Redegørelse fra arbejdsgruppen vedr. den skattemæssige behandling af indeksering af fordringer

Skattedepartementet
August 1976

Betænkning nr. 779

ex. 2
19.486 b

ISBN 87-503-2065-3

Statens trykningskontor
i 00-50-bet.

Indholdsfortegnelse.

Side

I. Indledning 7

II. Sammenfatning af arbejdsgruppens overvejelser 9

III. Den skattemæssige behandling af indeks-regulerede fordringer efter gældende ret

1. Indledning 15
2. Lovbestemmelser om beskatning af indeks-regulerede fordringer 16
3. Kan indekstillæg efter gældende ret skattemæssigt behandles som en egentlig rente og dermed normalt som en skatte-mæssig indkomst? 17
4. Kan indekstillæg og -fradrag skatte-mæssigt behandles efter de samme reg-ler, som gælder for behandling af kursgevinst eller kurstab? 23
5. Andre muligheder for efter gældende ret at beskatte indeksregulerede fordringer end efter reglerne for renter eller kurs-gevinst og -tab 26
6. Indirekte skattemæssige virkninger efter gældende ret af indeksregulerede for-dringer 3o

Side

7. Den skattemæssige behandling af indeks-regulerede fordringer i andre lande 34

IV. Arbejdsgruppens overvejelser

Indledning 38

A. Den skattemæssige behandling af indekserede fordringer 39

Løsning 1: Indekstillæg til kapitalen er indkomstopgørelsen uvedkommende, bortset fra nærings- og spekulationstilfælde 4o

Løsning 2: Indekstillæg til kapitalen skal medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst 46

Løsning 3: Indekstillæg på fordringer skal udenfor nærings- og spekulationstilfælde medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige særlige indkomst 47

Løsning 4: Den skattemaassige behandling af indekstillægget ved et indekseret statslån fastsættes i låneloven 48

Andre løsningsmuligheder 48

B. Finansiering af boligbyggeri med indekserede lån 49

Almennyttigt boligbyggeri 49

Ejerboligbyggeri 53

Privat udlejningsbyggeri 54

Bilag:

Bilag 1. Protokollat af 6. juni 1975 om pengepolitiske foranstaltninger 57

Bilag 2. Landsskatteretskendelse af 8. april 1957 (Gældsbrev indekseret efter prisen på byg). 58

Bilag 3. Landsskatteretskendelse af 14. august 1969 (fradrag for indekstillæg) 59

Bilag 4. Landsskatteretskendelse af 17. december 1974 (Svensk indeksreguleret studielån). 61

Bilag 5. Nationalbankens meddelelse til banker m.v. om salg af 6 og 9 måneders indlånsbeviser. 62

Side

Bilag 6. Nationalbankens meddelelse til banker m.v. om salg af 91 dages indlånsbeviser . . . 63

Bilag 7. Lovforslag nr. 57 af 3o. oktober 1975 til lov om ændring af lov om indkomstbeskatning af aktieselskaber m.v. (bl.a. om investeringsforeninger) . . . 64

Bilag 8. Højesterets dom af 18. juni 1976 (Odense Stålskibsværft A/S) . . . 71

Bilag 9. Spørgsmål nr. 6o7 af 21. juni 1976 til ministeren for skatter og afgifter fra Preben Wilhjelm. (Vedrørende evt. foranstaltninger som følge cif Odense Stålskibsværft-dommen) . . . 81

Bilag lo. Svar af 29. juni 1976 på spørgsmål nr.6o7 82

Bilag 11. Forslag til folketingsbeslutning om beskatning af kursgevinster. Fremsat den 17. december 197o . . . 83

Bilag 12. Vestre Landsretsdom af 13. juni 1974 om skat af kursgevinst på pantebreve (købmand Jens Chr. Hyldahl) . . . 84

Bilag 13. Højesterets dom af 5. maj 1975 (købmand Jens Chr. Hyldahl) . . . 9o

Bilag 14. Østre Landsrets dom af 16. februar 1971 (Marinus Smits) om afskrivning på tab ved devaluering . . . 92

Bilag 15. Højesterets dom af 28. november 1975 om fradrag for valutakurstab (ESSO) . . . 97

Bilag 16. Statsskattedirektoratets cirkulære nr. 473 af 14. juli 1976 om beskatning af kursgevinst og -tab på lån i udenlandsk mønt, konstateret før 1. januar 1976 . . . Io2

Bilag 17. Lov nr. 148 af 31. marts 1976 om bemyndigelse til optagelse af statslån . . . I04

I. Indledning.

Mellem regeringen, Det Radikale Venstre og Kristeligt Folkeparti blev der den 6. juni 1975 indgået et protokollat om visse pengepolitiske foranstaltninger, bl.a. om det hensigtsmæssige i at udbyde et prisindekseret statslån.

Herom henvises til vedlagte bilag 1.

Under de fortsatte drøftelser blev det, også på baggrund af den redegørelse vedrørende indeksering af pengefordringer ("indeksbetænkningen", betænkning 732/1975), der blev afgivet af en af økonomiministeren nedsat arbejdsgruppe, konstateret, at der herskede en vis uklarhed med hensyn til den skattemæssige behandling af indekserede fordringer.

Efter regeringens ønske har skattedepartementet derfor nedsat en arbejdsgruppe med følgende kommissorium:

"Som led i overvejelserne af, om det vil være formålstjenligt at anvende indeksregulerede obligationslån på det danske lånemarked, anmodes arbejdsgruppen om nærmere at vurdere, hvilke ændringer i skattelovgivningen sådanne lånetyper måtte nødvendiggøre. I den forbindelse henledes opmærksomheden på den redegørelse, som den af økonomiministeren nedsatte arbejdsgruppe vedrørende indeksering af pengefordringer afgav i december 1974. I denne redegørelse peges på en række uafklarede problemer omkring indeksering af pengefordringer og bl.a. på, at indførelse af indeksregulerede fordringer på det frie pengemarked antagelig vil nødvendiggøre ændringer i skattelovgivningen."

Ved skrivelser af 6. og 9. juli 1976 anmodede skattedepartementet finansministeriet, økonomiministeriet - det økonomiske sekretariat, boligministeriet, handelsministeriet og statsskattedirektoratet om at udpege medlemmer af arbejdsgruppen.

Arbejdsgruppen er anmodet om at søge arbejdet fremmet mest muligt med henblik på afgivelse af rapport pr. 15. august 1976.

I arbejdsgruppens arbejde har deltaget:

Fra finansministeriet:

fuldmægtig Poul Sveistrup
konsulent, dr.polit. H. Uldall-Hansen
fuldmægtig Marianne zviirsen

Fra økonomiministeriet - det økonomiske sekretariat:

fuldmægtig Aase Hellemann
kontorchef Viggo Lohse
fuldmægtig 01e Zacchi

Fra boligministeriet:

sekretær Kirsten Bregn
fuldmægtig Freddie Scheidig
fuldmægtig Lars Østergaard

Fra handelsministeriet:

fuldmægtig Hedeman Olsen

Fra skattedepartementet:

sekretær Lars Hansen (sekretær)
fuldmægtig Peter Taarnhøj (sekretær)
ekspeditionssekretær 0. Skau Mogensen (formand)

Fra statsskattedirektoratet:

fuldmægtig Bent Munch Pedersen
kontorchef M.o.Østergaard.

Arbejdsgruppen har afholdt 13 møder.

Resultatet af arbejdsgruppens arbejde fremlægges hermed.

København, den 13. august 1976.

II. Sammenfatning af arbejdsgruppens overvejeiser.

1. Med udgangspunkt i den i kommissoriet omtalte redegørelse om indeksering af pengefordringer har arbejdsgruppen gennemgået den skattemæssige behandling af indeksregulerede fordringer efter den gældende skattelovgivning,.

Den i kap. 9 i indeksbetænkningen indeholdte fremstilling om dette emne er her ajourført med de bemærkninger og tilføjelser, som arbejdsgruppen - med den korte tid, der har stået til rådighed for arbejdet - har kunnet medtage. Heraf fremgår følgende:

Bortset fra enkelte områder i skattelovgivningen findes der ingen udtrykkelige bestemmelser, der fastlægger den skattemæssige behandling af indekserede fordringer udenfor de tilfælde, hvor der i skattemæssig forstand er tale om næring eller spekulation.

Gældende ret må derfor søges fastlagt ved en fortolkning af de bestemmelser, der gælder om de traditionelle fordringer.

Herudfra må det kunne sluttes, at indekstillæg ikke påvirker beskatningsgrundlaget hverken som skattepligtig almindelig eller særlig indkomst, medmindre der foreligger tilfælde af næring eller spekulation; i disse tilfælde beskattes indekstillæg som almindelig indkomst.

Det har tidligere været overvejet at inddrage fortjeneste eller tab på fordringer under beskatning som særlig indkomst.

Af såvel politiske som administrative grunde er hverken kursgevinster på private eller på offentlige obligationer hidtil blevet

medtaget under kapitalvindingsbeskatningen. Det er et politisk spørgsmål, om de administrative kontrolhensyn ved en beskatning af kursgevinster på såvel indekserede som på traditionelle fordringer skal tillægges en afgørende betydning.

2. Efter den nugældende retstilstand kan private vælge mellem at placere opsparede midler i indekserede fordringer til lav eller ingen rente, hvor indekstillægget er skattefrit, eller placere på traditionel måde til en højere rente, der til gengæld er skattepligtig.

Efter arbejdsgruppens opfattelse ligger der under den gældende retstilstand en tilskyndelse til misbrug bestående i, at traditionelle lån - med fradragsberettigede renteudgifter - kan omformes til indeksfordringer med skattefri tillæg.

Omfanget af denne transformation vil først og fremmest afhænge af, hvilken skattemæssig behandling af indeksfordringer man vælger. Den skattemæssige behandling vil også være bestemmende for, om man kan opnå visse ønskede virkninger ved indeksfordringer. De ønskede virkninger ved indeksfordringer består for debitor bl.a. i at opnå en tidsprofil, hvor begyrdelsesydelsen ligger væsentligt lavere end på traditionelle lån, og for kreditor i en bevarelse af realværdien (købekraften) for kapital og ydelse.

3. ønsket om at opnå disse virkninger nødvendiggør en løsning, hvorefter man i størst muligt omfang fjerner de uligheder, der - for så vidt angår beskatningsgrundlag og beskatningsprocenter - er for forskellige grupper af skatteydere. Man har i denne relation henvist navnlig til følgende muligheder:

Løsning 1: Indekstillæg til kapitalen er opgørelsen af den skattepligtige indkomst uvedkommende bortset fra nærings- og spekulationstilfælde.

En løsning, der bygger på skattefrihed for indekstiliæg, er en forudsætning for, at et væsentligt formål med de indekserede pengefordringer - at give sparere mulighed for at sikre opretholdelsen af den opsparede kapitals realværdi - kan opnås.

Isoleret vil en sådan løsning imidlertid kunne medføre væsentlige utilsigtede virkninger på kapitalmarkeds- og rentestrukturen samt på beskatningsgrundlaget. Navnlig kan peges på den mulighed

for udhuling af det samlede beskatningsgrundlag, en ombytning af traditionelle fordringer med indeksfordringer vil kunne medføre.

En mindskelse af rækkevidden af de uønskede virkninger ved løsning 1 kan efter arbejdsgruppens opfattelse opnås ved at kombinere denne løsning med en ophævelse af nærings- og spekulationsbegrebet for så vidt angår indekstillæg, således at dette tillæg for alle er opgørelsen af den skattepligtige indkomst uvedkommende.

Konsekvensen vil således bl.a. blive en bedre værdisikring på indekserede fordringer end på aktier, hvilket kan få en betydelig indflydelse på kursniveauet for aktier, der hidtil ved siden af fast ejendom er blevet betragtet som en relativ værdifast placeringsmulighed.

I konsekvens af en eventuel skattefritagelse for indekstillæg kan det overvejes at ophæve kapitalvindingsskatten for realiseret værdistigning på aktier,. Selv om dette sker, må det, såfremt der i større omfang bliver mulighed for alternativ placering i indekserede fordringer, antages, at kursniveauet for aktier vil falde med tilsvarende forringelse af muligheden for at opnå risikovillig egenkapital.

Løsning 2: Indekstillæg til kapitalen skal medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst.

En sådan løsning praktiseres i Norge og Sverige.

Denne løsning synes ikke i sig selv at give anledning til skattetekniske problemer, ligesom den hverken medfører væsentlige indgreb i de nuværende forhold på penge- og kapitalmarkedet eller påvirker beskatningsgrundlaget.

Løsningen indebærer bl.a., at byrden og gevinsten ved indekseringsforpligtelsen modificeres,og at der således ikke opnås den samme værdisikkerhed som ved løsning 1. Herved vil en af de grundlæggende ideer ved indeksering forsvinde. Løsningen kan derfor ikke undgå at få den betydning, at den nominelle rente på indeksfordringer bliver væsentlig højere end ved løsning 1. Systemet vil endvidere logisk føre til overvejelser om, at kursgevinster og -tab i almindelighed indregnes i opgørelsen af den skattepligtige indkomst.

Løsning 3: Indekstillæg skal udenfor nærings- og spekulationstilfælde medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige særlige indkomst.

Denne løsning vil indebære visse administrative vanskelig-

heder, og den vil - i modsætning til løsning 2 - ikke fjerne de muligheder for at udnytte rente- og kurskonstellationerne mellem indekserede og traditionelle fordringer, der ville opstå på grund af de forskellige beskatningsprocenter.

Løsning 4: Regler for den skattemæssige behandling af indekstillæg ved et indekseret statslån fastsættes i låneloven.

Arbejdsgruppen er af den opfattelse, at en sådan - isoleret - løsning nok afklarer den skattemæssige stilling for købere af de påtænkte statsobligationer, men at der desuagtet eksisterer et behov for en mere generel afklaring af den skattemæssige behandling af indeksfordringer, et behov der må forventes at blive yderligere forstærket, dersom man vælger løsning 4. Det er derfor efter arbejdsgruppens mening nødvendigt, at der allerede forud for en eventuel etablering af en begrænset statslig indekslåneordning sker en klarlægning af, hvilke regler der i almindelighed skal gælde for indeksfordringer.

1 relation til de her skitserede fire løsningsmuligheder vedrørende den skattemæssige behandling af indeksfordringer ønsker arbejdsgruppen at påpege, at man med den begrænsede tid, der har været til rådighed, ikke har kunnet foretage en mere gennemgribende analyse af de omhandlede forhold.

Arbejdsgruppen har ikke ment at kunne pege på en bestemt af de fremlagte skattemæssige løsninger.

Arbejdsgruppen henleder opmærksomheden på den omstændighed, at reglerne om opgørelse af den skattepligtige indkomst stammer fra en periode med en mere statisk økonomi end den, der har præget udviklingen i perioden efter den anden verdenskrig. Det ville derfor være ønskeligt at finde frem til et indkomstbegreb, der ville være mere hensigtsmæssigt ud fra såvel skattetekniske som finanspolitiske synspunkter. En sådan opgave vil efter arbejdsgruppens opfattelse kun kunne løses i en større sammenhæng.

4. En stikprøvevis undersøgelse, som statsskattedirektoratet på arbejdsgruppens anmodning har foretaget, har vist, at indekserede fordringer - bortset fra det mere traditionelle område vedrørende aftægts- og forpagtningskontrakter samt visse kontrakter vedrørende afståelse af forskellige former for ophavsrettigheder - endnu ikke har fundet anvendelse i noget væsentligt omfang. Det må imidlertid

forventes, at en afklaring af den gældende skattemæssige retstilstand vil give et incitament til øget anvendelse af indekserede fordringer.

5. Ved gennemgangen af de skattemæssige løsninger har man forudsat, at ejere af indekserede fordringer er hjemmehørende her i landet (valutaindlændinge). Om problemer ved valutaudlændinges erhvervelse af indekserede fordringer samt om internationale forpligtelser vedrørende omsætning af værdipapirer henvises til indeksbetænkningen, kapitel 5.

6. Arbejdsgruppen er blevet anmodet om at drøfte mulighederne for at anvende provenuet af et eventuelt indeksreguleret statslån til indeksfinansiering af boligbyggeri.

For det almennyttige boligbyggeris vedkommende har det i den offentlige debat været foreslået dels at anvende indekserede lån til omprioritering af eksisterende nyere almennyttigt byggeri med særlige udlejningsvanskeligheder, dels at erstatte rentesikringen for nyt almennyttigt byggeri med en indeksfinansiering.

Grundforudsætningen for indførelse af sådanne lån må være, at indekstillægget er indkomstopgørelsen uvedkommende, da summen af renten på indekslånet og indekstillægget i modsat fald bliver for høj til, at det kan være fordelagtigt for det almennyttige byggeri at optage sådanne lån.

Hvad angår anvendelse af indekslån i det eksisterende almennyttige byggeri mener arbejdsgruppen, at disse byggeriers problemer er af midlertidig karakter, og at disse problemer derfor mere hensigtsmæssigt løses genneir. midlertidige foranstaltninger.

Muligheden for en total finansiering med indeksfinansierede lån af en enkelt sektor finder arbejdsgruppen rejser en række vanskelige problemer, som forstærkes,, hvis kun en del af denne sektor indeksfinansieres. En ordning af denne art vil give konkurrenceprobelemer mellem byggerier finansieret efter den nuværende finansieringsordning og byggerier finansieret med indekslån.

De fordele og ulemper, finansiering med indeksregulerede lån vil medføre, mindskes imidlertid, hvis kun en begrænset del af den samlede finansiering af et givet byggeri sker med sådanne lån.

Hvis indekstillægget ikke indgår i den skattepligtige indkomst, vil udlejere af privat udlejningsbyggeri næppe være interesseret i at anvende indekslån. Hvis derimod indekstillægget gøres

skattepligtigt for långiver og fradragsberettiget for låntager, kan det ikke udelukkes, at en udlejer ville have interesse i at vælge indekslån.

Hvorvidt en låntager til finansiering af sin ejerbolig vil foretrække traditionel eller indeksreguleret finansiering, afhænger af en række faktorer, herunder først og fremmest af låntagerens vurdering af forholdet mellem boligudgiftsprofilen efter skat og udviklingen i der. disponible husstandsindkomst, samt de muligheder låntageren har for at påvirke dette forhold ved supplerende låne-transaktioner. Det er derfor vanskeligt at vurdere omfanget af en eventuel efterspørgsel.

III. Den skattemæssige behandling af indeksregulerede fordringer efter gældende ret.

1. Indledning.

I det følgende vil det på siderne 16 til 34. blive undersøgt, hvorledes indeksregulerede fordringer beskattes efter den gældende retstilstand.

Side 17 konstateres det, at der ikke findes udtrykkelige lovbestemmelser om beskatningen af indeksregulerede fordringer.

Side 17 til 22 er det undersøgt, om indekstillæg skattemæssigt kan behandles som en egentlig rente og dermed normalt indgå i opgørelsen af den skattepligtige indkomst.

Side 23 til 26 er det vurderet, om indekstillæg og -fradrag skattemæssigt skal behandles efter de regler, som gælder for behandling af kursgevinst og kurstab.

Side 26 til 30 er det undersøgt, om der er andre muligheder for beskatning af indeksregulerede fordringer end efter reglerne for renter eller kursgevinst og -tab.

Endelig er det på side 30 til 34 undersøgt, om der er indirekte skattemæssige virkninger forbundet med indeksregulerede fordringer såsom ved køb og salg, der betales med indeksregulerede fordringer, om afskrivningsgrundlaget påvirkes af anskaffelses-

summen for et afskrivningsberettiget aktiv, som helt eller delvis er finansieret ved et indeksreguleret lån, og om indekserede prioritetslån indvirker på ejendomsværdien af faste ejendomme og på beregningen af lejeværdien af bolig i egen ejendom.

Sammenfattende fører disse undersøgelser og vurderinger til, at det må antages, at indekstillæg til kapitalen efter den gældende retstilstand i hvert fald ikke skal medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, hvis fordringens løbetid og ejerens besiddelsestid overstiger 2 år, medmindre der foreligger tilfælde af næring eller spekulation.

2. Lovbestemmelser om beskatning af indeksregulerede fordringer.

Indeksregulerede ydelser har i form af aftægtsydelser været anvendt i lang tid, før der blev indført en indkomstbeskatning her i landet. Det traditionelle udgangspunkt for aftægtsydelsen er den livsbetingede aftægt i forbindelse med generationsskifte i landbruget. Som anført i redegørelsen fra arbejdsgruppen vedrørende indeksering af pengefordringer (betænkning nr. 732/1975, side 167) er en aftægtsydelse, der udredes i naturalier i sin natur indeksreguleret i kraft af den svingende pengeværdi for ydelsen. Ifølge statsskattelovens § 4 skal til aftægtsnyderens skattepligtige indkomst medregnes den til enhver tid gældende værdi af ydelsen, medens aftægtsyderen har fradrag for den tilsvarende udgift.

På et andet område er der yderligere taget stilling til den skattemæssige behandling af indeksering af en fordring. På linie med, at fortjeneste eller tab, der konstateres ved salg af langt de fleste ejerboliger, hverken skal medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige almindelige eller den særlige indkomst (den såkaldte parcelhusregel), er det i ligningslovens § 7 o bestemt, at beløb, der hidrører fra udbetaling af beboerindskud (boligandele eller boligindskud) samt indekstillæg hertil ikke skal medregnes til den skattepligtige indkomst, for så vidt indskuddet vedrører lejligheder, der omfattes af de i lov om boligbyggeri fastsatte regler for almennyttig boligvirksomhed.

Herudover findes der ikke i skattelovgivningen bestemmelser om opgørelse af den skattepligtige almindelige eller særlige indkomst hidrørende fra indeksering af fordringer eller ydelser. Forklaringen herpå er, at indeksering af låneforhold før i tiden ikke har været så hyppigt forekommende, at der har været noget egentlig behov for en særskilt skattemæssig lovgivning på dette felt.

Den skattemæssige behandling af indeksregulerede fordringer må derfor foretages ved fortolkninger af de gældende skattemæssige regler om traditionelle fordringer. Indeksregulerede låneforhold adskiller sig imidlertid på så mange punkter fra de traditionelle gældsforpligtelser, at de her gældende beskatningsregler kun i et vist omfang er anvendelige på indeksfordringer.

3. Kan indekstillæg efter gældende ret skattemæssigt behandles som en egentlig rente og dermed normalt som en skattepligtig indkomst?

Efter statsskattelovens § 4 e og § 6 e indgår renteindtægter og renteudgifter i opgørelsen af den skattepligtige almindelige indkomst.

Efter den praksis, der har dannet sig omkring statsskattelovens §§ 4 e og 6 e,fortolkes "renter" særdeles restriktivt. Domstolene har i adskillige sager afvist fradragsret for andre former for låneudgifter.

Højesteret har i en dom af 29. april 1941 (Ugeskrift for Retsvæsen 1941, side 563) statueret, at kurstab, som debitor lider i forbindelse med omprioritering, ikke kan fradrages som renteudgifter. I dommen siges det, at der ved ordet "renter" i statsskattelovens § 6 e alene forstås renter efter sædvanlig sprogbrug, således at en videregående fortolkning af udtrykket må forkastes.

Ved en dom af 26. april 195o (Ugeskrift for Retsvæsen 195o, side 544) har Højesteret statueret, at der ikke findes at være hjemmel i statsskattelovens § 4 til at anse kursavance ved indfrielse af et pantebrev som skattepligtig indkomst.

Både i relation til fradragsret for renteudgifter i statsskattelovens § 6 e og i relation til skattepligt for renteindtasgter efter statsskattelovens § 4 e forstås renter således som nominel (direkte) rente og ikke som effektiv rente.

Statsskattelovens formelle rentebegreb kan også illustreres ved de såkaldte kontantlån.

Ved optagelse af et kontantlån i en fast ejendom gennem en kreditforening får låntageren udbetalt provenuet fra kreditforeningens salg af de til lånet svarende obligationer.

Låntagers rente fastsættes som en nominel rente af det udbetalte provenu. Denne rente fastsættes således, at den dækker såvel den nominelle rente på de solgte obligationer som afskrivning på det konstaterede kurstab ved salget. Denne rente antages i sin helhed at være fradragsberettiget ved. opgørelsen af den skattepligtige indkomst, jfr. statsskattelovens § 6 e.

Långiverens (obligationskøberens) effektive rente er dels den nominelle rente af obligationerne, dels afskrivning på kursgevinsten ved obligationernes indfrielse til pari. Kun den nominelle rente af obligationerne beskattes som rente efter statsskattelovens § 4 e, medens den del af den effektive rente, som refererer til kursgevinsten, typisk er skattefri.

En analogi fra denne praksis fører til, at et indekstillæg til restgælden ikke vil være skattepligtig som renteindtægt eller fradragsberettiget som renteudgift.

På tilsvarende måde vil et indeksfradrag hverken være fradragsberettiget eller skattepligtigt.

Rente af en opskrevet restgæld har derimod i praksis stedse været fradragsberettiget hos yderen og skattepligtig hos modtageren på linie med renter i almindelighed.

Selv om indeksreguleringen udformes således, at indekstillægget forfalder til udbetaling løbende samtidig med rente og afdrag, skal indekstillægget til kapitalen normalt ikke medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, medmindre indekstillægget i det konkrete tilfælde i virkeligheden måtte have karakter af en variabel rente.

Da det - som tidligere anført - først er i de senere år, at indeksregulering af fordringer har fået en vis udbredelse, foreligger der kun enkelte afgørelser fra de skattelignende myndigheder om, hvorledes et indekstillæg eller et indeksfradrag skattemæssigt skal skal behandles.

Ved en kendelse fra landsskatteretten af 8. april 1957 (Meddelelser fra Landsskatteretten 1957, nr. 124) statuerede landsskat-

teretten, at en avance, opnået ved indfrielse af gældsbrev, der kunne forlanges indfriet med et beløb svarende til prisen på 428 tdr. byg, var at sidestille med en kursavance, der i henhold til statsskattelovens § 5 ikke skulle medregnes til den skattepligtige indkomst. (Bilag nr. 2).

Ved en kendelse fra landsskatteretten af 14. august 1969 (Meddelelser fra Landsskatteretten 197o, nr. 36) udtales, at behandlingen af de pristalstillæg, der ifølge er. kontrakt skulle betales, måtte rette sig efter hovedydelsens karakter. Da hovedydelsen (afdragene) ikke var fradragsberettiget,, kunne indekstillægget ikke fradrages. (Bilag nr. 3).

Ved en kendelse fra landsskatteretten af 17. december 1974 (Meddelelser fra Landsskatteretten 1975, nr. 76) hævdede klageren, der havde optaget et indeksreguleret svensk studielån, at indekstillægget var fradragsberettiget i medfør af statsskattelovens § 6 e. Klageren henviste i denne forbindelse bl.a. til, at indeksreguleringen fungerede som en egentlig rente, og at han gennem nægtelse af fradrag ville blive stillet ringere end danske studerende, der optager statsgaranterede studielån, for hvilket der tilskrives renter i studietiden, hvilke renter tillades fradraget ved forfaldstid.

Landsskatteretten siger herom, at uanset det af klageren anførte måtte man være enig med skatterådet i, at de omhandlede tilskrivninger ikke havde karakter af en egentlig rente, som skulle svares af den til enhver tid værende restgæld.

Da der således savnedes hjemmel til at tillade ydelsen fradraget i klagerens indkomstopgørelse, blev de påklagede ansættelser stadfæstet. (Bilag nr. 4).

Den skattemæssige behandling af uforrentede eller ekstraordinært lavt forrentede lån.

Aftaler om rentefri lån kan være naturligt begrundede i personlige eller forretningsmæssige hensyn. Eksempelvis kan nævnes rentefri lån fra forældre til deres børn til hjælp ved finansiering af uddannelse eller ved etablering af hjem. Ved afståelse af virksomhed kan køberen have betinget sig hel eller delvis fritagelse

for at tetale renter af en restkøbesum. Under sådanne omstændigheder skal kreditor ikke som indtægt opføre et beløb svarende til den renteindtægt, der kunne være opnået ved udlån til anden side.

Ved uforrentede eller lavt forrentede indskud i forbindelse med lejemål skal der, hvor indskuddet overstiger 2o.ooo kr., ved indkomstopgørelsen medregnes en forrentning af den del af indskuddet, der overstiger 2o.ooo kr. Forrentningen sættes til et beløb svarende til den huslejenedsættelse, der kan henføres til denne del af indskuddet.

Det er ikke sjældent forekommende, at virksomheder yder de ansatte uforrentede eller lavt forrentede lån til finansiering af eget hus eller andre varige goder. I sådanne tilfælde må låntagerne - som et tillæg til aflønningen - indtægtsføre et beløb svarende til en moderat forrentning af lånet. Ligningspraksis er dog næppe her - så lidt som på andre felter indenfor området "frynsegoder" - tilstrækkeligt afklaret.

Normalt vil kreditors interesse i at undgå beskatning af en løbende renteindtægt og i at få kompensation for dette indkomstbortfald i form af ved lånets indfrielse at opnå en skattefri kursgevinst blive afbalanceret af debitors modstående interesse i at kunne fradrage en løbende renteudgift.

Denne selvvirkende skattemæssige kontrol svigter i de tilfælde, hvor debitor - f.eks. en ikke-skattepligtig offentlig institution - er fritaget for beskatning.

Det er imidlertid ikke i ligningspraksis tilstrækkeligt afklaret, om det - udenfor nærings- eller spekulationstilfælde - af skattemyndighederne må godtages, at parterne i en aftale om et lån til underkurs beslutter, at lånet ikke skal forrentes.

Landsskatteretten har i en kendelse af 3. marts 1975 tiltrådt, at et dampskibsselskab blev indkomstbeskattet af en kursgevinst på lån til en kommune med en løbetid på 3 mdr. I dette tilfælde anlagde landsskatteretten ikke noget næringssynspunkt.

Landsskatteretten mente derimod under hensyn til lånets korte løbetid sammenholdt med den lave forrentning på 4 pct., at den på forhånd beregnelige kursavance var skattepligtig i medfør af statsskattelovens § 4. Spørgsmålet om en eventuel spekulationshensigt ved udstedelse af det korte lån til kommunen blev iøvrigt ikke berørt i kendelsen.

Denne kendelse må antages fortsat at have betydning for ligningspraksis uanset den senere afsagte dom vedrørende Odense Stål-

skibsværft, jfr. bilag 8. Denne dom vedrørte - som senere anført - lån med en væsentlig længere løbetid - fra 6 mdr. til 1 år.

Siden efteråret 1975 har Danmarks Nationalbank solgt indlånsbeviser med en løbetid på 91 dage (og siden tillige udbudt beviser med en løbetid på 6 og 9 mdr.). Disse indlånsbeviser bærer ikke pålydende rente, men bliver solgt til de kurser, som pengeinstitutterne tilbyder. Indlånsbeviserne udstedes til ihændehaveren *og* er frit omsættelige.

I det omfang,indlånsbeviserne bliver købt af private, opstår spørgsmålet, om gevinsten ved indfrielse skal beskattes. En skattepligt kan i hvert fald for 91 dages papirerne støttes på den anførte kendelse af 3. marts 1975 fra landsskatteretten.

Der henvises iøvrigt til bilag nr. 5 og 6 (Meddelelser fra Danmarks Nationalbank til pengeinstitutterne m.v. om salg af indlånsbeviser).

Den skattemæssige behandling af renter med udskudt forfaldstid.

Renter skal normalt indkomstbeskattes, respektive fradrages for det indkomstår, hvori *de* forfalder til betaling.

I de tilfælde, hvor der ydes henstand med betalingen af renter, sker der en udskydelse af beskatningstidspunktet, såfremt henstanden er indrømmet før forfaldstid, idet forfaldstiden anses for at være blevet udskudt.

Det må i det enkelte tilfælde bero på en konkret vurdering, om forfaldstiden for renter er udskudt. Eksempelvis kan nævnes, at en bank tilbyder nogle særlige "A-rentebeviser", der er udformet således, at erhververen af et sådant bevis på 586 kr. efter 5 år får dette indfriet med l.ooo kr. Ved indfrielse før udløbet af 5 års perioden er det på forhånd - måned for måned - fastsat, med hvilket beløb beviset tilbagekøbes af banken. På forespørgsel har statsskattedirektoratet udtalt, at den årlige værdistigning skal indkomstbeskattes på samme måde som renter i øvrigt, der ikke hæves.

På et særligt område - de statsgaranterede studielån - er forfaldstiden for betalingen af renter således ved det offentliges medvirken blevet udskudt, indtil uddannelsen er tilendebragt, med den virkning at fradragsretten for renterne er udskudt tilsvarende.

Lovbestemte skattefri renteindtægter.

På følgende områder er det ved lov bestemt, at visse renteindtægter er skattefri;

renter, der tilskrives konti vedrørende pristalsreguleret aiderdoms opsparing (indekskonti),

renter af de offentligt ansattes dyrtidsopsparing og

renter, der i bindingsperioden tilskrives selvpensionerings- og børneopsparingskonti, samt

renter af og bonus vedrørende indskud i pensionsordninger med begrænset fradragsret i medfør af de.t såkaldte 3.000 kr.'s fradrag.

Præmier, der udtrækkes på statens præmieobligationer, og som repræsenterer en forrentning af obligationer, er ligeledes fritaget for beskatning mod en afgift på 15 pct. af den del af præmien, der overstiger 2oo kr.

I de senere år er der opstået en række skattefri investeringsforeninger - de såkaldte akkumulerende investeringsforeninger - der ved anbringelse af medlemmernes indskud i obligationer, pantebreve og på konti i pengeinstitutter har kunnet tilsikre medlemmer, der afstår deres certifikater efter mindst 2 års besiddelsestid, fritagelse for at skulle beskattes af en fortjeneste på nu op til lo.ooo kr., uanset om fortjenesten helt eller delvis måtte hidrøre fra renteindtægter af foreningens aktiver. Herom henvises til lovforslag nr. 57 fra indeværende folketingssamling, bl.a. indeholdende forslag om at beskatte de certifikatudsteden.de investeringsforeninger, der ikke inden en vis frist udlodder formueafkast af aktiver. Lovforslaget blev fremsat i Folketinget den 3o. oktober 1975. Lovforslaget findes medtaget som bilag nr. 7.

Sammenfattende må det antages, at indekstillæg til kapitalen efter den gældende retstilstand - udenfor tilfælde af næring og spekulation - hverken for debitor eller kreditor skattemæssigt skal behandles som en rente, og dermed indgå i beskatningsgrundlaget, hvorimod indekstillæg til selve renten skal behandles som en rente.

4. Kan indekstilllæg og -fradrag skattemæssigt behandles efter de samme regler, som gælder for behandling af kursgevinst eller kurstab ?

Ifølge statsskattelovens § 5 a skal hverken værdistigning eller værditab på formuegoder tages i betragtning ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst.

Konstaterede fortjenester eller tab ved salg af formuegoder skal heller ikke indkomstbeskattes, medmindre det pågældende formuegode er omsat som led i en næringsvirksomhed eller erhvervet i spekulationsøjemed. I sådanne tilfælde omfatter beskatningen af fortjeneste på værdipapirer fortjenesten ved salg, ved afdragsfri indfrielse og ved udtrækning. Konstaterede tab kan fradrages i samme omfang.

En særlig regel findes i ligningslovens § 4, hvorefter kursgevinster på obligationer og pantebreve, som erhverves af banker og andre virksomheder, der son normalt led i deres almindelige virksomhed anbringer midler i sådanne aktiver, skal beskattes som almindelig indkomst. Anbringes midlerne i indeksregulerede pantebreve, må det tilsvarende antages, at der skal finde beskatning sted af indekstillæggene. Det må antages,, at indekstillæg skal medregnes i det indkomstår, hvor det forfalder til betaling.

Kursgevinster og kurstab for banker m.v. skal efter ligningslovens § 4 medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst i det indkomstår, hvor de konstateres gennem hel eller delvis indfrielse, men ligningsrådet kan tillade,, at en anden opgørelsesmåde anvendes. Ligningsrådets beføjelse i så henseende tager navnlig sigte på den af visse banker anvendte opgørelsesmåde, hvorefter urealiseret kursgevinst og -tab løbende påvirker indkomstopgørelsen (det såkaldte "varelagerprincip"). En meddelt tilladelse vil antagelig også omfatte indeksregulering. Ligningsrådet har dog endnu ikke haft anledning til at tage stilling til spørgsmålet.

Ligningsrådet har siden 1962 fastsat følgende vejledende anvisning om beskatning af avancer ved indfrielse af private pantebreve , jfr. Meddelelser fra Statsskattedirektoratet og Ligningsrådet, januar 1976, pag. 28o:

"Udover de i ligningslovens § 4 nævnte tilfælde indkomstbeskattet indfrielsesgevinster på private pantebreve, indkøbt eller modtaget til underkurs i følgende tilfælde:

l) Når panteberevet er modtaget som betaling for erhvervsmæssige ydelser, f.eks. vareleverancer, eller for arbejdsydelser, f.eks. som advokat, arkitekt, ingeniør, bygningshåndværker og ejendomsmægler eller som led i udstykningsvirksomhed, der har erhvervsmæssig karakter.

2) Når erhververen af indfrielsesgevinsten driver handel med ejendomme eller værdipapirer eller må anses at have erhervet pantebrevet i spekulationshensigt.

Hvor kursavance i overensstemmelse med foranstående indkomstbeskattes, vil den del af avancen, der indvindes gennem afdrag, være at beskatte i de år, hvor afdragene indgår, jfr. ligningslovens § 4."

Det må antages, at tilsvarende regler skal anvendes på indeksregulerede pantebreve, men der foreligger endnu ikke afgørelser herom.

Som nævnt skal spekulationsgevinster og -tab, opnået gennem salg m.v. af værdipapirer, medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst.

Ved køb eller salg i spekulationsøjemed forstås normalt, at den skattepligtige ved erhvervelsen af formuegodet har haft til hensigt at skaffe sig en gevinst ved videresalg.

Der foreligger endnu ikke noget tilfælde, hvor landsskatteretten har haft lejlighed til at tage stilling til, om selve den omstændighed, at en fordring eller et værdipapir er prisindekseret, er af betydning ved afgørelsen af spørgsmålet, om fordringen eller værdipapiret må anses erhvervet i spekulationshensigt. Det forhold, at et lån er indeksreguleret, er antagelig dog i sig selv uden betydning.

Har den indeksregulerede fordring en kort løbetid, eller er restløbetiden regnet fra tidspunktet for skatteyderens erhvervelse kort - f.eks. under 2 år - kunne myndighederne derimod hævde, at der forelå spekulationshensigt i erhvervelsesøjeblikket.

Imod dette synspunkt kan skatteyderen dog henvise til den af Højesteret den 18. juni 1976 afsagte dom i den af Odense Stålskibsværft A/S mod ministeriet for skatter og afgifter anlagte sag om den skattemæssige behandling af kursgevinster ved indfrielse af meget korte lån til underkurs. Lånene havde en løbetid på fra 6 mdr. til 1 år.

4 dommere gav selskabet medhold i, at den omhandlede udlånsvirksomhed ikke havde haft et tilstrækkeligt omfang til, at der kunne anses at foreligge skattepligt ud fra et erhvervs- eller næringssynspunkt.

3 dommere mente modsat, at udlånene havde haft karakter af skattepligtig næringsvirksomhed.

Ved dommen er der ikke udtrykkeligt taget stilling til spekulationssynspunktet. (Bilag nr. 8).

Højesterets dom gav anledning til et spørgsmål fra MF Preben Wilhjelm til ministeren for skatter og afgifter om, hvilke foranstaltninger regeringen som følge af dommen ville tage initiativ til. Der henvises herom til bilag 9-lo. Odense Stålskibsværft A/S's korte udlån til underkurs har desuden medført et forslag til folketingsbeslutning fremsat af Sigsgaard og Kjær Rasmussen om beskatning af kursgevinster. Herom henvises til bilag nr. 11.

Som anført måtte spekulationssynspunktet for tilsvarende lån, som måtte blive etableret i fremtiden - i hvert fald for offentlige obligationers vedkommende - kunne finde støtte i den såkaldte to-årsformodningsregel i statsskattelovens § 5 a, hvorefter spekulationshensigt skal anses at have foreligget ved salg af fast ejendom samt aktier og lignende offentlige værdipapirer, der er indkøbt efter den 1. januar 1922, når salget sker inden 2 år efter erhvervelsen, medmindre det modsatte godtgøres at være tilfældet.

Fra og med den 1. januar 1962 er der for aktiers vedkommende indført en fast "to-årsregel" i ligningsloven og i lov om særlig indkomstskat m.v. Spekulationsbegrebet er bortfaldet for så vidt angår aktier, således at der alene sondres mellem nærings- og andre tilfælde.

Indeksregulerede fordringer, f.eks. i form af indestående i pengeinstitutter vil eventuelt kunne arrangeres således, at beløbet indestar uopsigeligt i en periode, der er noget længere end 2 år, og således at indekstillæg tilskrives indskuddet. I så fald skal indekstillægget formentligt ikke medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst.

Det vil være uden betydning for afgørelsen af, om debitor eller kreditor har handlet i næring eller spekulation, hvorledes det samme spørgsmål besvares for medkontrahenten; forholdet må bedømmes konkret og individuelt for hver part for sig, jfr. bl.a.

herom den tidligere omtalte dom om Odense Stålskibsværft (bilag 8) og Højesterets dom af 5. maj 1975 om en købmands udlån til underkurs (bilag 12-13).

Da renter er fradragsberettiget ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, medens indekstillæg normalt vil være indkomstopgørelsen uvedkommende, vil det for nogle skatteydere under visse omstændigheder være fordelagtigt at optage et traditionelt forrentet lån og anvende midlerne til køb af indeksregulerede fordringer (eller omvendt). Et sådant arrangement vil være et moment, der kombineret med andre, kan tale for at statuere spekulation og dermed skattepligt af indekstillægget. Der optages for tiden i et vist omfang pariforrentede lån til køb af pantebreve, hvor der ved indfrielse indvindes kursgevinster. Den blotte kombination af de to lånetyper vil dog næppe i sig selv være tilstrækkeligt til, at der kan statueres spekulation.

Sammenfattende må det antages, at indekstillæg efter den gældende retstilstand i hvert fald ikke skal medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, hvis fordringens løbetid og ejerens besiddelsestjd overstiger 2 år, medmindre der foreligger næring eller spekulation.

5. Andre muligheder for efter gældende ret at beskatte indeksregulerede fordringer end efter reglerne for renter eller kursgevinst og -tab.

Som tidligere anført er det i statsskattelovens § 5 a bestemt, at forskydninger i værdien af formuegoder normalt ikke indgår i opgørelsen af den skattepligtige indkomst.

Denne regel blev imidlertid for en række formuegoders vedkommende modificeret ved loven om den særlige indkomstskat fra 1958 med senere ændringer ("kapitalvindingsskatten").

Fortjeneste eller tab ved salg af en række materielle og immaterielle formuegoder skal ifølge denne lov medregnes ved opgørelsen af særlig indkomst, hvis fortjenesten eller tabet ikke cmfat-

tes af bestemmelserne om beskatning som almindelig indkomst. For faste ejendommes vedkommende er det dog kun fortjeneste, men ikke tab, der medregnes ved opgørelse, af særlig indkomst.

Den skattepligtige fortjeneste opgjort efter visse nærmere regler beskattes med en proportional skat på 5o pct. Af indkomstårets samlede skattepligtige særlige indkomst er 6.000 kr. dog skattefri.

Indekstillæg eller -fradrag er ikke omfattet af lov om særlig indkomstskat.

Ved opgørelsen af den skattepligtige almindelige indkomst medregnes udbytte af aktier, andelsbeviser og lignende værdipapirer. Til udbytte henregnes alt, hvad der af selskabet udloddes til aktionærer eller andelshavere, med undtagelse af friaktier og friandele, samt udlodning af likvidationsprovenu foretaget i det kalenderår, hvori selskabet endeligt opløses.

Det må antages, at indekstillæg til et indeksreguleret lån fra en aktionær til selskabet normalt ikke vil være skattepligtigt for aktionæren. Det er dog tænkeligt, at indekstillæg vil være skattepligtig indkomst for en hoved akt i onær. Dette fremgår af en ikke offentliggjort landsskatteretskendelse, afsagt den 1. juni 1976.

I denne sag havde klageren og hans broder overdraget en hidtil i interessentskabsform drevet selvstændig virksomhed til et nystiftet aktieselskab, hvis aktiekapital androg 60.000 kr. Ved overdragelsen af interessentskabets virksomhed til aktieselskabet overtog dette aktiver for ca. 4T mio. kr. og gældsforpligtelser på 2½ mio. kr. Differencen mellem disse aktiver og passiver blev berigtiget dels ved ovennævnte aktier, dels ved udstedelse af gældsbeviser. Klageren modtog for sit vedkommende to gældsbeviser; det ene havde et pålydende på ca. 600.000 kr., der ifølge gældsbrevets indhold vedrørte købesummen for good-will og driftsmidler. Dette gældsbevis skulle forrentes med 7 pct. pro anno og afdrages med l/2o af hovedstolen hvert halve år. Hovedstolen skulle pristalsreguleres.

Det andet gældsbevis havde et pålydende på ca. 700.000 kr. og skulle forrentes og amortiseres fra 1. januar 1971, idet renten skulle aftales nærmere mellem kreditor og debitor efter nærmere fastsatte regler. Hovedstolen skulle pristalsreguleres. Dette gældsbevis blev i klagerens regnskaber betegnet som løbende mellemregning med selskabet.

Den ved overdragelsen af driftsmidler og good-will til aktieselskabet opnåede fortjeneste er omfattet af reglerne i lov om særlig indkomstskat m.v., og ved opgørelsen af denne fortjeneste medregnede klageren værdien af det førstnævnte gældsbevis til kurs 80 og fratrak et kursnedslag på 2o pct.

Forhøjelserne af gældsbevisernes restgæld som følge af indeksreguleringen overførte skatteyderen for indkomstårene 1971, 1972 og 1973 til kapitalkontoen.

Skatterådet mente, at klageren var indkomstskattepligtig af de omhandlede pristalsreguleringer.

Med hensyn til den af skatterådet foretagne indkomstbeskatning af pristalsreguleringen af gældsbeviserne gjorde klageren overfor landsskatteretten gældende, at disse reguleringer måtte anses for en ikke indkomstskattepligtig formuestigning. Han henviste til støtte herfor bl.a. til en af landsskatteretten den 3. februar i960 afsagt kendelse, hvor retten statuerede, at pristalsregulering af restkøbesummen for good-will måtte anses for et tillæg til det aftalte vederlag for good-will og afskrives efter de herom gældende regler, samt til nogle af statens ligningsdirektorat tidligere trufne afgørelser, hvorefter pristalstillæg ikke tillægges eller fradrages de skattepligtige indkomster for henholdsvis modtager og betaler.

Subsidiært elev der nedlagt påstand om, at der godkendtes fradrag i selskabets indkomst for tilsvarende beløb. Landsskatteretten fandt at måtte lægge afgørende vægt på, at der forelå en aftale mellem en hovedaktionær og et af ham domineret selskab. Pristalsreguleringen af klagerens tilgodehavende og den deraf følgende forøgelse af hans tilgodehavende i selskabet måtte uanset den valgte beregningsmåde anses for en udlodning fra selskabet, der efter bestemmelsen i ligningslovens § 16 A skal henregnes til klagerens skattepligtige indkomst. Retten var herefter enig med skatterådet i, at forøgeisen af klagerens tilgodehavende ved de stedfundne pristalsreguleringer var af indkomstskattepligtig natur.

Der foreligger intet oplyst om, hvorvidt kendelsen vil blive indbragt for de ordinære domstole.

Det er tænkeligt, at særlige konkrete omstændigheder kan medføre skattepligt af et indekstillæg, f.eks. hvis den indeksregulerede fordring er udstedt som led i et ansættelsesforhold. Dette fremgår af en afgørelse fra statsskattedirektoratet.

I denne sag havde et hovedaktionærselskab hos nogle medarbejdere optaget et lån på 6.9oo kr. Lånet blev optaget til værdiindeks 69o, svarende til skattekursen på aktier i selskabet, således at lånets grundbeløb var på l.ooo kr.

Det fremgik af det udstedte lånedokument, at grundbeløbet forrentes med en rentesats svarende til den til enhver tid fastsatte udbytteprocent på aktier i selskabet, at lånets værdiindeks op- og nedskrives i overensstemmelse med den til enhver tid fastsatte skattekurs på selskabets aktier, at lånets grundbeløb reguleres således, at långiverne ikke er ringere stillet, såfremt der udstedes friaktier, eller såfremt aktionærerne tilbydes at tegne aktier i selskabet til en fordelagtig kurs samt endelig, at långiverne sikkerhedsmæssigt er stillet før selskabets aktiekapital, men efter selskabets øvrige kreditorer.

Statsskattedirektoratet meddelte, at selskabet ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst kunne fradrage hele ydelsen, d.v.s. renteudgift og indekstillæg, samt at medarbejderne skulle medregne hele ydelsen, d.v.s. renteindtægt og indekstillæg til deres skattepligtige almindelige indkomst.

Denne afgørelse må vurderes i lyset af, at indekstillægget naturligt opfattes som et yderligere arbejdsvederlag til de ansatte.

Ved opgørelsen af den skattepligtige formue skal efter statsskattelovens § 14, nr. 2, værdipapirer ansættes, for så vidt de noteres på Københavns Børs,efter kursværdien, i modsat fald efter deres pålydende, medmindre det skønnes, at deres værdi er forskellig derfra.

Et af de momenter, der skal tages hensyn til ved opgørelsen af kursværdien af en fordring, er, om den er indeksreguleret.
Dette fremgår også af den tidligere omtalte landsskatteretskendelse af 1. juni 1976.

I denne kendelse bemærker landsskatteretten med hensyn til værdien af gældsbeviset på ca. 600.000 kr., at denne værdi må bero på et skøn, og efter det oplyste - herunder om tilgodehavendets pristalsregulering, sikkerhed cg afdragsvilkår - fandt landsskatteretten ikke grundlag for at tilsidesætte det af skatterådet udøvede skøn (kurs 9o) over gældsbevisets kursværdi ved ansættelsen af klagerens skattepligtige indkomst, hvoraf særlig indkomstskat for indkomst-

året 1971 beregnes, og af hans skattepligtige formue for indkomstårene 1971 og 1972.

En indeksreguleret fordring skal derfor medtages ved opgørelsen af kreditors skattepligtige formue til kursværdien. Ved fastsættelsen af kursværdien skal der tages hensyn til, at fordringen er indeksreguleret.

For debitor skal fordringen derimod medregnes som et passiv med den til enhver tid værende regulerede restgæld.

6. Indirekte skattemæssige virkninger efter gældende ret af indeksregulerede fordringer.

Ved køb af et aktiv, hvor vederlaget helt eller delvis ydes i form af indeksreguleret gældsbrev, må det antages, at der ikke kan tages hensyn til indekstillægget som et tillæg til anskaffelsessummen, når den skattemæssige avance ved senere salg af det pågældende aktiv skal opgøres.

Af den førnævnte landsskatteretskendelse af 14. august 1969 fremgår, at indekstillægget kan medregnes som et tillæg til anskaffelsessummen ved opgørelsen af en fremtidig salgsavance. Denne landsskatteretskendelse og senere kendelser af tilsvarende indhold vedrører dog alle good-will, og det er - selv på dette område - tvivlsomt, om princippet fremdeles kan opretholdes, jfr. den nedenfor omtalte Østre Landsretsdom af 16. februar 1971.

Ved salg af et aktiv, for hvilket der skal foretages en skattemæssig opgørelse af fortjeneste eller tab, finder der en regulering sted af afståelsesvederlaget under hensyntagen til eventuelle sælgerpantebreves kurs.

Er der ikke tale om nærings- eller spekulationssalg, anses opgørelsen for endelig. Kursfastsættelsen firder sted under hensyntagen til pante- eller gældsbrevssikkerhed, afdragsvilkår og rentefod og til, om det er undergivet indeksregulering. Efterfølgende forhold, herunder den kursgevinst, sælgeren måtte opnå i forhold til den oprindeligt fastsatte kursværdi, er uden betydning for opgørelsen af den regulerede anskaffelsessun og dermed for den skattepligtige for-

tjeneste. Dette fremgår bl.a. af den tidligere nævnte landsskatteretskendelse af 14. august 1969, hvori det er udtalt, at behandlingen af de pristalstillæg, der ifølge en kontrakt skulle betales, må rette sig efter hovedydelsens karakter.

Er pantebrevet derimod erhvervet som betaling for varer, solgt i næring - uden senere at være overgået til at være et kapitalanlæg - indgår beløb, der ligger udover den oprindeligt fastsatte kursværdi for pantebrevet,i den skattepligtige indkomst. Dette fremgår af den tidligere omtalte vejledende anvisning fra statsskattedirektoratet og ligningsrådet. Eventuel gevinst skal medregnes i takt med afdragene. Tab i forhold til der. oprindeligt fastsatte kursværdi kan bringes til fradrag, når det konstateres. Tab og gevinst af denne karakter vil også omfatte indekstillæg eller -fradrag,.

Det er tvivlsomt, om afskrivningsgrundlaget påvirkes for et afskrivningsberettiget aktiv, hvis aktivet er finansieret ved en indeksreguleret fordring.

I landsskatteretskendelsen af 14. august 1969 vedrørende goodwill siges det, at det indekstillæg, der kom til erlæggelse ved det enkelte afdrags betaling, ikke isoleret kunne betragtes som et i sig selv definitivt fastlagt afskrivningsgrundlag med eget afskrivningsforløb, hvorimod der efter landsskatterettens opfattelse, når afdragsperioden var udløbet, og den samlede købesum (incl. indekstillægget) dermed var fastlagt, kunne påbegyndes afskrivning på det beløb, som ialt var erlagt ud over det i kontrakten fastsatte grundbeløb for købesummen.

Det aktiv, der blev erhvervet ved den indeksregulerede fordring, var som anført good-will, der efter lov om særlig indkomstskat § 15 afskrives med 15 pot. årlig.

Det er som ovenfor anført tvivlsomt, om princippet i denne kendelse kan opretholdes med den virkning, at indekstillæg skal tillægges den oprindelige anskaffelsessum som afskrivningsgrundlag.

I en senere dom af 16. februar 1971 (ugeskrift for Restvæsen 1971, side 543) har Østre Landsret nemlig indtaget en anden stilling til det parallelle problem ved devaluering. (Bilag nr. 14).

Sagen drejede sig om anskaffelsen af nogle skibe, der fuldt ud var leveret før devalueringen i 1967, men hvorpå der hvilede en restgæld, på hvilken der var udstedt pantebreve til en bank i det

pågældende land. Det var værftet, der havde medvirket ved fremskaffelsen af disse banklån, og det hævdedes, at det kun var en formssag, at pantebrevene var udstedt til banken og ikke til værftet, som angiveligt var den rette låntager i forhold til banken og långiver i forhold til køberen af skibet. Køberen henviste til, at der i realiteten forelå en leverandørgæld, og at saldoværdien for skibene derfor skulle forøges med den som følge af devalueringen skete forøgelse af pantegælden. Retten kommer i sine præmisser ikke ind på denne påstand, men anfører, at afskrivningslovens bestemmelser foreskriver, at afskrivninger sker på saldoværdien, som fastsættes på grundlag af den faktiske anskaffelsessum ved levering alene med tillæg af senere afholdte forbedringsudgifter, medens det efter lovens ordlyd og forarbejder er uden betydning, at genanskaffelsesværdien, f.eks. på grund af prisstigninger, forøges.

Efter dommens præmisser forekommer det mest sandsynligt, at domstolene ej heller ville have godkendt en forøgelse af saldoværdien, selv om det uomtvisteligt var en leverandørgæld, der var forøget ved devalueringen.

Hvis denne doms præmisser overføres til indeksregulerede lån, synes det rimeligt at antage, at indeksregulering vil være uden betydning for afskrivningsgrundlaget.

Påvirkes opgørelsen af den skattepligtige indkomst iøvrigt af, at den løbende drift af en erhvervsvirksomhed finansieres ved indekseret fremmedlån?

Kursudsving i betalingsmellemværender i udenlandsk mønt er til en vis grad sammenlignelig med indekserede fordringer.

Ved Højesteretsdommen af lo. november 1975 ("Essodommen") indrømmede Højesteret det sagsøgende selskab ret til at fradrage kurstab i udenlandsk mønt, der var anvendt til at finansiere selskabets løbende drift. (Bilag nr. 15).

Statsskattedirektoratet har med henvisning til denne dom ved et cirkulære nr. 473 af 14. juli 1976 åbnet mulighed for, at andre virksomheder efter ansøgning kan få revideret indkomstansættelserne for indkomstårene 1973, 1974 og 1975 med henblik på efterfølgende at få fradrag for valutakurstab. (Bilag nr. 16).

Fra og med 1. januar 1976 er der i medfør af de nye bestemmelser i ligningslovens § 8 D etableret en ordning, hvorefter kursge-

vinst og kurstab på mellemværender i udenlandsk mønt indgår i opgørelsen af den skattepligtige almindelige indkomst.

Denne lovgivning omfatter alle Toetalingsmellemværender i udenlandsk mønt, der har tilknytning til erhvervsmæssig virksomhed - uanset om mellemværendet vedrører finansiering af virksomhedens kapitalanlæg eller den løbende drift. Denne ordning kan næppe uden særlig lovhjemmel anvendes på indekserede fordringer i almindelighed.

I den omtalte redegørelse om indeksering af pengefordringer er det (side 22) anført, at det tyder på, at indekstillæg, der fremkommer som led i en forpligtelse påtaget i forbindelse med finansiering af en erhvervsvirksomheds løbende drift, af ligningsmyndighederne vil blive anset som en driftsudgift og dermed fradragsberettiget.

Efter fornyede overvejelser er statsskattedirektoratet imidlertid nu nået til den opfattelse, sit indeksreguleringen kun vil indgå i indkomstopgørelsen i det omfang, der påviseligt er tale om en direkte finansiering af bestemte varekøb eller -salg.

Ved ansættelse af en fast ejendom til ejendomsværdi skal ansættelsen foretages på grundlag af værdien i handel og vandel.

Efter vurderingslovens § lo, stk. 3, skal der ved ansættelsen regnes med"sædvanlige prioriteringsforhold". Det fastlægges på grundlag af salgsindberetninger til statsskattedirektoratet, hvad der er sædvanlige prioriteringsforhold. Der tages hensyn til de enkelte typer af ejendomme, ligesom der kan være forskydninger for de enkelte egne af landet.

Det vil således ikke påvirke den enkelte ejendomsværdi, hvis der forekommer et indeksreguleret lån. På den anden side vil en udbredt anvendelse af indeksregulerede lån påvirke ejendomsvurderingen, idet der i så fald generelt vil være tale om "sædvanlige prioriteringsforhold".

Ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst medregnes lejeværdi af bolig i egen ejendom.

Lejeværdi beregnes normalt på grundlag af den seneste ejen-

domsvurdering. Da ejendomsvurderingen ikke påvirkes af, hvorledes ejendommen er prioriteret, vil det være uden betydning for opgørelsen af lejeværdien, om ejendommen er finansieret ved indeksreguleret lån.

På grundlag af de lavere renteudgifter, der i hvert fald i starten må forventes at blive på indeksregulerede lån, vil der kunne blive tale om mindre skattemæssigt underskud og større skattemæssigt overskud ved finansiering med indeksregulerede prioritetslån end med højere forrentede traditionelle lån.

7. Den skattemæssige behandling af indeksregulerede fordringer i andre lande.

På grund af den korte tid, der har været til rådighed for arbejdsgruppen, har det kun i begrænset omfang været muligt at indhente oplysninger fra andre lande om den skattemæssige behandling af indeksregulerede fordringer.

Af betænkning nr. 732/1975, side 146, gengives følgende oplysninger om beskatningen af indeksregulerede fordringer i Israel:

For kreditorer sker der beskatning af renterne og indeksreguleringen af disse ved en endelig kuponskat med en sats på maksimalt 25 pct. ved kilden. Indekstillægget til restgælden er skatte-

frit for private (i modsætning til f.eks. pengeinstitutterne), hvilket er en undtagelse fra en hovedregel om, at kapitalgevinster beskattes med en særlig indkomstskat på 4o pct. Begrundelsen for skattefriheden er, at tillægget er kompensation for den stedfundne værdiforringelse af kapitalen.

Hos debitorer kan renter og indeksregulering af renten fradrages i den skattepligtige indkomst. Derimod er der ikke nogen fradragsret for indekstillægget til restgælden.

Skattereglerne er for nylig af en reformkommission foreslået ændret, således at indekstillægget til restgælden med visse begrænsninger i forhold til den tid, kreditor har haft fordringen, skulle beskattes som almindelig indkomst.

Af samme betænkning fremgår af de skattemæssige regler om de indekserede fordringer, der tidligere er forekommet i Finland, at indekstillæg til indskud i pengeinstitutter med loo pct. indeksregulering indtil 1964 var fuldt skattepligtige, medens indekstillæg i øvrigt var skattefrie.

I april 1968 blev indeksregulering i næsten alle kontrakter ved lov forbudt.

Det svenske finansdepartement har på en forespørgsel underhånden om beskatningsforholdene i Sverige for indeksregulerede fordringer oplyst, at indeksreguleringen indgår i opgørelsen af den skattepligtige indkomst - også udenfor nærings- og spekulationstilfælde - som skattepligtig indkomst for kreditor og fradragsberettiget udgift for debitor. Det er ikke i praksis ganske afklaret, om indeksreguleringen skal medregnes efter et "kontant princip" i indkomstopgørelsen i takt med betalingen, men denne løsning antages at være den sandsynligste.

Fra denne bestemmelse gælder kun en enkelt lovfæstet undtagelse om indekstillæg på de statslige studielån. Disse tillæg er ikke fradragsberettigede for låntageren.

Det er ved en højesteretsdom fastslået, at undladelse af at indtægtsføre et indekstillæg betragtes som en overtrædelse af skattelovgivningen.

Om beskatning af fortjeneste ved salg af aktier o.l. kan det oplyses, at en vis procent af gevinsten medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst med en faldende procentsats afhængig af besiddelsestiden. Skalaen er :

mindre end 2 års besiddelsestid	loo %
mellem 2 år og 3 år	75 %
mellem 3 år og 4 år	5o %
mellem 4 år og 5 år	25 %

Har den skattepligtige ejet aktien i mere end 5 år, skal der unier visse omstændigheder som skattepligtig realisationsgevinst medregnes lo % af salgsprisen. Hvis den skattepligtige kan bevise, at den fortjeneste, der reelt er indvundet ved salget, udgør mindre ena 5 % af salgssummen, er fortjenesten skattefri.

Den svenske regering har for nylig foreslået beskatningsreglerne for salg af aktier o.l. ændret, således at gevinst ved salg inden to år skal medregnes fuldt ud ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst. Ved salg efter to år skal 4o % af gevinsten medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst.

Fortjeneste ved afståelse af obligationer medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst på samme måde som fortjeneste på aktier. Disse værdipapirer er ikke omfattet af det fremsatte lovforslag om ændrede beskatningsregler for aktier o.l.

Skattelovafdelingen i Finansministeriet i Oslo har som svar på en tilsvarende forespørgsel om den skattemæssige behandling af indeksregulerede fordringer i Norge oplyst, at indekstillæg er skattepligtig indkomst for kreditor efter skattelovens § 42, 1. led, idet det betragtes som et formueafkast. Det er usikkert, på hvilket tidspunkt indekstillægget skal medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, men er der tale om et dokument, der kan omsættes, skal indekstillægget muligvis medregnes allerede ved opskrivningen af hovedstolen.

Indekstillæg er derimod ikke fradragsberettiget for debitor. Dette fremgår af en højesteretsdom af 25. september 1975 vedrørende et privat pantebrev. Det er uafklaret, om det samme gælder i næring.

Gevinst og tab ved afhændelse af aktier beskattes i næringstilfælde som almindelig indkomst.

Herudover beskattes gevinst og tab ved afståelse af aktier,

som sælges inden 5 år efter udgangen af det kalenderår, hvori aktierne blev erhvervet, med 5o % af den del af fortjenesten, der overstiger 5oo kr.

Bortset fra næringstilfælde er fortjeneste ved afståelse af andre værdipapirer end aktier - f.eks. obligationer - skattefri.

Den norske finansminister Kleppe oplyste for nogen tid siden i stortinget, at kapitalvindingsskatten ved salg af aktier indenfor næring i løbet af efteråret vil blive foreslået ændret. Der vil formodentlig blive foreslået en skærpelse af beskatningen.

IV. Arbejdsgruppens overvejelser.

Indledning.

1. I det følgende har arbejdsgruppen på baggrund af den ovenfor foretagne analyse af den gældende retstilstand vedrørende beskatning af indekserede pengefordringer overvejet, hvorledes de skattemæssige problemer ved indførelse af sådanne fordringer kan løses. Da det vil kunne få afgørende betydning for forholdene på penge- og kapitalmarkedet samt for beskatningsgrundlaget, hvilken skattemæssig løsning man måtte vælge, har arbejdsgruppen fundet det rigtigt at se de forskellige løsningsmuligheder i en bredere samfundsøkonomisk sammenhæng. Det er her især spørgsmålet om de enkelte løsningers virkninger på kapitalmarkeds- og rentestrukturen (forvridningsproblemet) og på størrelsen af beskatningsgrundlaget (transformationsproblemet), der er indgået i arbejdsgruppens overvejelser. Arbejdsgruppen har herudover overvejet spørgsmålet om anvendelse af indeksregulerede lån i finansieringen af boligbyggeri. Vedrørende de mere generelle virkninger af indførelse af indeksfordringer henvises iøvrigt til den i december 1974 afgivne redegørelse fra arbejdsgruppen vedrørende indeksering af pengefordringer (indeksbetænkningen).

Der kan være grund til at nævne, at en principiel forskel mellem indeksfordringer og traditionelle fordringer er, at placering i

indeksfordringer gennem den ved indekseringen skabte sikkerhed mod uforudsete prisstigninger sikrer kapitalens realværdi (målt ved dens købekraft).

Overvejelserne i det følgende af virkningerne af forskellige skattemæssige løsninger tager deres udgangspunkt i de rentekonstellationer, der i indeksbetænkningen antages at ville blive dannet mellem de to fordringsmarkeder.

I tilslutning hertil bemærkes, at en forsøgsordning med begrænset emission af statsobligationer på de påtænkte 5oo - l.ooo mill, kr. ikke vil give samme grundlag for at vurdere virkningerne på rentedannelse m.v., som hvis indeksmarkedet udgør 2o - 3o pct. af det samlede fordringsmarked. Endvidere vil en rolig udvikling i prisniveauet inden for forsøgsperioden ikke give erfaringer for, hvorledes en eventuel eksplosiv udvikling i prisindekset vil virke.

I denne relation har det betydning, om man ved etablering af et marked for indeksfordringer kan skabe tillid til, at indeksforpligtelserne og den valgte skattemæssige behandling heraf vil blive respekteret af lovgivningsmagten også i krisesituationer og også under forhold, hvor man af samfundsøkonomiske grunde finder det hensigtsmæssigt at tilsidesætte automatisk pristalsregulering af arbejdslønninger.

Ved gennemgangen af de skattemæssige løsninger har man forudsat, at ejere af indekserede fordringer er hjemmehørende her i landet (valutaindlændinge). Om problemer ved valutaudlændinges erhvervelse af indekserede fordringer samt om internationale forpligtelser vedrørende omsætning af værdipapirer henvises til indeksbetænkningen, kapitel 5.

A. Den skattemæssige behandling af indeksfordringer.

2. Først gennemgås den løsning, hvorefter indekstillægget til kapitalen normalt, d.v.s. udenfor nærings- og spekulationstilfælde, er indkomstopgørelsen uvedkommende (løsning l).

Herefter gennemgås den modsatte løsning, hvorefter indekstillægget undtagelsesfrit indgår i opgørelsen af den skattepligtige, almindelige indkomst (løsning 2)

eller i den særlige indkomst (løsning 3).

Endvidere peges på en konkret løsning, udformet alene med henblik på den påtænkte forsøgsordning med emission af et indekseret statslån på 5oo - l„ooo mill. kr. (løsning 4).

Til slut gennemgås kort nogle andre - mere vidtgående - løsninger.

Løsning 1: Indekstillæg til kapitalen er indkomstopgørelsen uvedkommende, bortset fra nærings- og spekulationstilfælde.

3. Er løsning, der bygger på skattefrihed for indekstillæg, er en forudsætning for, at et væsentligt formål med de indekserede pengefordringer - at give sparere en mulighed for at sikre opretholdelsen af den opsparede kapitals realværdi - kan opnås.

4. Rent skatteteknisk vil de problemer,denne løsning såvel som de følgende rejser, knytte sig dels til afgrænsningen af nærings- og spekulationstilfældene, dels til en nøje specifikation af de krav, en fordring skal opfylde for at kunne karakteriseres som en indeksfordring, hvis afkast helt eller delvis har karakter af indekstillæg til kapitalen. Herudover må de skattetekniske problemer være de samme, som i den gældende skattelovgivning er forbundet med at udskille de tilfælde, hvor der foreligger næring eller spekulation, fra alle andre tilfælde. Også adskillelsen af næringstilfælde fra spekulationstilfælde kan i praksis volde vanskeligheder.

Arbejdsgruppen er af den opfattelse, at disse problemer bør løses ved lovgivning.

5. En løsning, hvorefter indekstillægget til kapitalen for visse, men ikke alle grupper, holdes udenfor opgørelsen af den skattepligtige indkomst, rejser en række problemer i relation til såvel kapitalmarkeds- og rentestrukturen som beskatningsgrundlaget, hvis indeksfordringer finder udbredt anvendelse.

6. Regler om beskatningsforhold for indeksregulerede fordringer som de nævnte svarer til de regler, der gælder for den skattemæssige behandling af fordringer, der er anskaffet til lavere kurs end afståeIseskursen. Indekstillæg for debitor og kreditor vil dog typisk få en større beløbsmæssig værdi end normale kurstab eller -gevinster.

Generelt må det - som anført i indeksbetænkningen side 178 til 18o - antages, at det forhold, at indekstillæg til en fordrings restgæld for nogle skatteydere er opgørelsen af den skattepligtige indkomst uvedkommende, medfører, at det i disse tilfælde kan være for

delagtigt at optage traditionelt forrentede lån til køb af indeks-fordringer eller omvendt.

Principielt er der ingen forskel på arrangementer af denne art og de transaktioner, der i forvejen kan foretages på det traditionelle marked, f.eks. ved optagelse af højt forrentede lån til køb af lavt forrentede fordringer til underkurs i tilfælde, hvor kursgevinster ikke indkomstbeskattes. Ved indførelse af indekslån sker der en udvidelse af området for opnåelse af skattemæssige fordele, ligesom de mulige gevinster for udøvere og det modsvarende tab for det offentlige øges i væsentlig grad.

7. Gevinstmulighederne ved en kombination af de to lånetyper afhænger af rentedannelsen for indeksregulerede fordringer. Det forekommer her nærliggende at antage, at rentedannelsen på markedet for langfristede lån vil være således, at der for personer, som indkomstbeskattes af renteindtægter,, men som ikke er skattepligtige af indekstillæg, vil være balance mellem, det forventede nettoafkast af traditionelle fordringer og indeksregulerede fordringer. Under sådanne forudsætninger vil summen af rente på indekslån og (forventet) indekstillæg typisk være lavere end den traditionelle rente.

En sådan rentekonstellation vil med fordel kunne udnyttes af banker, vekselerere og andre, der erhvervsmæssigt formidler lån, og som i konsekvens heraf formentlig vil have fradragsret for indekstillæg. De pågældende kreditformidlere vil nemlig på det lange marked kunne optage indekslån til køb af traditionelle fordringer, hvorved der opnås en renteindkomst, som er større end udgiften til rente og indekstillæg.

Muligvis vil personer m.v., der skattemæssigt karakteriseres som "spekulanter", kunne opnå en tilsvarende fordel. Det må dog for denne gruppes vedkommende afgøres i de enkelte tilfælde, hvorvidt det underliggende forhold medfører,, at indeks tillæg bliver fradragsberettiget.

I hvor høj grad de omhandlede beskatningsvilkår vil påføre det offentlige tab ved et formindsket beskatningsgrundlag, afhænger af, i hvilken udstrækning mulighederne udnyttes. Kredsen af personer m.v. med skattemæssig fradragsret for indekstillæg på langfristede lån er dog begrænset til banker,, vekselerere m.v. - muligvis også spekulanter - ligesom udnyttelsesgraden begrænses af mulighederne for at stille sikkerhed for optagne indekslån. Risikoen for, at den

særlige rentekonstellation på det lange marked skal blive udnyttet i større omfang, er ved forhold af ovennævnte art næppe så S5tor, at der af den grund kan være anledning til at ændre de regler, man har forudsat må gælde for beskatning af indekstillæg ved langfristede anbringelser. Udsigten til en mere systematisk udnyttelse af mulighederne for opnåelse af gevinst gennem transaktioner, der har skattebesparelse for øje, kan derimod skabe behov for lovmæssige indgreb navnlig over for arrangementer, hvor en person har kontrol over både debitor- og kreditorsiden, og hvor kravet om sikkerhed derfor er mindre tungtvejende. Om sådanne lovmæssige indgreb henvises til punkt lo og 14.

8. Også - og især - på det korte marked vil det forhold, at indekstillæg ikke beskattes ens hos alle skatteydere, kunne give anledning til særlige skattefordele af væsentligt omfang. I denne forbindelse kan der peges på, at det for formidlere af kort kredit (pengeinstitutter, vekselerere m.v.) er uden skattemæssig betydning om ind- og udlån sker på traditionel eller indekseret basis, når blot renten af traditionelle lån er lig med summen af rente og indekstillæg på indekslån, idet den skattemæssige behandling under de to låneformer er ens for de pågældende kreditformidlere. Disse vil således kunne omforme skattefrie indekstillæg til fradragsberettigede renteudgifter. Med den forudsatte rentekonstellation vil indskyderne typisk kunne opnå en skattemæssig gevinst ved at foretage indekserede indlån, idet en væsentlig del af det årlige afkast her optræder i form af skattefri indekstillæg.

Tabel 1. Pengeinstitutternes samlede indlån ultimo juni 1976.

Mia. kr.	Banker	Sparekasser	Total
Samlede indlån	73,9	33,2	1o7,1
heraf på anfordring	33,7	12,3	46,o
på opsigelse (under 12 mdr.)	16,6	9,o	25,6
" " (12 mdr. og derover[1])	23,6	11,9	35,5

[1] herunder særlige (skattebegunstigede) indlånsformer.

I tabel 1 er vist, hvorledes pengeinstitutternes indlån ved udgangen af juni 1976 er sammensat på henholdsvis anfordrings- og opsigelsesindskud. Af de samlede indlån på godt Io7 mia. kr. tegnede indlånene på opsigelse sig således for godt 61 mia. kr. Af disse tal fremgår det, at en eventuel transformation på det korte marked potentielt ville kunne omfatte endog meget store beløb, hvis renteafkast helt eller delvis ville udgå af beskatningsgrundlaget.

Man er foran gået ud. fra bestemte - men ikke samme - rentekonstellationer på det lange og det korte marked, hvilket indebærer mulighed for, at en gruppe skatteydere på det offentliges bekostning kunne have fordel af at foretage transaktioner på det lange marked (vekselere m.v.), medens en anden gruppe kunne opnå tilsvarende fordel på det korte marked (indskydere i pengeinstitutterne). En ændring gående ud på, at forskellen mellem rente af traditionelle og indekserede lån bliver en anden end antaget, betyder imidlertid ikke, at problemerne mindskes. En sådan ændring resulterer blot i, at den skattemæssige gevinst fordeles på en anden måde.

9. Ved opgørelsen af den skattepligtige almindelige indkomst medregnes fortjeneste eller tab ved afståelse af aktier, andelsbeviser og lignende værdipapirer samt tegningsret til sådanne værdipapirer, såfremt de pågældende værdipapirer er erhvervet som led i den skattepligtiges næringsvej eller på et tidspunkt, der ligger mindre end 2 år forud for afståelsen.

I andre tilfælde beskattes gevinst og tab ved afståelse af aktier, andelsbeviser m.v., samt tegningsret hertil som særlig indkomst. Kapitalvindingsbeskatning har til formål at inddrage en del af den - til dels af samfundsskabte årsager - indtrufne værdistigning på en række formuegoder, herunder navnlig fast ejendom og aktier.

Stigning eller fald i værdien af aktier hidrører imidlertid også fra andre årsager, end hvad der kan forklares ud fra det almindelige prisniveau på de kapitalgoder, hvori det pågældende aktieselskab har foretaget sine investeringer. Vurderingen af den fremtidige indtjeningsevne i erhvervslivet i almindelighed og i den pågældende erhvervsgren og den enkelte virksomhed i særdeleshed er selvsagt også afgørende for kursudviklingen.

Til en vis grad vil kursstigningerne på aktiemarkedet være sammenlignelige med de værdistigninger, der må forventes at ville

indtræde ved en udbredt anvendelse af prisindekserede lån. I den udstrækning den formodede relative værdifasthed på aktier har øget efterspørgslen efter aktier i større åbne, børsnoterede selskaber, må det antages, at det forhold, at værditilvæksten for aktier beskattes, medens indekstillæg normalt er fritaget for beskatning, vil lede til en omplacering fra aktier til indeksregulerede obligationer, hvad der vil medføre faldende aktiekurser. Dette må navnlig gælde, hvis der indføres indeksregulerede offentlige obligationer, herunder stats- eller kommuneobligationer.

Dette vil øge erhvervslivets vanskeligheder ved at skaffe tilstrækkelig risikovillig kapital på aktiemarkedet. Til gengæld bliver det - forudsat at betryggende sikkerhed kan stilles - tilsvarende lettere at optage indeksregulerede lån, der dog næppe kan tænkes at få større udbredelse ved finansiering af byerhvervenes faste investeringer, jfr. indeksbetænkningen side 29.

Anses det for ønskeligt at hindre et kursfald på aktiemarkedet, kan dette formentlig modvirkes ved, at aktieavancebeskatningen indrettes således, at kun den del af fortjenesten ved afståelse af aktier, der overstiger anskaffelsessummen med et indekstillæg, undergives beskatning. Arbejdsgruppen har dog ikke ment at burde vurdere dette forhold nærmere, idet dette spørgsmål henhører under selskabsskattekommissionen.

lo. Den begrænsning af beskatningsgrundlaget, som - med den forventede rentekonstellation på det lange marked - kan befrygtes, dersom indekstillægget normalt er skattefrit, vil i det væsentlige kunne undgås, hvis man i skattelovgivningen i relation til indeksfordringer ophæver nærings- og spekulationsbegrebet, således at indekstillæg til kapitalen i alle tilfælde vil være indkomstopgørelsen uvedkommende. Herved ville renten af korte indekslån falde, hvorved det gøres mindre tillokkende for store grupper på penge- og kapitalmarkedet med pengeinstitutter, vekselerere m.v. som mellemmænd at transformere fradragsberettigede renteudgifter til skattefri indekstillæg.

En sådan regel bryder ganske vist det princip i skattelovgivningen, at pengeomsætning og i hvert fald den korte kreditformidling normalt anses for erhvervsmæssig og dermed for skattepligtig virksomhed.

For at sikre, at de skattepligtige pengeinstitutter m.v. fuldt ud beskattes af det samlede nettoresultat af disse virksomheders aktivitet, måtte det derfor være påkrævet at forlange indtjente indekstillæg medregnet ved indkomstopgørelsen uden adgang til fradrag for tilsvarende forpligtelser. En sådan prohibitiv regel vil kun kunne begrundes med ønsket om at hindre, at pengeinstitutterne som kreditformidlere ombytter indekserede fordringer med traditionelle fordringer.

En regel, hvorefter indeksreguleringerne i alle tilfælde holdes udenfor beskatningsgrundlaget, vil dog ikke kunne få den ønskede virkning, hvor skattefri eller begrænset skattepligtige offentlige eller private institutioner, der ikke svarer skat af reiteindtægter, samt selskaber m.v. med lave skatteprocenter, indgår aftaler om lån eller udlån. I sådanne tilfælde vil der - trods en regel om, at indeksreguleringsbeløb ikke skal indgå i beskatningsgrundlaget - kunne indgås aftaler med sigte på at ombytte skattefri indekstillæg med fradragsberettigede renteudgifter.

Arbejdsgruppen har ikke set sig i stand til at angive omfanget af virkningerne på kapitalmarkeds- og rentestrukturen samt på størrelsen af beskatningsgrundlaget af en løsning, hvorefter indekstillæg for alle er opgørelsen af den skattepligtige indkomst uvedkommende.

11. En anden mulighed end at ophæve nærings-., og spekulationsbegrebet for så vidt angår indekstillæg ville være at lade den del af den effektive rente på traditionelle fordringer, der svarer til prisstigningerne, udgå af beskatningsgrundlaget, samtidig med, at kursgevinster og -tab på såvel indekserede som traditionelle fordringer til gengæld skal inddrages i beskatningsgrundlaget.

En sådan fremgangsmåide vil have vidtrækkende konsekvenser såvel administrativt som mere samfundsøkonomisk. Arbejdsgruppen har derfor fundet det rigtigt under de nuværende omstændigheder at afstå fra at gå ind i en nærmere vurdering af denne mulighed.

12. Konklusionen af arbejdsgruppens overvejelser om <u>løsning 1</u>, hvorefter indekstillæg til kapitalen udenfor nærings- og spekulationstilfælde er opgørelsen af den skattepligtige indkomst uvedkommende, bliver herefter, at en.sådan løsning ikke vil kunne stå ale-

ne, uden at dette kan medføre væsentlige utilsigtede samfundsøkonomiske virkninger. Arbejdsgruppen mener navnlig at måtte pege på, at der kan være fare for, at det samlede beskatningsgrundlag kan udhules ved, at indekserede fordringer på det korte marked kan ombyttes med traditionelle fordringer og omvendt.

Arbejdsgruppen mener derfor, at løsning 1 må suppleres med ændringer i den gældende skattelovgivning. Man er her endt ved den mulighed at ophæve nærings- og spekulationsbegrebet for så vidt angår indekstillæg til kapitalen, således at dette tillæg for alle er indkomstopgørelsen uvedkommende. Denne fremgangsmåde vil efter arbejdsgruppens opfattelse kunne mindske rækkevidden af de uønskede virkninger ved løsning 1. Arbejdsgruppen må erkende, at man også ved denne metode må forvente en række uønskede virkninger på kapitalmarkeds- og rentestrukturen samt på beskatningsgrundlaget ved en introduktion af indeksregulerede pengefordringer.

Løsning 2: Indekstillæg til kapitalen skal medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst.

13. En løsning, hvorefter indekstillægget skal medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, ville bringe beskatningsreglerne for indeksfordringer i overensstemmelse med de regler, der som anført ovenfor i dag må antages at gælde for nærings- og speku-1ationsti1fælde, og hvorefter indekstillæg behandles som erhvervsmæssig indkomst eller som indkomstskattepligtigt afkast af formue. Denne løsning ligger på linie med, hvad der efter det for arbejdsgruppen oplyste praktiseres i Forge og Sverige.

Løsningen må antages skatteteknisk at være enkel. Bortset fra den renteforhøjende virkning for traditionelle fordringer, introduktionen af indeksfordringer generelt må forventes at medføre, må det antages, at løsningen ikke i sig selv vil få mærkbare virkninger på kapitalmarkeds- og rentestruktur eller for beskatningsgrundlaget.

Kombineres skattepligten for indekstillægget med en tilsvarende skattepligt for kursgevinster på såvel traditionelle som indekserede fordringer, vil transformationsproblemet fjernes helt.

Arbejdsgruppen har afstået fra at gå ind i en nærmere vurdering af denne metodes kapitalmarkedsmæssige og administrative virkninger.

Denne løsning indebærer bl.a., at byrden og gevinsten ved en indekseringsforpligtelse modificeres, og at der således ikke opnås den samme værdisikkerhed som ved anvendelse af løsning 1.

14. Som konklusion mener arbejdsgruppen at kunne udtale, at en løsning, hvorefter indekstillæg til kapitalen altid skal indgå i opgørelsen af den skattepligtige indkomst, ikke i sig selv synes at give anledning til skattemæssige problemer, ligesom den ikke betyder væsentlige indgreb i de nuværende forhold på penge- og kapitalmarkedet eller for størrelsen af beskatningsgrundlaget. Ulempen ved løsningen ligger først og fremmest i, at en grundliggende ide ved indeksering for kreditor derved tilsidesættes.

Løsning 3: Indekstillæg på fordringer skal udenfor nærings- og spekulationstilfælde medregnes ved opgørelsen af den skattepligtige særlige indkomst.

15. Den omstændighed, at indekserede fordringer i nogen grad er sammenlignelige med aktier, kunne føre til overvejelser om at lade selve indeksreguleringsbeløbene indgå i opgørelsen af den skattepligtige særlige indkomst efter tilsvarende regler, som gælder for aktier.

Denne løsning vil indebære visse administrative vanskeligheder, og den vil - i modsætning til løsning 2 - ikke fjerne de muligheder for at udnytte rente- og kurskonstellationerne mellem indekserede og traditionelle fordringer, der ville opstå på grund af de forskellige beskatningsprocenter, og som vil kunne medføre provenutab for det offentlige. Hertil kommer, at indtil lo.ooo kr. af et skattepligtigt indeksbeløb ville blive fritaget

for beskatning, hvis skatteyderen i det pågældende indkomstår ikke har anden skattepligtig særlig indkomst.

Løsning 4: Regler for den skattemæssige behandling af indekstillæg ved et indekseret statslån fastsættes i låneloven.

16. Arbejdsgruppen har overvejet, hvorvidt der bør indsættes en udtrykkelig bestemmelse om den skattemæssige behandling af indekstillægget i den lånelov, der skal udgøre hjemmelen for salget af indekserede statsobligationer, i lighed med hvad man gjorde for statsgældsbeviserne, jfr. lov nr. 148 af 31. marts 1976.

Arbejdsgruppen er af den opfattelse, at en sådan løsning for så vidt afklarer den skattemæssige stilling for køberne af de udstedte statsobligationer. Arbejdsgruppen vil på den anden side pege på, at der desuagtet stadig eksisterer et behov for en mere generel afklaring af den skattemæssige behandling af indeksfordringer; et behov der må antages at blive yderligere forstærket i forbindelse med emissionen af indekserede statsobligationer. Hertil kommer, at de skatteregler, der for sådanne fordringer måtte blive fastlagt i en statslånelov, må antages at komme til at spille en væsentlig rolle for den afklaring, der efterhånden vil komme for indeksfordringer i almindelighed.

Arbejdsgruppen anser det af ovennævnte grunde for påkrævet, at man allerede forud for etablering af en begrænset indekslåneordning søger klarlagt, hvilke regler i skattemæssig og anden henseende der bør gælde på et marked, hvori indekslån udgør en betragtelig andel. I denne relation kan det være nærliggende at pege på løsningsmulighederne 1 og 2, idet det dog skal understreges, at arbejdsgruppen med den begrænsede tid, der har været til rådighed, ikke har kunnet påtage sig en gennemgribende analyse af de konsekvenser i skattemæssig og anden henseende, som vil være knyttet hertil.

Andre løsningsmuligheder.

Den omstændighed, at skattesatserne (marginalskatteprocenten) varierer fra skattefrihed (marginalskatteprocent på 0) over sel-

skabsskatteprocenten på 37 til den typiske marginalskatteprocent for personer på statsskatteskalaens øverste trin betyder, at grupper, hvis marginalskat afviger fra den sats, hvor der er ligevægt mellem den effektive disponible realrente for henholdsvis indekserede og traditionelle fordringer, ville kunne udnytte denne forskel ved at kombinere låntagning i den ene fordringstype med långivning i den anden og omvendt.

Disse problemer vil kunne løses gennem en ordning, hvorefter en given fordring beskattes ens hos alle, d.v.s. efter samme opgørelsesmetode og med samme skatteprocent. Velbegrundet skattefritagelse (eller reduktion) kunne i så fald opnås gennem en offentlig tilskudsordning. Der kunne i denne sammenhæng være grund til at pege på, at en sådan løsning ligger på linie med det principielle indhold i LO's debatoplæg om skat, hvorefter låntager kun betaler halvdelen af den aftalte, rente til långiver.

En anden meget vidtgående løsning ville være at forlade det nominalistiske beskatningssystem til fordel for et realbeskatningssystem, jfr. den engelske Sandilands-betænkning vedrørende inflation accounting.

Arbejdsgruppen har ikke ment at kunne gå ind på disse løsningsmuligheder i denne sammenhæng.

B. Finansiering af boligbyggeri med indekserede lån.

18. Arbejdsgruppen er "blevet anmodet om at overveje spørgsmålet om anvendelse af et indeksreguleret statslån til indeksfinansiering af boligbyggeri.

Almennyttigt boligbyggeri.

19. Som allerede påpeget i redegørelsen fra 1974 om indeksregulerede lån til almennyttigt byggeri må grundforudsætningen for indførelse af sådanne lån være, at indekstillægget er indkomstopgørelsen uvedkommende, da summen af renten på indekslånet og indekstillægget i modsat fald bliver for høj til, at det kan være fordelagtigt for det almennyttige byggeri at optage sådanne lån.

20. I debatten om en eventuel forsøgsvis anvendelse af indeks-finansiering har der været peget på muligheden af en hel eller delvis omprioritering af eksisterende nyere almennyttigt byggeri med udlejningsvanskeligheder og deraf følgende vanskeligheder med gennem lejeindtægterne at dække såvel kapitaludgifterne som de øvrige driftsudgifter.

På grund af den forventede lave begyndelsesydelse på indekslån ville en ombytning af traditionelle lån med indekslån kunne mindske de aktuelle kapitaludgifter og i en periode muliggøre en huslejenedsættelse, der ville fremme udlejningen.

En løsning af de heromhandlede byggeriers problemer gennem omlægning af finansieringen er dog næppe hensigtsmæssig.

Behovet for en nedsættelse af de aktuelle kapitaludgifter er af væsentlig forskellig styrke fra byggeri til byggeri. Det vil derfor være vanskeligt at fastsætte generelle retningslinier for adgangen til og omfanget af en eventuel ombytning af traditionelle lån med indekslån med henblik på at sikre en effektiv udnyttelse af de begrænsede midler, der eventuelt stilles til rådighed til indeks-finansiering.

Et muligt udgangspunkt kunne være at åbne adgang til indeks-finansiering i et omfang, der muliggjorde en nedsættelse af kapitaludgifterne til det niveau, de ville have ligget på, hvis byggeriet var blevet finansieret efter de i 1975 gennemførte regler, der indeholdt gunstigere finansieringsmuligheder i forhold til tidligere. Dette ville imidlertid - under forudsætning af, at indekslånevilkårene bliver klart gunstigere end vilkårene for traditionelle lån med rentesikring - kunne medføre, at der også ved byggeri, som uden eller med kun mindre vanskeligheder har kunnet klare de eksisterende kapitaludgifter, kunne være interesse for at udnytte adgangen til indeksfinansiering. Konsekvensen kunne blive, at de begrænsede midler ikke ville række til en løsning for byggerier med alvorlige problemer.

En anden mulighed ville være at koncentrere indeksfinansieringen til nogle få særligt problemramte byggerier. En sådan anvendelse vil i sig selv kunne forringe ordningens værdi som forsøg.

I øvrigt er de omhandlede byggeriers problemer af midler-

tidig karakter. De er hidtil søgt løst gennem midlertidig driftsstøtte i form af driftslån og driftstabslån. En løsning gennem sådanne kortsigtede foranstaltninger vil være både mere smidig og overskuelig end en omlægning af den langsigtede finansiering.

21. Et væsentligt problem for det almennyttige byggeri - som for andet boligbyggeri - er de relativt høje begyndelseshuslejer, som opstår ved en kombination af traditionel finansiering med konstante nominelle ydelser og ikke ubetydelige stigninger i byggeomkostningerne. Disse høje begyndelseshuslejer er baggrunden for den nuværende generelle offentlige støtte i form af rente- og afdragsfri lån på 23 pct. af anskaffelsesudgiften samt rentesikring for de optagne realkreditlån.

Som en anden måde at løse problemet med de høje begyndelseshuslejer har det været foreslået at erstatte rentesikringen med indeksfinansiering.

Hvis et indeksreguleret statslån på 500 mill. kr. anvendes til finansiering af nyt almennyttigt byggeri, vil dette - under forudsætning af, at lånet skal finansiere de 74 pct. af anskaffelsessummen, som ikke dækkes ved rente- og afdragsfri lån fra stat, kommune og landsbyggefond samt beboerindskud - række til ca. 2.700 boliger med en gennemsnitlig anskaffelsessum på 250.000 kr.

Sættes den nominelle rente på det indeksregulerede lån til 0 pct., og tænkes lånene afsat på markedsmæssige vilkår, vil en kurs over pari betyde negativ realrente. Skønt en negativ realrente er almindelig for traditionelle lån, vil kursen på det indeksregulerede lån formentlig ikke kunne overstige 100, hvis lånet skal kunne afsættes i større omfang.

Sættes lånets løbetid til 35 år og kursen til 100, vil låneydelsen for en almennyttig bolig af gennemsnitsstørrelse blive på 0,74 x 250.000 x 1/35 = 5.500 kr. ved byggeriets ibrugtagelse.

I tabel 2 er foretaget en sammenligning af kapitaludgifterne for en almennyttig bolig finansieret efter de nugældende regler og en tilsvarende bolig finansieret med et indeksreguleret lån af ovennævnte type under forudsætning af prisstigninger på henholdsvis 7 og 10 pct. om året.

Tabel 2. Kapitaludgifter for en almennyttig bolig med anskaffelsessum på 25o.ooo kr.

år	Traditionelt finansieret med rente- og afdragsfri kapitalindskud samt rentesikring.	Indekslånefinansieret med rente- og afdragsfri kapitalindskud.	
		årlig prisstign.: 7 pct.	årlig prisstign.: 1o pct.
1	13.6oo	5.7oo	5.8oo
5	14.5oo	7.4oo	8.5oo
1o	23.3oo	1o.4oo	13.7oo
15	3o.2oo	14.6oo	22.1oo
2o	3o.2oo	2o.5oo	35.6oo
25	3o.2oo	28.7oo	57.3oo
3o	3o.2oo	4o.2oo	92.2oo
35	3o.2oo	56.4oo	148.5oo

Af tabellen fremgår, at i den første del af låneperioden vil det traditionelt finansierede byggeri være dyrere end det indeksfinansierede med forudseelige udlejningsvanskeligheder til følge. I den sidste del af perioden er forholdet det omvendte, og en vis "flugt" fra det indeksfinansierede byggeri kan frygtes.

I de tidligere redegørelser for indekserede lån er det påpeget, at det kan give en række uheldige konsekvenser at indføre en speciel finansieringsordning for en enkelt sektor. Problemerne vil som ovenfor vist ikke blive mindre, når kun en del af denne sektor finansieres med indekslån. En ordning af denne art vil give konkurrenceproblemer mellem byggerier finansieret med indekslån og byggerier finansieret efter den almindelige finansieringsordning. Om bygherrerne vil ønske at komme ind under den ene eller den anden ordning, vil i givet fald afhænge af deres vurderinger af den fremtidige prisudvikling. Dette vil give usikkerhed inden for det

almennyttige boligbyggeri. Ved administrationen af de to alternative finansieringsordninger kan. der derfor opstå behov for at indføre en ordning baseret på et køprincip.

Totalfinansiering med indeksregulerede lån af kun en del af det almennyttige nybyggeri rejser således en række vanskelige problemer.

De fordele og ulemper, finansiering med indeksregulerede lån vil medføre, mindskes imidlertid, hvis kun en begrænset del af den samlede finansiering af et givet byggeri sker med sådanne lån. Når de indeksregulerede lån kun udgør en lille del af de samlede optagne lån, vil huslejeprofilerne for helt traditionelt finansierede byggerier og for byggerier finansieret med en blanding kun afvige lidt fra hinanden, og eventuelle kraftige stigninger i priserne vil kun i tilsvarende mindre grad øve indflydelse på huslejen i det pågældende belånte byggeri.

Indførelsen af indekssystemet indebærer en besparelse for det offentlige, dersom ordningen medfører bortfald af subsidierne. Der er dog tale om en kortfristet gevinst, idet det offentlige ved indeksfinansiering af det almennyttige byggeri mister et skatteprovenu, der kapitaliseret må antages at være af samme størrelsesorden som de sparede subsidier. Det kan heller ikke afvises, at der senere vil kunne opstå behov for en revision af debitors indekseringsforpligtelse i takt med, at der melder sig forskelle i huslejeniveauerne i indeksfinansieret og traditionelt finansieret byggeri. Dette ville føre til et provenutab for det offentlige.

Der henvises herom til indeksbetænkningen (betænkning 732/1975) side 68 - 69.

Ejerboligbyggeri.

22. Hvorvidt en låntager til finansiering af egen bolig vil foretrække traditionel eller indeksreguleret finansiering, afhænger af en række faktorer, herunder først og fremmest af låntagerens vurdering af forholdet mellem boligudgiftsprofilen efter skat og husstandsindkomstens udvikling, samt af de muligheder låntageren har for at påvirke dette forhold ved supplerende lånetransaktioner.

Det kan også tænkes, at låntageren kunne ønske en vis blanding af finansieringsformerne; f.eks. kunne lånet i form af almin-

delig realkredit optages på traditionelle vilkår, mens der. særlige realkredit gøres indeksreguleret. Herved ville man opnå en vis mindskelse af de høje reale boligudgifter i de første år, uanset at faldet i de reale boligudgifters størrelse over tiden bibeholdes, omend faldet bliver mindre end ved en totalfinansiering med traditionelle lån.

Såfremt hele provenuet af et statslån på f.eks. 5oo mill. kr. anvendes til ydelse af lån i særlig realkredit og dækker hele intervallet for sådan, belåning, nemlig fra 4o til 80 pct. af ejendomsværdien, vil dette provenu kunne bidrage til finansiering af omkring 3.000 boliger.

Problemstillingen er nøjere behandlet i indeksbetænkningen (betænkning 732/1975). Arbejdsgruppen har ikke fundet det muligt at angive omfanget af en eventuel efterspørgsel.

Privat udlejningsbyggeri.

23. Hvis indekstillægget ikke indgår i den skattepligtige indkomst, vil udlejere af privat udlejningsbyggeri næppe være interesseret i at anvende indekslån, idet hele huslejen, også den del, der er dækning for afdrag, er skattepligtig indkomst. Derimod er kun renteudgifterne fradragsberettigede. Udlejerens skattebyrde ville således ved overgang til indeksfinansiering blive større, da de fradragsberettigede renteudgifter vil mindskes og erstattes af ikke-fradragsberettigede indekstillæg.

Hvis indekstillægget gøres skattepligtig for långiver og fradragsberettiget for låntager, kan det derimod ikke udelukkes, at en udlejer ville have interesse i at vælge indekslån.

BILAG

Protokollat af 6. juni 1975 om pengepolitiske foranstaltninger.

Mellem Det Radikale Venstre, Kristeligt Folkeparti og regeringen har det været droftet, om det foreslåede indenlandske statslån gav anledning til at realisere de tanker om indeks regulerede lån, som Socialdemokratiet og Det radikale Venstre tidligere i fællesskab er gået ind for. Tillige har man droftet forhåndslån inden for realkreditområdet.

Der er opnået enighed om folgende:

1. Et indekslån bor ikke - bl. a. af hensyn til reaktionen i udlandet - kædes sammen med det statslån på indtil 6 mia. kr., der nu foreligger lovforslag om. De tre forligspartier vil fortsætte drøftelserne om de nærmere vilkår for et særligt indeksreguleret lån af størrelsesordenen 500-1.000 mill, kr., herunder løbetiden, indeksreguleringens karakter og den skattemæssige behandling, med sigte på at regeringen fremsætter lovforslag til vedtagelse i folketingssamlingen 1975-76. Det samme gælder kredsen af de lånere, som på udlånssiden skal kunne benytte sig af de indeksregulerede lånemidler.
2. Regeringen foranlediger - efter forhandling med Danmarks Nationalbank - hurtigt nedsat en alsidigt sammensat ekspertgruppe med det formål at klarlægge fordele og ulemper ved det system, der ved flere lejligheder har været fremført, om at skabe grundlag for større fleksibilitet i penge- og rentepolitikken ved udvikling af markedet for kortfristede pengefordringer, dvs. med en løbetid fra 5 måneder op til 2 år.
3. Der er mellem partierne enighed om, at en obligatorisk forhåndsbelåning inden for realkreditten vil kunne medvirke til at stabilisere obligationskurserne og dermed bidrage til at sikre en bedre byggerytme. Regeringen vil undersøge, om de aktuelle forhold på kapitalmarkedet og de aktuelle hensyn til byggevirksomheden taler for snarlig gennemforelse af en tvungen forhåndslåneordning og i bekræftende fald fremsætte lovforslag om en sådan ordning. I overvejelserne vil indgå, om en frivillig lorhåndslåneordning kan virke som en hensigtsmæssig overgangsordning.

Meddelelser fra Landsskatteretten 1957, nr. 124.

LSR. I. 1956-57 nr. 10268. Kendelse afsagt den 8. april 1957.

Rentier A klagede over, at han var anset for indkomstskattepligtig af en kursgevinst på 9.300 kr.

Det fremgik af sagen, at der i 1927 blev udstedt et pantebrev til klageren på 6.000 kr., og at pantebrevet i 1932 fik en tilføjelse om, at kapitalen, når den forfaldt, kunne forlanges udredet med et beløb, svarende til prisen for 428 tdr. byg.

I henhold hertil havde klageren i 1955 fået udbetalt 15.300 kr., hvoraf de stedlige ligningsmyndigheder havde anset 9.300 kr. for indkomstskattepligtig for klageren.

Landsskatteretten fandt, at den opnåede avance, der var en følge af konjunkturstigningen, var en formuestigning, som måtte ligestilles med en kursavance, der i henhold til bestemmelsen i statsskattelovens § 5a ikke ville være at medregne til den skattepligtige indkomst.

I overensstemmelse hermed blev den påklagede ansættelse nedsat med 9.300 kr.

Meddelelser fra Landsskatteretten 1970, nr. 36.

LSR. I. 1968-69 nr. 10.968. Kendelse af 14. august 1969.

Landinspektør A klagede over, at skatterådet ikke havde anset ham for berettiget til ved opgørelsen af sin skattepligtige indkomst at fradrage pristalsregulering med 174 kr. af afdrag, som han i henhold til overenskomst om overtagelse af en halvpart i en bestående forretning havde erlagt.

Det fremgik af sagen, at klageren pr. 1. januar 1966 overtog halvparten i en hidtil af en anden landinspektør som eneste indehaver drevet forretning. I forbindelse med overtagelsen oprettedes en interessentskabskontrakt, hvoraf det bl.a. fremgik, at et restbeløb på 91.000 kr. af klageren skulle afvikles med 30 halvårlige afdrag i tiden fra den 1. juli 1966 til den 1. januar 1981. Den til enhver tid værende restgæld forrentedes med en nærmere angiven banks højeste indlånsrente, og de i kontrakten stipulerede afdrag skulle reguleres i forhold til det lønregulerende pristal med udgangspunkt i pristallet fra januar 1966, der udgjorde 115,7.

For året 1967 havde pristalsreguleringen andraget 174 kr., der var udgiftsført i klagerens regnskab.

Sælgeren af den omhandlede halvpart havde fra skattedepartementet indhentet en udtalelse gående ud på, at de af ham modtagne reguleringsbeløb ikke skulle medregnes ved opgørelsen af hans skattepligtige almindelige eller særlige indkomst, og skatterådet havde derefter ved den foretagne ansættelse af klagerens skattepligtige indkomst modsætningsvis ment, at beløbet ej heller kunne fradrages hos klageren, idet forholdet var begge parters indkomstopgørelse uvedkommende.

Klagerens revisor påstod over for landsskatteretten principalt, at klageren både nu og i fremtidige tilfælde måtte være berettiget til at udgiftsføre reguleringsbeløbene, idet han ikke kunne finde nogen begrundelse for den af skatterådet dragne modsætningsslutning. Subsidiært påstod han klageren tillagt en form for afskrivningsret med hensyn til de årlige reguleringsbeløb.

Vedrørende den principale påstand fandt landsskatteretten, at behandlingen af de pristalstillæg, som ifølge kontrakten blev at erlægge ved betaling af afdrag, i relation til spørgsmålet om fradrag måtte rette sig efter hovedydelsens karakter. Da der herefter ikke forelå grundlag for fuldt fradrag i indkomsten af det omhandlede tillæg, kunne der ikke gives klageren medhold i denne påstand.

Med hensyn til spørgsmålet om indrømmelse af en form for afskrivningsret fandt landsskatteretten, at de pristalsreguleringer, der ifølge kontrakten skulle foretages gennem afdragsperioden under hensyn til pristallets stilling ved det enkelte afdrags erlæggelse, måtte ses under ét, idet det først, når sidste afdrag på købesummen var afviklet, kunne konstateres, med hvilke beløb denne var blevet reguleret som følge af kontrakten. Heraf måtte følge, at den pristalsydelse, der kom til erlæggelse ved det enkelte afdrags betaling, ikke isoleret kunne betragtes som et i sig selv definitivt fastlagt afskrivningsgrundlag med eget afskrivningsforløb. Derimod ville der efter rettens opfattelse, når afdragsperioden var udløbet, og den samlede købesum (incl. pristalsreguleringen) dermed var fastlagt, kunne påbegyndes afskrivning på det beløb, som ialt var erlagt ud over det i kontrakten fastsatte grundbeløb for købesummen, hvorhos der ved avanceopgørelsen ved et eventuelt salg af kl klagerens anpart af virksomheden ville være at tage hensyn til den ikke afskrevne del af pristalsreguleringen som et tillæg til anskaffelsessummen for anparten.

Da der efter det anførte ikke fandtes at kunne indrømmes særskilt afskrivning på det i indkomståret erlagte pristalstillæg, måtte det herefter have sit forblivende ved den påklagede ansættelse.

76. LSR. I. 1972 nr. 3-664. 17. december 1974.

Adjunkt A klagede over, at skatterådet havde ansat hans skattepligtige indkomst for indkomstårene 1971 og 1972 til henholdsvis 28.468 kr. og 64.198 kr.

De påklagede ansættelser beroede på, at skatterådet ikke havde godkendt de af klageren foretagne fradrag på henholdsvis 4.870 kr. og 1.896 kr. vedrørende indexregulering af optagne lån i Centrala Studiehjälpsnämnden, Sverige.

Det fremgik af sagens oplysninger, at klageren og hans hustru under deres studier i Sverige optog studielån i Centrala Studiehjälpsnämnden. Disse lån forrentes ikke, men der sker en regulering af lånets størrelse i takt med det svenske index for kronens validitet, således at såvel den hovedstol, der udbetales låntageren, som lånet under dets løbetid reguleres efter dette princip, hvorved tilbagebetalingen, der først sker efter studiets afslutning, foretages med et beløb, der i købekraft svarer til dets værdi ved dets optagelse. Som led i denne ordning var der i de til grund for ansættelsen liggende indkomstår sket tilskrivning til lånet med henholdsvis 4.870 kr. og 1.896 kr., hvilke beløb klageren påstod godkendt som fradragsberettigede renter i medfør af bestemmelsen i statsskattelovens § 6 *e*.

Klageren henviste i denne forbindelse bl. a. til, at indexreguleringen fungerer som en egentlig rente, og at han gennem nægtelse af fradrag ville blive stillet ringere end danske studerende, der optager statsgaranterede studielån, for hvilke der tilskrives renter i studietiden, hvilke renter tillades fradraget ved forfaldstid.

Uanset det af klageren anførte måtte landsskatteretten være enig med skatterådet i, at de omhandlede tilskrivninger ikke havde karakter af en egentlig rente, som skulle svares af den til enhver tid værende restgæld.

Da der således savnedes hjemmel til at tillade ydelsen fradraget i klagerens indkomstopgørelser, blev de påklagede ansættelser stadfæstet.

Meddelelse
til
banker, sparekasser, andelskasser og fondsbørsvekselerere om salg af 6 og 9 måneders indlånsbeviser

Danmarks Nationalbank vil fra og med onsdag den 14. april 1976 foruden salg af 3 måneders indlånsbeviser tillige sælge 6 og 9 måneders indlånsbeviser. Salget sker på auktionsbasis efter samme regler som for indlånsbeviser med en løbetid på 91 dage (3 måneders beviser). Disse regler fremgår af Nationalbankens meddelelse til pengeinstitutterne og fondsbørsvekselererne af 29. oktober 1975. Løbetiden for 6 og 9 måneders beviser vil normalt være 182 henholdsvis 273 dage.

./. Tilbud afgives under benyttelse af vedlagte formular nr. 5515, der erstatter den hidtil anvendte formular nr. 5514. Yderligere eksemplarer af formular nr. 5515 kan rekvireres ved henvendelse til Danmarks Nationalbank. **Økonomikontoret,** Holmens Kanal 17 (fra den 1. juni 1976 Havnegade 5), 1093 København **K.**

Kobenhavn, den 7. april 1976.

D A N M A R K S N A T I O N A L B A N K

Meddelelse
til
banker, sparekasser, andelskasser og fondsbørsvekselerere om salg af 91 dages indlånsbeviser

Danmarks Nationalbank vil fra og med onsdag den 5. november 1975 genoptage salget af indlånsbeviser. Salget sker på auktionsbasis og omfatter alene indlånsbeviser med en lobetid på 91 dage. Tilbud kan kun afgives af eller gennem banker, sparekasser, andelskasser og fondsbørsvekselerere.

Salgs dage

Salg af indlånsbeviser finder sted hver onsdag. Hvis onsdag er en lukkedag, vil udstedelsesdagen blive forskudt til nærmest foregående eller nærmest følgende bankdag. Det samme vil ske med forfaldsdagen, såfremt denne falder på en lukkedag.

Beløb

Det ugentlige salg begrænses til et rammebelob, hvis størrelse bekendtgøres kl. 12,00 to bankdage før udstedelsesdagen (sammen med valutakurserne).

Salgskurs

Indlånsbeviserne bærer ikke pålydende rente, men sælges til de kurser, der tilbydes, idet Nationalbanken dog fastsætter en laveste kurs, under hvilken tilbud ikke vil komme i betragtning. Denne kurs bekendtgøres samtidig med rammebeløbets størrelse.

Tilbudsgivning

Tilbud om køb af indlånsbeviser afgives til Nationalbankens hovedsæde inden kl. 12,00 bankdagen før udstedelsesdagen med angivelse af det eller de beløb, der onskes, og den eller de kurser, der tilbydes. Kurserne angives med to decimaler. Tilbud afgives under benyttelse af vedlagte formular (form. 5514) og indsendes i lukket kuvert mærket „Tilbud på indlånsbeviser". Der må kun anføres et beløb og en kurs på hver formular. Tilbud kan også afgives pr. telex/telegram, der omgående efterfølges af skriftlig bekræftelse. Telefonisk afgivne tilbud modtages ikke.

Såfremt de afgivne tilbud tilsammen overstiger rammebeløbet, vil dette blive fordelt således, at tilbud med de højeste kurser imødekommes først, medens tilbud med lavere kurser reduceres eller bortfalder. Reduktion af tilbud med samme kurs sker pro rata.

Alle tilbudsgivere vil på udstedelsesdagen af Nationalbanken modtage underretning om, i hvilket omfang deres tilbud er accepteret. Resultatet af tilbudsgivningen og højeste og laveste kurs for accepterede tilbud bekendtgøres iøvrigt kl. 12,00 udstedelsesdagen (sammen med valutakurserne).

Betaling

Betaling for købte indlånsbeviser kan kun ske til debet for køberens folio konto i Nationalbanken.

Stykstørrelse

Indlånsbeviserne udstedes med pålydende henholdsvis 25.000 kr., 100.000 kr., 1 mill, kr., 5 mill. kr. og 10 mill. kr. Nationalbanken vil på anmodning foretage ombytninger mellem disse størrelser.

Omsættelighed

Indlånsbeviserne udstedes til ihændehaveren og er frit omsættelige. De vil ikke blive søgt optaget til notering på fondsbørsen.

Indfrielse

Indlånsbeviserne indfries ved forfald mod aflevering af beviserne i Nationalbankens hovedsæde eller filialer. Det kan ikke påregnes, at Nationalbanken tilbagekøber beviser før forfald. Nationalbanken vil dog efter omstændighederne intervenere i markedet for cirkulerende beviser.

Yderligere eksemplarer af formular nr. 5514 kan rekvireres ved henvendelse til Danmarks Nationalbank, Økonomikontoret, Holmens Kanal 17, 1093 København K.

København, den 29. oktober 1975

DANMARKS NATIONALBANK

LOVFORSLAG NR. **57** **FOLKETINGET 1975-76** **BLAD** NR. **88**

Fremsat den 30. oktober 1975 af *ministeren for shatter og afgifter.*

Forslag

tu

Lov om ændring af lov om indkomstbeskatning af aktieselskaber m. v.

(Sparekasser, andelskasser og investeringsforeninger m.v.).

§ **1.**

I lov om indkomstbeskatning af aktieselskaber m. v., jfr. lovbekendtgørelse nr. 509 af 23. september 1975, foretages følgende ændringer:

1. I *§ 1, stk. 1,* indsættes efter nr. 2 som nr. 2 a:

„2 a) sparekasser og andelskasser,".

2. 1 *§ 1, stk. 1,* indsættes efter nr. 5 som nr. 5 a:

„5 a) investeringsforeninger, der udsteder omsættelige beviser for medlemmernes indskud, med mindre foreningen ifølge sine vedtægter er forpligtet til inden fristen for indgivelse af selvangivelse for det pågældende indkomstår at udlodde indtjente renter og udbytter."

3. *§ 3, stk. 1, nr. 6, 1. pkt.,* affattes således:

„Institutter godkendt i medfør af lov om realkreditinstitutter, Kreditkassen for Husejerne i Kjøbenhavn, Provinsbankernes Reallånefond, Landsbankernes Reallånefond, Dansk Landbrugs Realkreditfond, Danmarks Skibskreditfond samt Dansk Eksportfinansieringsfond."

4. I *§ 3, stk. 1,* indsættes efter nr. 13 som nr. 14:

„14) Den ved lov nr. 315 af 26. juni 1975 om oprettelse af en fond til midlertidig finansieringsbistand til konjunkturramte erhvervsvirksomheder oprettede fond, hvis vedtægter er stadfæstet af handelsministeren."

5. Efter *§17* indsættes:

„**§ 17** A. Indkomstskatten for de i § 1, stk. 1, nr. 2 a, nævnte skattepligtige sparekasser og andelskasser udgør 37 pct. af den skattepligtige indkomst.

Stk. 2. For de i stk. 1 nævnte sparekasser og andelskasser finder bestemmelserne i § 17, stk. 2 og 3, tilsvarende anvendelse."

6. *§ 20* affattes således:

„**§** 20. Indkomstskatten for de i § 1, stk. 1, nr. 5, nævnte gensidige forsikringsforeninger, de i § 1, stk. 1, nr. 5 a, nævnte investeringsforeninger samt de i § 1, stk. 1, nr. 6, nævnte andre foreninger m. v. udgør 37 pct. af den skattepligtige indkomst."

7. I *§ 30, stk. 5,* udgår 2. punktum.

8. *§31, stk. 2,* affattes således:

„*Stk. 2.* De foran om aktieselskaber givne regler finder tilsvarende anvendelse på de i § 1, stk. 1, nr. 2, nævnte selskaber og på de i § 1, stk. 1, nr. 2 a, nævnte sparekasser og andelskasser."

9. Efter *§ 35 B* indsættes:

„**§** 35 C. For de efter reglerne i § 1, stk. 1, nr. 2 a, skattepligtige sparekasser og andelskasser gælder de i stk. 2-4 nævnte overgangsregler. Det skatteår, for hvilket en sparekasse eller andelskasse første gang beskattes efter reglerne i nærværende lov, benævnes i det følgende overgangsskatteåret.

Lovforslag. Folketingsåret 1975-76.

Min. f. skt. og afg. Skd. VIII j. nr. 80-19-1975.

84640

Stk. 2. For overgangsskatteåret indgår maskiner, inventar og lignende driftsmidler, som sparekassen ejer ved indkomstårets begyndelse, i saldo værdien, jfr. lov om skattemæssige afskrivninger m. v. (afskrivningsloven), med den værdi, hvortil de er ansat i sparekassens officielle regnskab for det seneste år forud herfor. Dette beløb forhøjes med hele anskaffelsessummen for driftsmidler, der er anskaffet i første halvdel af indkomståret, samt 50 pct. af anskaffelsessummen for driftsmidler, der er anskaffet i sidste halvdel af indkomståret, og nedsættes med beløb, der i samme tidsrum er indvundet ved afståelse af driftsmidler, alt i overensstemmelse med reglerne i afskrivningsloven. Udgifter til forbedringer af driftsmidler behandles på samme måde som anskaffelsessummer. På den således fremkomne saldoværdi kan skattemæssig afskrivning foretages efter reglerne i afskrivningsloven. Ejer sparekassen ved indkomstårets begyndelse automobiler af den i afskrivningslovens § 6 A nævnte art, hvis anskaffelsessum overstiger 40.000 kr., er afskrivningsgrundlaget for hver af disse 40.000 kr. med fradrag af det beløb, hvormed det enkelte automobils anskaffelsessum er nedskrevet i sparekassens officielle status for det seneste år forud herfor. Anskaffelsessummen for automobiler som nævnt i afskrivningslovens § 6 A, som er anskaffet i indkomstårets løb, kan afskrives i overensstemmelse med nævnte paragrafs stk. 3. Ejer sparekassen ved indkomstårets begyndelse skibe, indgår disse i saldoværdien, jfr. afskrivningslovens afsnit III, med den værdi, hvortil de er ansat i sparekassens officielle regnskab for det seneste år forud for indkomståret. I øvrigt beregnes saldoværdien for skibe og afskrivningen herpå i overensstemmelse med afskrivningslovens regler.

Stk. 3. Ved opgørelse af et i afskrivningslovens § 4, stk. 1, omhandlet tab på driftsmidler anskaffet forud for den 1. januar 1976, skal sparekassen som anskaffelsessum anvende den værdi, hvormed det pågældende driftsmiddel er indgået i saldoværdien, jfr. ovenfor.

Stk. 4. For sådanne bygninger eller installationer, der i overensstemmelse med reglerne i lov om skattemæssige afskrivninger m. v. kan afskrives, og som er erhvervet (fuldført) forud for begyndelsen af det indkomstår, der ligger til grund for skatteansættelsen for overgangsskatteåret, sker afskrivningen på grundlag af den værdi, hvormed de indgår i ejendomsværdien ved den seneste vurdering forud for overgangsskatteåret, reduceret med den del af beløbet, som svarer til forholdet mellem den forløbne tid af bygningens eller installationens afskrivningsperiode og den samlede afskrivningsperiode. Sparekassen kan dog vælge at afskrive på grundlag af anskaffelsessummen reduceret med den del af beløbet, som svarer til forholdet mellem den forløbne tid af bygningens eller installationens afskrivningsperiode og den samlede afskrivningsperiode. Det er en betingelse, at anskaffelsessummen dokumenteres at være højere end den i 1. punktum nævnte værdi. På det således fremkomne grundlag kan afskrivning på bygninger eller installationer foretages i overensstemmelse med bestemmelserne i afskrivningsloven.

§ 35 **D.** Ved opgørelse af fortjeneste ved afståelse af fast ejendom efter reglerne i lov om særlig indkomstskat m. v. (lovbekendtgørelse nr. 435 af 18. juli 1973) § 2, nr. 13, træder ejendomsværdien ved den seneste vurdering forud for overgangsskatteåret i stedet for anskaffelsessummen, såfremt ejendommen er erhvervet før den 1. januar 1976. Sparekassen kan dog vælge at lægge anskaffelsessummen til grund, såfremt denne dokumenteres at være højere end den i 1. punktum nævnte værdi.

Stk. 2. Har sparekassen forud for overgangsskatteåret været skattepligtig af fortjeneste ved afståelse af fast ejendom, jfr. § 13, 3. punktum, i nævnte lov, skal sparekassen ved afståelse af ejendommen endvidere beskattes af den forud for overgangsskatteåret efter disse regler indtrådte fortjeneste. Ved opgørelse af denne fortjeneste lægges det efter stk. 1 som anskaffelsesudgift anvendte beløb til grund som afståelsessum.

§ 35 E. Ved sparekassens opgørelse af fortjeneste eller tab efter § 4 og § 16 C i lov om påligningen af indkomst- og formueskat til staten (lovbekendtgørelse nr. 350 af 6. juni 1975) for så vidt angår værdipapirer erhvervet før den 1. januar 1976, træder den formueskattepligtige værdi pr. 1. januar 1976 i stedet for anskaffelsessummen.

Stk. 2. Sparekassen kan dog med virkning

for samtlige værdipapirer anskaffet før den 1. januar 1976 vælge at lægge den faktiske anskaffelsessum til grund ved opgørelsen efter stk. 1.

§ 35 F. For de efter reglerne i § 1, stk. 1, nr. 5 a, skattepligtige investeringsforeninger finder de i § 35 C, § 35 D og § 35 E fastsatte overgangsregler tilsvarende anvendelse. Dog skal maskiner, inventar og lignende driftsmidler, som investeringsforeningen ejer ved indkomstårets begyndelse, indgå i saldoværdien med deres handelsværdi."

§2.

Loven træder i kraft den 1. januar 1976.

Stk. 2. § 1, nr. 4, har virkning fra den 1. august 1975.

Stk. 3. Den i § 1, nr. 5, fastsatte procentsats for beregning af indkomstskatten for sparekasser og andelskasser har virkning fra 1. januar 1978. Med virkning fra 1. januar 1976 udgør indkomstskatten 20 pct. og fra 1. januar 1977 30 pct. af den skattepligtige indkomst.

Bemærkninger til lovforslaget.

Loven om indkomstbeskatning af aktieselskaber m. v. blev senest ændret ved lov nr. 238 af 12. juni 1975. Herom henvises til folketingstidende 1974-75:

	Spalte
Lovforslaget, tillæg A	3509
Fremsættelsen	2307
Første behandling	3873
Betænkning, tillæg B	599
Anden behandling	5706
Tredie behandling	5885
Forslaget som vedtaget, tillæg C	439

Lov om indkomstbeskatning af aktieselskaber m. v. er senest bekendtgjort som lovbekendtgørelse nr. 509 af 23. september 1975.

Lovforslaget har til formål at inddrage sparekasser og andelskasser samt investeringsforeninger, der udsteder omsættelige beviser for medlemmernes indskud, under beskatning efter samme regler, som gælder for aktieselskaber.

Endvidere foreslås den ved lov nr. 315 af 26. juni 1975 om oprettelse af en fond til midlertidig finansieringsbistand til konjunkturramte erhvervsvirksomheder oprettede fond fritaget for beskatning.

Endelig stilles forslag om en ændring i reglerne om afregningen til kommunerne af disses andel af selskabsskatten.

Sparekasser og andelskasser.

Ved lov af 2. april 1974 om banker og sparekasser er disse fra den 1. januar 1975 i princippet undergivet fælles bestemmelser med hensyn til udøvelse af erhvervsmæssig virksomhed. Bankerne, der er organiserede som aktieselskaber, er hidtil blevet beskattet efter samme regler, som gælder for andre aktieselskaber, hvorimod sparekasserne, der er selvejende institutioner, hidtil har været fritaget for beskatning af den del af indtægten, der hidrører fra den almindelige statutmæssige virksomhed.

Det findes imidlertid nu rimeligt, at den ligestilling mellem banker og sparekasser, der er indført ved loven af 2. april 1974, ledsages af en ligestilling i skattemæssig henseende.

Endvidere er under lovforslaget medtaget andelskasser, der i lighed med sparekasserne hidtil har været fritaget for beskatning.

Andelskasserne udøver indenfor stærkt begrænsede lokale områder ind- og udlånsvirksomhed, ligesom de gennem årene har været berettiget til at tage imod de allerfleste former for skattebegunstiget opsparing.

Det findes rimeligt, at også andelskasserne undergives beskatning på lige fod med sparekasserne.

Det foreslås derfor, at sparekasser og andelskasser fra den 1. januar 1976 inddrages under beskatning efter samme regler, som er gældende for aktieselskaber. Opgørelse af indkomst og formue vil således skulle ske efter samme regler, som gælder for banker, og der vil ikke være mulighed for bevillingsmæssig fritagelse for beskatning af den del af indkomsten, der anvendes til almennyttige formål.

Endvidere foreslås det, at de i almindelighed for aktieselskaber gældende regler om *lempelse for virksomhed i udlandet, datterselskabslempelse* og reglerne om *sambeskatning*, skal finde tilsvarende anvendelse på sparekasser og andelskasser.

Desuden vil der blive stillet forslag om, at de særlige skatteregler, der finder anvendelse ved *fusion* af aktieselskaber, udstrækkes til også at kunne anvendes på sparekasser og andelskasser.

For at mildne overgangen for sparekasser og andelskasser til fuld indkomstbeskatning findes det

dog rimeligt, at indkomstskatten først med virkning fra 1. januar 1978 beregnes med den fulde selskabsskattesats på 37 pet. af den skattepligtige indkomst. I overgangsperioden foreslås indkomstskatten fastsat til 20 pct. fra]. januar 1976 og til 30 pct. fra 1. januar 1977.

Endelig indeholder forslaget i § 1, nr. 9, forslag til overgangsregler ved beskatningens indtræden. Det drejer sig således om fastsættelse af afskrivningsgrundlag for maskiner, inventar og driftsmidler samt for bygninger og installationer, og der foreslås særlige regler for opgørelse af fortjeneste og tab på fast ejendom og værdipapirer.

Der henvises herom til bemærkningerne nedenfor til § 1, nr. 9.

De provenumæssige konsekvenser af forslaget kan kun opgøres på et meget usikkert grundlag.

Som folge af den hidtil gældende skattefritagelse er regnskaberne for sparekasserne og andel sk asserne samt de af forslaget omfattede investeringsforeninger næppe altid udformet med henblik på indkomstopgørelser, der svarer til skattelovgivningens regler herom.

Hertil kommer, at overgangen til indkomstbeskatning kan tænkes a t påvirke de af forslaget omfattede institutioners og foreningers økonomiske dispositioner, f. eks. omfanget af deres skattemæssige afskrivninger og henlæggelser ti! investeringsfonds.

Endelig kan kursudviklingen på de af forslaget omfattede institutioners og foreningers beholdninger af værdipapirer få stor betydning for det regnskabsmæssige resultat, der skal lægges til grund ved sko tteberegningen.

Hvis der forudsættes en nogenlunde uforandret afskrivningspolitik samt en forholdsvis rolig kursudvikling på værdipapirbeholdningerne, kan det rent skønsmæssigt anslås, at beskatningen af sparekasser og andelskasser for 1976 — skatteåret 1977-78 — hvor beskatningsprocenten efter forslaget skal være 20, vil give et provenu af en størrelsesorden på omkring 70 mill. kr.

De administrative konsekvenser af forslaget om beskatning af sparekasser og andelskasser skønnes at blive uden væsentlig betydning.

Investeringsforeninger.

I de senere år er der opstået en række investeringsforeninger, der har til formål at placere medlemmernes indskud i værdipapirer.

Der er to typer af investeringsforeninger;

I. de *kontoførende* foreninger, og

II. de *certifikatudstedende* foreninger.

Ad I. For de *kontoforende investeringsforeninger* gælder bestemmelserne i lovbekendtgørelse nr. 130 af 6. april 1967 om beskatning af medlemmer af investeringsforeninger.

Efter loven beskattes medlemmerne år for år af renter og udbytter af foreningens aktiver, idet medlemmerne ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst skal medregne den til deres indestående i foreningen tilskrevne andel af renter og udbytter, der er indvundet af foreningen.

Herudover skal medlemmerne ved indkomstopgørelsen mediegne fortjeneste eller tab, der tilskrives eller fraskrives deres indestående i foreningen, og som hidrører fra dennes beholdning af aktier, obligationer, pantebreve og lignende værdipapirer. De her omhandlede fortjenester og tab skal dog først medregnes ved indkomstopgørelsen for det indkomstår, hvori medlemmet hæver af sit indestående, og kun i det omfang, hvori de vedrører den del af indskuddet, der hæves.

Hæver et medlem helt eller delvis sit indskud i foreningen, før der er forløbet 2 år regnet fra indskuddet, skal fortjenesten eller tabet fuldt ud medregnes ved opgtirelsen af den skattepligtige almindelige indkomst. 1 modsat fald medregnes fortjeneste eller tab til den særlige indkomst efter reglerne i lov om særlig indkomstskat m. v.

Der er dog i loven hjemmel til at fastsætte særlige regler for opgørelsen af den del af medlemmernes almindelige eller særlige indkomst, der hidrører fra foreningens værdipapirer.

Sådanne regler er for eksempel fastsat for Almindelig Investeringsforening og F.L.S.-funktionærernes Investeringsforening.

Ad II. De *certifikatudstedende investeringsforeninger* omfattes efter de gældende regler af selskabsskattelovens § 1, stk. 1, nr. 6, hvorefter de pågældende foreninger kun er skattepligtige for så vidt angår indtægt ved erhvervsmæssig virksomhed.

I det omfang, hvori foreningen alene har til formål at modtage indskud fra medlemmerne og investere disse indskud i værdipapirer, udøver foreningen ikke erhvervsmæssig virksomhed, og investeringsforeningerne er derfor som helhed fritaget for skattepligt.

Da medlemmerne som bevis for deres indskud i foreningen modtager certifikater, sker beskatning hos medlemmerne efter de regler, der er gældende for aktionærer.

Udlodninger fra foreningen af udbytte eller likvidationsprovenu beskattes således som almindelig indkomst hos medlemmerne, bortset fra udlodning af likvidationsprovenu foretaget i det kalenderår, hvori foreningen endelig opløses.

Ved afhændelse af certifikater beskattes fortjeneste eller tab ligeledes efter samme regler, som gælder for beskatning ved afståelse af aktier. Fortjeneste eller tab skal således medregnes som særlig indkomst, hvis medlemmet har ejet certifikatet i mindst to år, og ellers som almindelig indkomst.

Som følge af disse regler finder der ikke nogen beskatning sted hverken i foreningen eller hos medlemmerne af renter og udbytter af foreningens værdipapirer, så længe der ikke finder nogen udlodning sted til medlemmerne.

I den senere tid er der oprettet fisre certifikatudstedende investeringsforeninger, der ifølge deres vedtægter intet udlodder til medlemmerne. Renter og udbytter samt kursgevinster tillægges foreningens formue og geninvesteres med den virkning, at certifikaterne stiger i værdi.

Efter reglerne i lov om særlig indkomstskat m. v. er de forste (5.000 kr. af særlig indkomst fritaget for beskatning. Ved fortsatte afståelser og genanskaffelser af certifikater, vil medlemmerne derfor kunne realisere en skattefri fortjeneste på indtil 6.000 kr. årligt, der i virkeligheden hidrorer fra de ubeskattede renter og udbytter, der er tillagt foreningens formue.

Det foreslås derfor, at *certifikatudstedende investeringsforeninger fra den 1. januar 1976* inddrages under beskatning på lige fod med aktieselskaber og erhvervsdrivende foreninger, *medmindre foreningen ifolge sine vedtægter er forpligtet til at udlodde indtjente renter og udbytter inden fristen for indgivelse af selvangivelse,* for det pågældende indkomstår.

Investeringsforeninger, der inddrages under skattepligten, vil herefter blive beskattet på samme måde som aktieselskaber. Renter og udbytter, der indtjenes af foreningen, vil være skattepligtig indkomst for foreningen, ligesom gevinst og tab ved afhændelse af værdipapirer skal medregnes til foreningens indkomstopgørelse, jfr. reglen i ligningslovens § 4.

Investeringsforeninger, der ifølge vedtægterne er forpligtet til at udlodde renter og udbytter inden fristen for indgivelse af selvangivelse, vil imidlertid efter forslaget fortsat være fritaget for skattepligt, hvorimod medlemmerne løbende vil blive beskattet af udloddede beløb.

Når fristen for udlodning af indtjente renter og udbytter foreslås fastsat til fristen for indgivelse af selvangivelse, skyldes det netop, at skattefrihed for foreningen kun skal foreligge i tilfælde, hvor indtjente renter og udbytter løbende imdergives beskatning hos medlemmerne.

Kursgevinster, som disse foreninger opnår på værdipapirbeholdningen, vil ligeledes fortsat være skattefri for foreningen og først komme til beskatning ved medlemmernes afhændelse af certifikater, og da efter samme regler som gælder for aktier.

Forslaget er gjort så rummeligt, at det også omfatter andre end de rene certifikatudstedende investeringsforeninger. I modsat fald ville bestemmelsen kunne omgås, blot ved at de nuværende og kommende investeringsforeninger optog et biformål.

Efter forslaget inddrages investeringsforeningerne under beskatning fra den 1. januar 1976, således at bestemmelserne første gang finder anvendelse ved skatteansættelsen for skatteåret 1977-78.

Der gives herved de eksisterende investeringsforeninger rimelig tid til eventuelt at ændre deres vedtægter i overensstemmelse med de ændrede regler.

De for sparekasser og andelskasser foreslåede overgangsregler skal også finde anvendelse ved investeringsforeningers overgang til beskatning, bortset fra reglerne om fastsættelse af saldoværdien af maskiner, inventar og lignende driftsmidler.

Der henvises herom til bemærkningerne nedenfor.

Beskatningen af de eertifikatudstedende investeringsforeninger vil for 1976 — skatteåret 1977-78 — rent skønsmæssigt give et provenu, der næppe vil overstige et par millioner kr.

De administrative konsekvenser af forslaget om I beskatning af de nævnte investeringsforeninger skønnes (efter en overgangsperiode) at blive uden væsentlig betydning.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser.

Til § 1, nr. 1.

Sparekasser og andelskasser foreslås indsat i loven på linie med indregistrerede aktieselskaber og andre selskaber, der beskattes efter selskabsskattelovens regler.

Til §], nr. 2.

De certifikatudstedende investeringsforeninger, der inddrages under beskatning efter samme regler, som gælder for aktieselskaber, foreslås indsat i loven under et selvstændigt nummer umiddelbart før bestemmelsen under nr. 6 om andre foreninger.

Til § 1, nr. 3.

Forslaget er en konsekvens af sparekassernes overgang til beskatning. Ændringen er alene redaktionel.

Til § 1, nr. 4.

Ved lov nr. 315 af 26. juni 1975 er der oprettet en fond til midlertidig finansieringsbistand til konjunkturramte virksomheder.

Fonden er oprettet som en selvejende institution, og fonden kan i perioden indtil 1. juli 1977 yde fi-

nansiel bistand til konjunkturramte erhvervsvirksomheder efter nærmere i lovens § 3 nævnte retningslinier.

Da det vil være hensigtsmæssigt, at den finansieringsvirksomhed, der udøves af fonden, er skattefri på linie med, hvad der gælder for en række andre finansieringsinstitutter, foreslås fonden indføjet i selskabsskatteloven sammen med andre finansieringsinstitutter og institutioner, der er fritaget for skattepligt.

Da loven efter handelsministerens bestemmelse er trådt i kraft den 1. august 1975, og fonden således fra denne dag har indledt sin virksomhed, foreslås det i § 2, stk. 2, at bestemmelsen om skattefrihed får virkning fra samme dato.

Til § 1, nr. 5.

Indkomstskatten for sparekasser og andelskasser skal efter forslaget udgøre 37 pct. af den skattepligtige indkomst, svarende til indkomstskatten for aktieselskaber og andre selskaber og institutioner, der er inddraget under skattepligten. Der stilles dog forslag om en lempeligere beskatning i en toårig overgangsperiode, jfr. bemærkningerne nedenfor til § 2.

Endvidere foreslås det i *stk. 2,* at reglerne om lempelse for indkomst hidrørende fra virksomhed i udlandet og reglerne om datterselskabslempelse skal finde tilsvarende anvendelse på sparekasserne.

Til § 1, nr. 6.

Indkomstskatten for de certifikatudstedende investeringsforeninger, der inddrages under skattepligten, skal ligeledes efter forslaget udgøre 37 pct. af den skattepligtige indkomst.

Til § 1, nr. 7.

Under det igangværende arbejde med at få samlet al opkrævning af selskabsskat i kildeskattedirektoratet og med at få forenklet arbejdsgangen mest muligt, herunder også arbejdsgangen mellem staten og kommunerne har det vist sig, at det bør tilstræbes at begrænse antallet af afregninger mellem staten og kommunerne til højst 1 pr. måned. Med den hidtil gældende regel vil dette ikke være muligt. Det vil formentlig også være praktisk som hovedregel ikke at have afregningen med kommunerne kædet sammen med, om selskabet har betalt de pålignede skatter.

Til § 1, nr. 8.

Det foreslås, at reglerne om sambeskatning skal finde tilsvarende anvendelse på skattepligtige sparekasser og andelskasser.

Til § 1, nr. 9.

Forslaget indeholder de reglsr, der skal finde anvendelse ved sparekassernes overgang til beskatning.

Efter *§ 35 C, stk. 2,* skal saldoværdien for maskiner, inventar og lignende driftsmidler ved overgangen til beskatning opgøres med udgangspunkt i den værdi, hvortil de for det seneste år forud for overgangsskatteåret er ansat i den pågældende sparekasses officielle status overfor tilsynet med banker og sparekasser.

Det samme skal efter *stk. 3* være tilfældet ved opgørelse af tab på driftsmidler anskaffet forud for overgangen til beskatning.

På bygninger og installationer kan afskrivning efter *stk. 4* foretages i det beløb, hvormed de indgår 1 ejendomsværdien ved den seneste vurdering forud for overgangsskatteåret, reduceret med den del af beløbet, som svarer til forholdet mellem den forløbne tid af bygningens afskrivningsperiode og den samlede afskrivningsperiode.

Sparekassen kan dog også vælge at afskrive på grundlag af anskaffelsessummen, der i så fald må dokumenteres at være højere end ejendomsværdien.

Det samme skal efter forslaget til *§ 35 D* være tilfældet ved opgørelse af fortjeneste ved afhændelse af fast ejendom, der er anskaffet før den 1. januar 1976.

Da sparekasserne efter de gældende regler i lov om særlig indkomstskat m. v. har været skattepligtige af fortjeneste ved afståelse af fast ejendom i det omfang, hvori ejendommen har haft tilknytning til den indkomstskattepligtige virksomhed, er det i *stk. 2* foreslået, at sparekassen ved afståelse også skal beskattes af den før overgangsskatteåret efter disse regler indtrådte fortjeneste.

Efter overgangen til beskatning skal sparekasserne ved indkomstopgørelsen medregne fortjeneste eller tab ved afhændelse eller indfrielse af offentlige obligationer samt private pantebreve og fordringer, jfr. ligningslovens § 4. Tilsvarende vil gælde fortjeneste eller tab ved afhændelse af aktier, jfr. ligningslovens § 16 C.

Det foreslås derfor i *§ 35 E,* at den formueskattepligtige værdi pr. 1. januar 1976 skal træde i stedet for anskaffelsessummen for så vidt angår værdipapirer erhvervet før den 1. januar 1976.

Efter *stk. 2* skal sparekassen eller andelskassen dog kunne vælge at lægge den faktiske anskaffelsessum til grund, men et sådant valg må træffes for hele beholdningen af værdipapirer under et.

De for sparekasser og andelskasser foreslåede overgangsregler skal efter forslaget også være gæl-

dende for de investeringsforeninger, der inddrages under beskatning, jfr. *§ 35 F.*

Da investeringsforeningerne ikke hidtil har været undergivet offentlig kontrol, foreslås det dog, at maskiner, inventar og lignende driftsmidler skal indgå i saldoværdien med deres handelsværdi.

Til § 2.

Efter forslaget skal loven træde i kraft den 1. januar 1976.

Dette medfører, at alle indkomster, der indtjenes af sparekasser og andelskasser fra og med denne dato, inddrages under beskatning. I den hidtidige sparekasselov er sparekassernes regnskabsår fastlagt til perioden 1. april — 31. marts. I § 29 i loven om banker og sparekasser af 2. april 1974 er sparekassernes regnskabsår imidlertid fastlagt til kalenderåret. Det er endvidere som overgangsregel bestemt, at omlægningen af regnskabsår til kalenderåret skal ske pr. 1. januar 1976. Tilsvarende regler findes ikke for andelskasser.

Det findes herefter mest naturligt, at sparekassernes og andelskassernes skattepligt indtræder fra 1. januar 1976. Der stilles dog forslag om en overgangsordning, således at indkomstskatten for sparekasser og andelskasser fra 1. januar 1976 udgør 20 pct., fra 1. januar 1977 30 pct. og fra 1. januar 1973 37 pct. af den skattepligtige indkomst.

Det foreslås endvidere, at de af forslaget omfattede investeringsforeningers skattepligtigt i fuldt omfang skal indtræde fra 1. januar 1976.

UDSKRIFT

AF

HØJESTERETS DOMBOG

I sagen nr.

I 55/1975 Odense Staalskibsværft A/S

mod

Hinistoriot for Skatter og Afgifter

I tidligere instans er afsagt dom af Østre Landsret den 10. januar 1975 (X. afd.).

I denne sag blev af II 0 J E S T E 11 E T fredag den 18. juni 1976 afsagt sådan

d o m :

Den indankede dom er afsagt af østre Landsret.

I pådømmelsen har deltaget syv dominere: Hvidt, Tannn, Blom-Andersen, Sehaumburg, Høyrup,, P. Christensen og Torben Jensen.

For Højesteret har appellanten gentaget sin for landsretten nedlagte påstand og har til støtte herfor i første række gjort gældende, at der ikke i skattelovgivningen er hjemmel **til** at beskatte de omhandlede kursgevinster. Appellanten har **i** 3å henseende i det væsentlige gentaget sin procedure for landsretten. Yderligere har appellanten anført, at skattemyndighederne,

som I flere år havde acceptøret, at kursgevinster på udlån af den I sagen omhandlede art ikke blev beskattet, må være afskåret fra at beskatte sådanne kursavancer, når vilkårene var godkondt af Indenrigsministeriet son kommunal tilsynsmyndighed, og det herved klart var forudsat, at kursgevinsterne var skattefri.

Indstævnte har påstået stadfæstelse og har for Højesteret gjort gældende, at den omhandlede udlånsvlrkGomlied har haft en sådan karakter og et sådant omfang, at dor har foreliggot en virksomhed af erhvervsmæssig karakter, jfr. statsskattelovens § 4. Endvidore har indstævnte anført, at skattemyndighederne hverken udtrykkeligt eller stiltiende har godkendt, at de 1 sagen omhandlede kursgevinster 3kulle være skattefri.

Til brug for Højesteret er der tilvejebragt yderligere oplysninger og afgivet forklaring bl.a. af amtskommunaldirektor Jen3 Pileborg, rentekonsulent i Finansministeriet, dr.polit. Helge Uldall-Hansen og vekselerer Arno Wimmelmann Larsen.

Det er oplyst, at hele den omtvistode kursgevinst for skatteåret 1967/60, 503.530 kr., og 461.000 kr. af kursgevinsten for skatteåret 1968/69 hidrører fra obligationer, som appellanten havde erhvervet efter udstedelsen. Den resterende del af kursgevinsten for skatteåret 1960/69» 1.222.470 kr., vedrører obligationer for lån, 3om appellanten havde ydet. Erhvervelsen af obligationer har fundet sted i tiden fra 1. januar 1966 til 30. juli 1967. I den to-års periode, der ligger til grund for de nævnte skatteår, havde appellanten hos bankforbindelser i udlandet og her i landet optaget lån, hvis saldi den 1, januar 1966, den 1. Januar 1967 og don 31. december 1967 androg henholdsvis 22,1 mill, kr., 16,9 mill. kr. og 34$_t$4 mill. kr.

Om Indenrigsministeriets praksis vedrørende godkendelse af

rentevilkår i forbindelse med kommunale låneoptagelser er det oplyst, at de nærmere retningslinier herfor blev udarbejdet i samråd med bl.a. rentekonsulenten i Finansministeriet, dr.polit. H. Uldall-Hansen. Om de skattemæssige problemer, som kommunernes stigende optagelse af kortvarige lån i begyndelsen af 1960-erne gav anledning til, udarbejdede rentekonsulenten den 24. september 1962 et notat, som den 2. oktober 1962 afgaves af Finansministeriets Departement til Skattedepartementet.

Af notatet fremgår bl.a. folgende: "Fra Indenrigsministeriet modtages daglig underretning om de lånetilbud, der af pengeinstitutter, forsikringsselskaber m.v. afgives over for amts- og købstadskommuner. Blandt disse tilbud optræder en låneform, som kan give anledning til særlig omtale.

De omhandlede lån er meget kortfristede (6 - 13 ndr.) og bærer en nominel rente, som ligger væsentligt lavere end den effektive. Da lånene som regel er uopsigolige fra begge sider, kan årsagen til den særlige konstruktion kun være den - og det erkendes fra alle sider - at långiveren ønsker at onskrivo en betydelig del af sin renteindtægt til skattefri kursgevinst.

Forudsætningen for, at transaktioner af den nejvnte art kan gennemføres med skattefordel, er dels, at långiver (i reglen et rederiaktieselskab) indkomstbeskattes af nominelt renteafkast, men ikke af kursgevinster, dels at låntager (i reglen en kommune) ikke svarer indkomstskat. Er det nemlig sådan, at en låntager i sin skattepligtige indkomst kan fradrage don nominelle renteudgift, vil han næppe være villig til at acceptere kortfristede lån med lav nominel rente og et hertil, svarende ikke fradragsberettiget kurstab.

Skattefordelen for långiver er større, jo lavere nominel

rente man vælger. I og for sig er der ikke noget i vejon for, at et lån kan gores nominelt rentefrit, således at långivers fulde renteindtægt kommer til at optræde i form af skattofri kursavance. Man har intet middel til at hindro lan på sammne vilkår. Hidtil er man dog ikke blevet stillet over for lånetilbud Eicd lavero nominel rente ond 3,5 p.a., og i disso tilfalde er det con regel lykkedes at overtale parterne til at gå op til 4% uden ændring i den tilbudte effektive rente. Endvidere er i den seneste tid en enkelt af de større långivere (rederiet A. P. Møller) sant en af de formidlende vekselerere .... gået mc at acceptere 5% i nominel rente som minimum.

Lånetypen har været anvendt lejlighedsvis gennem en årræl: navnlig ved vekselererfirmaet Gudme Raaschou som ncllenr.iand. I d sidste par måneder er der imidlertid sket en betydelig stigning i antallet af kortfristede kommunelån med lav noninol rente til underkurs. Siden 1. august 1962 har der således foreligget .... accepterede tilbud . . . . til tilsammen ca. 28 mill. kr. På diss lån holdes mellem en fjerdedel og halvdelen af renteindtægten uden for den skattepligtige indkomst. Fortsætter långivningen i samme takt som hidtil, kan det offentliges skattetab i tilknyt ning hertil anslås til 2-3 mill. kr. om året.

Sagen har mundtligt været drøftet mod Indenrigsministorio som ikke agter at tage noget initiativ til at forhindre kommuner i at acceptere lånetilbud af den omhandlede art. Indenrigsminis riet er af den opfattelse, at et eventuelt udspil nå komne fra Finansministeriet»"

I notatet blev dot derefter foreslået, at skattelovgivnin- gen blev ændret på nærmere angiven måde med dot formål at tilvej' bringe mulighed for beskatning af do omhandlede kursgevinster.

eller at det blev pålagt kommunerne og andre ikke skattepligtige institutioner at følge sådanne retningslinier ved accept af lånetilbud, at forskellen mellom den effektive og den nominelle rente varieredes efter lånenes løbetid, således at den nævnte forskel f. eks. ved et-årige lån ikke oversteg /2 procent.

llotatet gav ikke anledning til foranstaltninger fra Skattedepartementets side.

Spørgsmålet om beskatning af loirsgevinster, specielt i forbindelse med private selskabers kortfristede Lånevirksomhod over for kommuner og koncessionerede selskaber, var i 1970-71 ved flere lejligheder genstand for drøftelser i Folketinget, jfr. Folketingstidende 1969/70, Forhandlinger sp. 5342-47 og sp. 5491-96» og Folketingstidende 1970/71, Forhandlinger sp. 2660-62 og sp. 3563-08. Det blev herunder af indenrigsministeren oplyst, at kommunernes optagelse af län med en løbetid på to år og derunder i 1966, 1967 og I960 androg henholdsvis 570 mill, kr., 646 mill, kr. og 370 mill, kr., og at optagelsen af denne form for lån fra 1969 havde været stærkt faldende, Det blev endvidere af finansministeren oplyst, at Ligningsrådet den 3. oktober 1969 havde bestemt, at kursgevinster under alle omstændigheder skulle beskattes, når lånets løbetid var under et år. Det fremgår dernæst af beretningen fra det udvalg, som Folketinget i tilslutning til forhandlingerne nedsatte til behandling af et forslag til folketingsbeslutning om beskatning af kursgevinster (Folketingstidende 1970/71 Till. B, sp. 3543-50), at finansministeren efter udvalgets anmodning udarbejdede et udkast til lovforslag om ændring af skattelovgivningen, hvorefter kursfortjenester i låneforhold medregnes i den skattepligtige indkomst, når kursen er fastsat som **led** i låneaftalen. Ligningsdirektoratet frarådede, at den i **udkastet**

skitserede ordning blev gennemført under henvisning til, at den ville stille krav om en meget betydelig indsats af arbejdskraft og arbejdstid fra skattemyndighedernes side, 3om næppe ville stå i rimeligt forhold til, hvad der kunne opnås. Finansministeriet tilsluttede sig Ligningsdirektoratets vurdering.

Amtskommunaldirektor Jens Pileborg, som fra 1953 til 1973 var ansat i Indenrigsministeriets kommunekontor, fra 1969 som kontorchef, har forklaret, at han navnlig fra 1960-erne havde jævnlige forhandlinger om kommunernes låneoptagelser med vekselererfinaaet Gudme Raaschou, som Indenrigsministeriet havde nær kontakt med, og med repræsentanter for Finansministeriet, fortrinsvis rentekonsulent Uldall-Hansen. I 1950-erne fastsattes rentens størrelse individuelt, idet ministeriet tilstræbte at 3kaffe kommunerne acceptable lånevilkår og at maksimere rentens højde. Fra omkring I960 blev de kortfristede lån hyppigere, og efterhånden som den kommunale låneoptagelse fik et betydeligt omfang, opstod der behov for generelle retningslinier for rentefastsættelsen, og der udstedtes derfor kontorcirkulsorer indeholdende sådanne retningslinier, oprindeligt som fortrolige og til internt brug. For de korte låns vedkommende blev den effektive rente fastsat /2 procent under markedsrenten, og baggrunden herfor, der klart kom frem under drøftelserne med rentekonsulenten, var, at långiveren havde en skattefri kursgevinst. I den sidste halvdel af 1960-erne indgik det, også på grund af don politiske debat i denne periode, stedse hyppigere i drøftelserne med Finansministeriet, at skattefritagelsen for kursgevinsterne var et væsentligt moment ved fastsættelsen af den effektive rente for de kortfristede kurstabslån. Det var vidnets opfattelse, at der var skattefrihed for kursgevinsterne, og at man Ikke påtænkte at påbegynde beskatning,

men at man til stadighed var opmærksom på spørgsmålet i Finansministeriet. Vidnet gik ud fra, at Finansministeriets rentekonsulent holdt sig i løbende kontakt med Skattedepartementet, og vidnet har selv først på et meget sent tidspunkt - nemlic i november 1968 - haft telefoniske drøftelser med Skattedepartementet om skattefriheden for kursgevinsten. Anledningen hertil var, at långiverne, efter at der var rejst spørgsmål om beskatning af kursgevinsterne i den foreliggende sag, ønskede sikkerhed for, at der fortsat ikke ville ske beskatning af kursgevinsterne. Resultatet af henvendelsen var, at Skattedepartementet efter vidnets opfattelse tilkendegav, at kursavancen ikke ville blive beskattet. Vidnet anså det ikke for nødvendigt at få dette skriftligt bekræftet, bl.a. fordi han efter sit flerårige arbejde med lånesagerne anså det for indlysende, at beskatning af kursgevinsterne ikke ville ske. Efter vidnets mening måtte långiverne have don sikre opfattelse, at der var skattefrihed for kursgevinsterne.

Rentekonsulent i Finansministeriet Helge Uldall-Hansen har forklaret, at lian navnlig har forhandlet med repræsentanter for långiverne. Fastsættelsen af den nominelle rente på de kortvarige kommunelån til 4% skete bl.a. under hensyn til parternes overvejelser af muligheden for, at man ville tage spørgsmålet om beskatning af kursavancer op, hvis den nominelle rente fastsattes så lavt som f.eks. 3%. Hovedparten af långiverne var fra begyndelsen af 1960-erne aktieselskaber, som ikke svarede skat af kursavancerne. Vidnet gik dengang ud fra, at f.eks. rederier ikke svarede skat af sådanne avancer. Vedrørende det ovennævnte notat har vidnet forklaret, at han under en samtale med nu afdøde afdelingschef Vogt, Skattedepartementet, omkring nytår 1963 fik oplyst, at man ikke fra Skattedepartementets side ønskede at søge gennem-

ført beskatning af de i notatet omhandlede kursavancer, og vidnet har derefter ikke hørt mere til spørgsmålet.

Vekselerer Arno Wimmelmann Larsen, der er medindehaver af vekselererfirmaet Gudrae Raaschou, har forklaret, at firmaet er konsulent for en række kommuner, amter, el-værker og statsinstitutioner. Firmaet har i denne egenskab formidlet optagolso af län til kommunerno, først og fremmest ved at skabe kontakt til långiverne, og firmaet var fra 1952 førende med hensyn til arrangement af korte kommunelån. Vidnet deltog i forhandlinger om fastsættelse af lånevilkårene og havde nær kontakt med ledende tjenestemænd i Finansministeriet og Indenrigsministeriet, hvis bevillingspraksis vidnet nødvendigvis måtto kende nøje af hensyn til firmaets virksomhed. De skattemæssige hensyn spillede en afgørende rolle ved fastsættelsen af den effektive rente for kurstabslån, og det var vidnets opfattelse, at alle - 3åvel långivere som låntagere og tilsynsmyndigheder - var klare over dette forhold. For tilsynsmyndighederne var do skattemæssige fordele den eneste motivering for kravet om fastsættelse af en lavere rente end markedsrenten for de kortfristede kurstabslån.

Fire dommere - Schaumburg, Hoyrup, P. Christensen og Torben Jensen - udtaler:

Efter de foreliggende oplysninger må det læggea til grund, at appellantens formål med den omhandlede udlånsvirksomhed har været at opnå bedst muligt afkast af disponible midler, som appellanten midlertidigt ikke havde mulighed for at anvende til produktionsformål. Udlånsvirksomheden har udelukkende omfattet kommuner o. lign. og har kun strakt sig over godt halvandet år, og dens omfang findes at måtte bedømmes under hensyn til karakteren og

omfanget af appellantens almindelige virksomhed. Herefter findes der ikke grundlag for at fastslå, at appellanten ved de omhandlede udlån har udøvet en næringsvirksomhed, der efter statsskattelovens § 4, sammenholdt med § 5, medfører pligt til at svare indkomstskat af de ved indfrielsen af obligationerne opnåede kursgevinster. Dette findes i hvert fald ikke at kunne fastslås, når henses til, at vilkårene for udlånene, herunder den effektive rente, der var lavere end markedsrenten, og den nominelle rente, var bestemt af retningslinier, fastsat af Indenrigsministeriet efter forhandling med Finansministeriet, og at det ved udarbejdelsen af disse retningslinier, hvis grundlæggende principper efter det oplyste har vært Skattedepartementet bekendt, var forudsat, at kursgevinsterne i overensstemmelse med skattemyndighedernes sædvanlige praksis vedrørende beskatning af kursavancer på obligationer ikke var skattepligtige, selv om lånenes labotid var kortere end sædvanligt. Disse dommere stemmer derfor for at tage appellantens påstand til følge. De stemmor endvidere for at pålægge indstævnte i sagsomkostninger for begge retter at betale 60.000 kr. til appellanten.

Tre dommere - Hvidt, Tamm og Blom-Andersen - udtaler:

Af de i dommen anførte grunde tiltrædes det, at appellantens heromhandlede udlånsvlrksomhed efter sin karakter - navnlig lånenes meget korte løbetid - og sit betydelig omfang må anses som erhvervsmæssig, således at den opnåede kursavance omfattes af statsskattelovens § 4.

Imidlertid blev lånovilkåreno, der klart for alle var bestemt af den skattemæssige fordel ved opnåelsen af en kursavance, drøftet med Finansministeriet og godkendt af Indenrigsministeriet, efter hvis opfattelse kursavancen var skattefri, og både Skatte-

departementet og lovgivningsmagten har værot bekendt mod problemet. Kommunerne opnåede under de anførte vilkår lån til lavere effektiv rente end markedsrenten.

Under disse omstændigheder findes skattemyndighederne at måtte være afskåret fra efterfølgende at gøre gældende, at de opnåede kursgevinster skulle være undergivet indkomstbeskatning. Mod denne begrundelse stemmer disse dommere sa de øvrige dommere.

Thi kendes for ret:

Indstævnte, Ministeriet for Skatter og Afgifter, bør anerkende, at den appellanten, Odense Staalskibsværft A/S, i skatteårene 1967/60 og 1968/69 tilfaldne kursgevinst på kortvarige kommunelån o.lign., i alt henholdsvis 503.530 kr. og 1.603.470 kr., ikke er skattepligtig indkomst.

I sagsomkostninger for landsret og Højesteret betaler indstævnte inden 15 dage efter denne højesteretsdoms afsigelse 60.000 kr. til appellanten.

--oOo--

Udskriftens rigtighed bekræftes.
København, den 18. juni 1976.

HØJESTERETS JUSTITS-KONTOR

INGER PETERSEN
JUSTITSSEKRETÆR

FOLKETINGET
Den 21. juni 1976

Spørgsmål nr. 6o7
Indlev, den 21/6. 1976.

S P Ø R G S M Å L
til
skriftlig besvarelse.

Af Wilhjelm (VS)
til ministeren for skatter og afgifter.

"Hvilke foranstaltninger vil regeringen tage initiativ til efter højesteretsdommen den 18. juni 1976, som kender A.P.Møller-koncernens skattefidus med midler fra skibskreditfonden lovlig?"

Begrundelse.

På et tidspunkt, hvor den daværende regering havde pålagt kommunerne et låneloft (i form af et renteloft, som reelt skulle vanskeliggøre låntagning) optrådte A.P.Møller-koncernen gennem Odense Stålskibsværft som långiver i større stil.

Omgåelsen af låneloftet blev i virkeligheden muliggjort af de offentlige midler, værftet rådede over som følge af skibskreditfondens virksomhed. Staten blev med andre ord gjort til grin for sine egne penge.

Formelt kunne långiveren overholde det fastlagte renteloft, men reelt blev renteloftet groft overskredet gennem det kurstab, der var aftalt som en del af lånebetingelserne.

Skattefidusen har bestået i, at koncernen på den ene side har opnået et fradragsberettiget tab gennem renteforskellen mellem skibskreditfondens lån og udlånsrenten til kommunerne, men på den anden side har opnået en kursgevinst, som overskrider dette tab. Højesterets kendelse indebærer, at denne kursgevinst er skattefri.

Dette kan kun inspirere til yderligere omgåeiser på skatteydernes bekostning, og da en fremgangsmåde som den her anvendte ikke begrænser sig til A.P.Møller-koncernen og ikke kun var aktuel i midten af 60'erne, men er benyttet jævnligt siden, er regeringens initiativ til at stoppe denne trafik så meget mere påkrævet.

Spørgsmålet er stillet i henhold til forretningsordenens § 2o. Spørgeren udbeder sig skriftligt svar, der bedes tilstillet folketinget s bureau i 50 eksemplarer. I svaret bedes spørgsmålets nummer anført.

På folketingets formands vegne
sign. Hansen-Salby.

Til
ministeren for skatter og afgifter.

Ministeriet for skatter og afgifter, den 29. juni 1976.

Svar på spørgsmål nr. 6o7 af 21. .juni 1976 fra folketingsmand Preben Wilhjelm til ministeren for skatter og afgifter.

Spørgsmål:

"Hvilke foranstaltninger vil regeringen tage initiativ til efter højesteretsdommen den 18. juni 1976, som kender A.P.Møller-koncernens skattefidus med midler fra skibskreditfonden lovlig?'[1]

Svar;

Jeg kan oplyse, at jeg har anmodet skattedepartementet om sammen med statsskattedirektoratet at foretage en undersøgelse af dommens skattemæssige konsekvenser. Når denne undersøgelse er tilendebragt, vil man overveje, hvilke foranstaltninger der kan være anledning til at foretage.

Niels Opstrup

FOLKETINGET 1970-71

Fremsat den 17. december 1970 af *Sigsgaard* og *Kjær Rasmussen.*

Forslag til folketingsbeslutning om beskatning af kursgevinster.

Det pålægges finansministeren inden 1. april 1971 for folketinget at fremsætte forslag om ændring af de gældende skattelove, således at kursgevinster indkomstbeskattes, når gevinsten konstateres.

Bemærkninger til forslaget.

Under de nuværende skatteregler beskattes kursgevinst normalt ikke, bortset fra gevinster, der opnås af pengeinstitutter og forsikringsselskaber. Der findes dog en række specielle bestemmelser, f. eks. i lov om særlig indkomstskat. Da problemet umiddelbart er temmelig uoverskueligt, har forslagsstillerne ikke stillet lovforslag om ændring af gældende love, men forslag til folketingsbeslutning, således at hele problemet kan kulegraves samlet.

Som eksempler på former for kursgevinster, der i dag ikke beskattes, kan nævnes de af forslagsstillerne i folketinget fremdragne eksempler om lavt forrentede lån med kurstab, f. eks. til kommunerne.

Et andet vigtigt område er de såkaldte kursnedslag, der sker ved beregning af fortjenester ved en række handler — ejendomshandel, forretningsoverdragelse o. 1. — hvor fortjenesten er indkomstskattepligtig enten som almindelig indkomst eller særlig indkomst. Ved beregning af denne fortjeneste tillades ofte betydelige nedslag på eventuelle pantebreve eller købekontrakter. Den herefter indtjente kursgevinst beskattes ikke. Dette virker så meget mere urimeligt, som køberen i alle former for opgørelser, herunder afskrivningsgrundlaget, kan bruge den fastsatte købesum uden fradrag. Derved unddrages betydelige beløb beskatning.

Forslaget får også betydning for ejere af værdipapirer, idet beskatning efter forslaget skal finde sted ved handel, hvor fortjenesten konstateres, d. v. s. ved salg.

Statsskattelovens § 4,
jfr. § 5 a
Spørgsmål om indkomstskat
af kursavance på pantebreve
ved afdrag og indfrielse.

Kadv. VII 3098
Advokat Jesper Lett
Skd. VIII j.nr. 86-59/1972
LSR I 1969 nr. 1-17/3

UDSKRIFT AF

DOMBOGEN FOR VESTRE LANDSRET

Ar I974 den 13. juni blev i sagen:

V.L. nr. II89/1973
Forberedt sag. '
5. afd.

købmand Jens Chr. Hyldahl
Århus
mod
Finansministeriet

afsagt sålydende

DOM:

Sagsøgeren, købmand Jens Chr. Hyldahl, Århus, er indehaver af to detailforretninger og en en gros virksomhed indenfor trikotage- og manufakturbranchen og sammen med revisor Høyer Hansen, København, medindehaver af et interessentskab, der driver financiering-virksomhed med diskontering af afbetalingskontrakter hovedsagelig vedrørende gulvtæpper, malerier og hårde hvidevarer. Sagsøgerens regnskabsår løber fra den 1. september til den 31. august. I regnskabsårene 1964/65 - 1968/69, svarende til skatteårene I966/67 - 1969/70 og indkomståret 1969, udgjorde hans samlede indtægter af de nævnte virksomheder henholdsvis ca. 660.000 kr., ca. 800.000 kr. ca. 775.000 kr., ca. 930.000 kr. og ca. 1.440.000 kr. Af disse beløb udgjorde indtægten fra fr.nancieringsvirksomheden henholdsvis ca. 50.000 kr., ca. 65000 kr., ca. 70.000 kr. , ca. 50.000 kr. og ca. 55.000 kr. Sagsøgerens samlede skattepligtige formue udgjorde i samme periode henholdsvis ca. 2.700.000 kr., ca. 3.170.000 kr., ca. 3.800.000 kr., ca. 4.425.000 kr. og ca. 5.550.000 kr. Af disse beløb var der i finanscieringsvirksomheden anbragt henholdsvis ca. 300.000 kr., ca. 270.000 kr., ca. 260.000 kr., ca. 310.000 kr. og ca. 365.000 kr.

I efteråret 1964 havde sagsøgeren en kapital i form af et betydeligt bankindestående, som han ikke umiddelbart havde brug for i sine virksomheder. Han investerede denne kapital i private pantebreve og gældsbeviser og foretog også i de følgende år, når han havde ledig kapital, lignende investeringer, således at han i regnskabsårene 1964/65 - 1968/69 erhvervede ialt 59 pantebreve og gælds-• beviser. Pantebrevene er dels almindelige pantebreve og ejerpantebreve med pant i fast ejendom, dels løsørepantebreve. Papirernes nominelle værdi og kursværdi ved erhvervelsen i de nævnte regnskabsår er ansat til henholdsvis ca. 500.000 kr. og 400.000 kr., ca. 700.000 kr. og 600.000 kr., ca. 1.300.000 kr. og 1.100.000 kr., ca. 1.100.000 kr. og 900.000 kr. og ca. 1.340.000 kr. og 1.115.000 kr. Sagsøgerens skattepligtige formue, anbragt i de nævnte papirer, er i hans selvangivelser for de pågældende regnskabsår ansat

til kursværdi henholdsvis ca. 310.000 kr., ca. 560.000 kr., ca. 1.000.000 kr., ca. 1.200.000 kr. og ca. 1.600.000 kr. Med enkelte undtagelser er pantebrevene og gældsbeviserne udstedt direkte til sagsøgeren. Papirerne forrentes sædvanligvis med 8 eller 9% årlig. To af gældsbeviserne indeholdt oprindelig ingen bestemmelser om forrentning, men i hans regnskaber for de pågældende regnskabsår er beløb svarende til den sædvanlige forrentning bogført som renteindtægter og den beregnede kursgevinst nedsat i tilsvarende omfang. Det ene af disse gældsbeviser blev året efter dets udstedelse forsynet med en påtegning om forrentning i forbindelse med en regulering af vedkommende gældsforhold. Renteindtægten af papirerne i de nævnte regnskabsår henholdsvis ca. 15.000 kr., ca.40.000 kr., ca. 80.000 kr., ca. 125.000 kr. og ca. 145.000 kr. Den nominerede løbetid for den overvejende del af pante- og gældsforholdene er på mellem 1 og 5 år. Den gennemsnitlige nominerede løbetid er på ca. 2½ år. Adskillige af papirerne er indfriet før udløbet af den stipulerede løbetid. To af pantebrevene indeholder bestemmelser, som pålægger vedkommende skyldner pligt til at foretage omprioritering og til efter nærmere angivne regler at betale eventuelle overskud opnået herved som ekstraordinære afdrag. 24 af pantebrevene er udstedt af samme ejendomsmægler i det væsentlige for meget betydelige beløb. Det er endvidere oplyst, at et antal pantebreve er udstedt af byggehåndværkere. I 20 tilfælde er pantebreve blevet indfriet før den stipulerede løbetids udløb som følge af pantets salg.

Papirerne er med en enkelt undtagelse erhvervet til underkurs, varierende mellem 90 og 80, i 5 tilfælde dog lavere (70-76), gennemsnitlig ca. 84, og som følge heraf og som følge af ekstraordinære indfrielser har sagsøgeren i de nævnte regnskabsår udover de omtalte renteindtægter opnået kursgevinster på henholdsvis 1[illegible].341 kr. 55.244 kr., 107.335 kr., 133.697 kr. og 129.470 kr. I de til regnskabsårene svarende skatteår, skatteårene 1966/67 - 1969/70 og indkomståret 1969, har sagsøgeren ansat sin almindelige skattepligtige indtægt, inclusive renterne af pantebrevene og gældsbeviserne, men eksklusive kursgevinsterne til henholdsvis 344.71'! kr., 433.252 kr., 878.273 kr., 1.054.048 kr. og 1.630.746 kr. Efter forskellige forhandlinger mellem sagsøgeren og skattemyndighederne i tiden fra december 1969 til april 1970 meddelte amtsskatterådet for Århus amt den 7. juli 1970 sagsøgeren, at amtsskatterådet for de nævnte skatteår forhøjede hans selvangivne indkomst med de respektive kursgevinster af pantebrevene og gældsbeviserne. Denne afgørelse påklagede sagsøgeren til landsskatteretten, der ved kendelse af 28. januar 1972 stadfæstede amtsskatterådets afgørelse ved at bestemme, at der ved opgørelsen af sagsøgerens skattepligtige indkomst for de nævnte skatteår ville være at medregne avancer opnået ved afdrag på eller indfrielse af pantebrevene og gældsbeviserne. Det hedder i kendelsen bl.a.:

"Efter de foreliggende oplysninger om omfanget og karakteren af de af klageren erhvervede pantebreve sammenholdt med det oplyste om klagerens økonomiske virksomhed iøvrigt finder landsskatteretten, at opnåelse af avancer gennem afdrag eller indfrielse af pantebreve må anses som et led i en af klageren dreven næringsbetonet virksomhed, hvorfor disse avancer med rette er henført til beskatning i henhold til statsskattelovens § 4a."

Sagsøgeren har herefter ved stævning af 10. april 1972 anlagt denne sag, hvorunder han har påstået sagsøgte, finansministeriet, tilpligt et at anerkende, at hans skattepligtige indtægt for skatteåret 1966/67 har andraget 344.714 kr., for skatteåret I967/68

433.252 kr., for skatteåret 1968/69 878.273 kr., for skatteåret 1969/70 1.054.048 kr. og for indkomståret I969 1.630.746 kr.

Sagsøgte har påstået frifindelse.

I sagens bedømmelse har dommerne M. Johs. Mikkelsen, Elming og Lyngsø (kst.) deltaget.

Under domsforhandlingen er der afgivet forklaring af sagsøgeren og vidneforklaring af dennes revisor, statsaut. revisor Alfred Chr. Nielsen, Århus.

Sagsøgeren har forklaret, at han kom til at drive financierings-virksomhed sammen med revisor Høyer Hansen, som han har været ven med gennem mange år, fordi denne nogen tid efter at være flyttet til København foreslog ham, at de skulle drive forretning sammen. Han har været medindehaver af virksomheden siden 1954. Han har indskudt kapital i virksomheden, men har ikke noget at gøre med den daglige ledelse. Virksomheden er ikke en egentlig financierings-virksomhedj men snarere en bogførings- og inkassovirksomhed, og den er begrænset til 3 bestemte firmaer. Virksomheden beskæftiger sig kun med afbetalingskontrakter, men har dog en enkelt gang modtaget et pantebrev til sikkerhed for en nødlidende fordring. Dette pantebrev blev modtaget til parikurs og normalt afviklet. Høyer Hansen udbetaler ham andel af udbyttet, når der er et overskud, der ikke er brug for i virksomheden. Da han i september måned 1964 i anden anledning havde et ærinde til sin bank, der er en afdeling af Handelsbanken i Århus, talte han ved skranken med bankfuldmægtig Thallmark om, hvad han skulle gøre med en kapital, som han ikke havde brug for i sine virksomheder. Thallmark foreslog ham at købe pantebreve. Nogen tid senere ringede Thallmark og foreslog ham at overtage et bestemt pantebrev, hvilket han gik med til. Også de næste 3-4 pantebreve erhvervede han gennem henvisninger fra Thallmark. Det drejede sig om lånsøgende, der ikke kunne opnå lån i Handelsbanken. Han havde ingen aftale med Thallmark om, at denne skulle henvise folk til ham. Det skyldes en tilfældighed, at han er kommet ind på at investere i pantebreve fremfor obligationer., idet han ikke selv har spor forstand på kapitalanbringelse. I tiden derefter er hans erhvervelse af pantebreve og gældsbeviser gået af sig selv, idet folk med kapitalbehov kom til ham og spurgte, om han ville købe eller overtage pantebreve. Mår han havde ledig kapital, bad han de pågældende OD at rette henvendelse til hans advokat. Advokaten undersøgte derefter, om den tilbudte sikkerhed var tilstrækkelig. Var dette tilfældet, udfærdigede advokaten pantebreve eller gældsbeviser. Han måtte sige nej til langt de fleste af dem, der kom for at låne penge. Han har ikke selv gjort noget for at komme i forbindelse med folk, der havde brug forlikvide midler og kunne tilbyde den fornødne sikkerhed. En del af dem, der kom til ham, var ejendomsmæglere eller ejendomshandlere, som ønskede at låne penge til anbringelse i ejendomme, som de handlede med. Det er hans indtryk, at nogle af dem, han iøvrigt lånte penge til, er blevet henvist til harn af ejendomsmæglere eller ejendomshandlerei men han har ikke haft aftale herom med nogen mægler. Af praktiske grunde, bl.a. for at spare stempeludgifter, blev papirerne i reglen udstedt direkte til ham. Han modtog pantebrevene og gældsbeviserne til underkurs, idet de blev udfærdiget således, at de lød på et højere beløb end det, han udbetalte. Kursen var i almindelighed omkring 80. Løbetiden blev normalt sat til 4-5 år, idet han ikke ønskede at binde sin kapital for en længere periode. Han husker ikke, hvorfor to af gældsbeviserne ikke indeholder bestemmelser

om forrentning. Et par af pantebrevene indeholder bestemmelser, som pålægger vedkommende skyldner en pligt til at foretage omprioritering, men dette skyldes en ren tilfældighed. Han har ikke med andre skyldnere indgået aftaler om, at der skal foretages omprioritering.

Sagsøgeren har til støtte for sin påstand gjort gældende, at kursavancerne ved afdrag på og indfrielse af de i sagen omhandlede pantebreve og gældsbeviser ikke er en indkomst, som er skattepligtig efter statsskattelovens § 4,, men repræsenterer en formueforøgelse, som efter statsskattelovens § 5 litra a ikke er indkomstskattepligtig. Sagsøgeren har herved nærmere anført, at hans erhvervelse af papirerne ikke er sket som et led i nogen næringsvirksomhed eller som udslag af spekulationshensigt, idet erhvervelsen alene skal sikre en passende formueanbringelse. Hans to detailforretninger og hans en gros virksomhed indenfor trikotage- og manufakturbranchen giver ham en så stor indtægt, at indtægten af de i sagen omhandlede papirer udgør under en tiendedel af indtægten fra de nævnte virksomheder. At han ved siden af detailforretningerne og en gros virksomheden i forening med en anden financierer købekontrakter er uden betydning, da han i denne virksomhed, hvorved der også ydes kunderne bogføringsmæssig assistance, ikke giver sig af med køb og salg af pantebreve eller gældsbeviser. Det forhold, at han ikke har udfoldet nogen aktivitet for at erhverve de pågældende papirer, og at han ikke har udnyttet sin kassekredit eller iøvrigt optaget lån med henblik på erhvervelsen, viser også, at han ikke har udøvet en næringsvirksomhed. Mange af papirerne er vel udstedt direkte til ham selv, men dette skyldes alene praktiske hensyn og kan ikke medføre, at han i skatteretlig forstand må antages at have drevet virksomhed som pengeudlåner. At papirerne gennemgående har haft en ret kort løbetid, skyldes alene hans ønske om ikke at binde sin kapital for en længere årrække og kan allerede af den grund ikke tillægges nogen betydning for afgørelsen af, om han må antages at have drevet næringsvirksomhed. Papirerne er erhvervet til underkurs for at undgå den forventede pengeværdiforringelse i lånenes løbetid i men sagsøgeren har ikke herved betinget sig noget vederlag udover rentebetalingen. Heller ikke det forhold, at der er tale om mange papirer og om isoleret set store beløb, kan på baggrund af sagsøgerens meget betydelige indtjeningsevne tillægges nogen betydning. Han har aldrig solgt pantebreve eller gældsbeviser, og det kan derfor ikke komme på tale at beskatte kursavancerne under henvisning til,, at papirerne er erhvervet i spekulationsøjemed.

Sagsøgte har til støtte for sin påstand gjort gældende, at kursavancerne er indkomst, som er skattepligtig efter statsskattelovens § 4 og ikke repræsenterer en formueforøgelse, som efter statsskattelovens § 5 litra a er undtaget fra indkomstbeskatning. Sagsøgte har herved nærmere anført, at sagsøgeren ved sin udlånsvirksomhed har gjort sig til professionel pengeudlåner og derfor ligesom banker og andre pengeinstitutioner driver en egentlig næringsvirksomhed. At han er indehaver af de to detailforretninger og af en gros virksomheden, udelukker ikke fra at drive anden virksomhed. Det er heller ikke afgørende, at indtægterne fra disse virksomheder har været meget store i forhold til indtægterne fra de i sagen omhandlede papirer, idet der må henses til, at indtægterne fra papirerne isoleret set repræsenterer meget betydelige beløb, hvortil kommer sagsøgerens indtægter som medindehaver af en financieringsvirksomhed. Han kan ikke ved at erhverve pantebreve og gældsbeviser uden om denne virksomhed undgå, at opnåede kursavencer betrag-

tes som indkomst af en næringsvirksomhed. Sagsøgeren har vel ikke udvist nogen omfattende aktivitet for at erhverve papirerne, men dette har også været unødvendigt, idet potentielle kunder er blevet henvist til ham bl.a. gennem hans bankforbindelse. Praktisk talt alle pantebrevene og gældsbeviserne er udstedt direkte til sagsøgeren, hvilket viser, at han har drevet en egentlig udlånsvirksomhed. Også det forhold, at der er tale om mange papirer, og det forhold, at den del af hans skattepligtige formue, der er anbragt i papirerne, er vokset fra ca. 310.000 kr. til ca. 1.600.000 kr. og altså er mere end 5-doblet i løbet af de i sagen omhandlede skatteårj viser, at han har drevet udlånsvirksomhed. De pågældende papirer har en meget kort løbetid og er meget lavt forrentede, og enkelte af dem indeholder endda ikke bestemmelser om forrentning. Til gengæld er de erhvervet til underkurs. Sagsøgeren har herved opnået at konvertere en renteindtægt til en betydelig indtægt i form af kursavance, men kursavancen bliver på denne måde blot et på forhånd fastsat vederlag for ydelse af lån og må som sådant betragtes som en indtægt opnået ved udøvelse af næringsvirksomhed. I denne forbindelse får det endvidere betydning, at nogle af pantebrevene indeholder bestemmelser, som pålægger vedkommende skyldnere en pligt til at foretage omprioritering, idet dette er med til at øge kursavancen. Der må endvidere lægges vægt på, at et betydeligt antal pantebreve er udstedt af en ejendomsmægler med sikkerhed i ejendomme, som må antages erhvervet i salgsøjemed. Disse momenter viser, at sagsøgeren ikke har været interesseret i en sikker og varig anbringelse af sin kapital, men at hans motiv må have været udsigten til at opnå en skattefri fortjeneste. At sagsøgeren ikke har solgt papirerne, er ikke afgørende for den skatteretlige behandling af kursavancerne, da disse netop er fremkommet ved, at han har beholdt papirerne.

Dommerne M. Johs. Mikkelsen og Lyngsø (kst.) udtaler:

Efter det om beskaffenheden af den af sagsøgeren sammen med revisor Høyer Hansen drevne financieringsvirksomhed oplyste findes der ikke ved pådømmelsen af den foreliggende sag at kunne lægges vægt på sagsøgerens deltagelse i denne virksomhed, men alene på de nærmere omstændigheder ved sagsøgerens erhvervelse af de i sagen omhandlede pantebreve og gældsbeviser. I så henseende findes sagsøgerens forklaring at måtte lægges til grund. Der findes ikke herved eller ved det i sagen iøvrigt fremkomne at være tilvejebragt grundlag for at fastslå, at den af ham udøvede udlånsvirksomhed har haft karakter af en næringsvirksomhed, der efter statsskattelovens § 4 sammenholdt med § 5 og efter den på dette område foreliggende retspraksis, jfr. navnlig Højesterets dom af 16. april 1973 (U.f.R. 1973 s 472), medfører pligt for ham til at svare indkomstskat af de avancer, som han har opnået ved afdrag på eller indfrielse af pantebrevene og gældsbeviserne.

Disse dommere stemmer herefter for at tage sagsøgerens påstand til følge.

Dommer Elming udtaler:

Sagsøgerens erhvervelse af pantebreve med en gennemsnitlig meget kort indfrielsestid findes i løbet af det i sagen omhandlede tidsrum at have haft et sådant omfang, at denne virksomhed - uanset om sagsøgeren herved tillige har ønsket at foretage en hensigtsmæssig kapitalinvestering - har haft karakter af erhverv. Herefter må de opnåede gevinster ved pantebrevenes indfrielse anses som

skattepligtige i medfør af statsskattelovens § 4, stk. 1 a). Denne dommer stemmer derfor for at tage sagsøgtes frifindelsespåstand til følge.

Der vil være at give dom efter stemmeflertallet.

Thi kendes for ret

Sagsøgte, finansministeriet, bør anerkende, at sagsøgeren, købmand Jens Chr. Hyldahls skattepligtige indtægt for skatteåret I966/67 har andraget 344.714 kr., for skatteåret 1967/68 433.252 kr., for skatteåret I968/69 878.273 kr., for skatteåret 1969/70 1.054.048 kr. og for indkomståret I969 1.630.746 kr.

I sagsomkostninger betaler sagsøgte til sagsøgeren 12.000 kr., der udredes inden 15 dage.

M. Johs. Mikkelsen Elming Lyngsø (kst.)

cfr.

UDSKRIFT
af
Højesterets dombog.

I sagen nr.
II 141/1974 Ministeriet for skatter og afgifte:
mod
købmand Jens Christian Hyldahl.

I tidligere instans er afsagt dom af Vestre Landsret den 13. juni 1974 (5. afd.)

I denne sag blev af Højesteret mandag den 5. maj 1975 afsagt sådan

dom:

Den indankede dom er afsagt af Vestre Landsret.

I pådømmelsen har deltaget syv dommere: Gjerulff, Spleth, H.A.Sørensen, Vetli, Schaumburg, Høeg og Bjerregaard.

Appellanten, der nu er Ministeriet for skatter og afgifter, har for Højesteret gentaget sin for landsretten nedlagte frifindelsespåstand.

Indstævnte har påstået stadfæstelse.

Til brug for Højesteret er der tilvejebragt yderligere oplysninger.

Indstævntes i sagen omhandlede dispositioner over sin kapital har kun undtagelsesvis bestået i køb af tidligere oprettede pantebreve el.lign., men har i næsten alle tilfældene bestået i udlån, for hvilke der direkte til appellanten som første kreditor udstedtes pantebreve eller andre gældsbeviser, og indstævnte har således haft væsentlig indflydelse på lånedokumenternes nærmere vilkår. Den overvejende del af lånene har haft en stipuleret løbetid på ikke over 3 år, og låneforholdenes karakter - og hyppig anvendelse af klausulen om forfald af lånenes hovedstol ved ejerskifte - har medført, at lånenes faktiske løbetid i det overvejende antal tilfælde er

blevet kortere end den stipulerede løbetid. Gennem regnskabsårene 1964/65 - 1968/69 har den ved lånetransaktionerne indvundne kursgevinst da også været noget større end renteindtægten.

Kursgevinsterne findes i hvert fald under disse omstændigheder ikke at være en formueforøgelse, der efter bestemmelsen i statsskattelovens § 5, stk. 1 a, er undtaget fra indkomstskattepligt, men at måtte anses som en del af udbyttet ved en af indstævnte erhvervsmæssigt drevet virksomhed med udlån af penge og således i medfør af bestemmelsen i statsskattelovens § 4, stk. 1 a, at være skattepligtig indkomst.

Herefter vil appellantens frifindelsespåstand være at tage til følge.

I delvise sagsomkostninger for begge retter findes indstævnte at burde betale 15.000 kr. til appellanten.

Thi kendes for ret:

Appellanten, Ministeriet for skatter og afgifter, bør for tiltale af indstævnte, købmand Jens Christian Hyldahl, i denne sag fri at være.

I sagsomkostninger for landsret og Højesteret betaler indstævnte 15.000 kr. til appellanten inden 15 dage efter denne højesteretsdoms afsigelse.

Østre Landsrets Dom 16. februar 1971 i sag XII 313/1970.

(Erik Jensen, Povl Hansen, Pia Stiirup).

Sagsøgeren, direktør Marinus Smits, der er hollandsk statsborger, bosiddende her i landet, lod i årene 1961-1966 til brug for sin rederivirksomhed bygge 7 skibe på hollandske skibsværfter. Skibene skulle betales i Gylden (Hfl), og det var et aftalt vilkår, at skibsværftet skulle sørge for den fornødne financiering. Værftet skaffede sagsøgeren lån på indtil 70 pct. af byggesummen især hos "Scheepsvaart Kredit N.V." og "N.V. Veenkoloniale Bank voor Hypothek en Scheepsverband". Bankerne, hvis bestyrelsesflertal er skibsværftsdirektører, yder kun lån i skibe. Sagsøgeren udstedte pantebreve i skibene til vedkommende bank, der fik transport fra værftet på dettes tilgodehavende for skibene hos sagsøgeren. Lånenes løbetid var 8-12 år og rentefoden ca. 6 pct. årlig, idet rentesubsidier, som af den hollandske stat ydes værfterne, fuldt ud overførtes til sagsøgeren. Danmarks Nationalbank meddelte sagsøgeren tilladelse til optagelse af lånene på vilkår, at låneprovenuet ikke hjemtoges, men overførtes direkte til det hollandske værft. Skibene blev indregistreret i Holland og har i hovedsagen været timechartrede der. Indtægterne er indgået i Dmark og Hfl. Alle skibene var leveret og lånene optaget, da den danske krone i efteråret 1967 blev devalueret med ca. 7,9 pct. På sin selvangivelse for skatteåret 1968/69 forhøjede sagsøgeren sin skattepligtige formue under konto: "Saldoværdi af driftsmidler" med 1.228.644 kr. svarende til den af devalueringen følgende forøgelse af hans pantegæld i danske kroner. Ved opgørel-

sen af den skattepligtige indkomst fradrog han som skattefri afskrivning 9 pct. af nævnte formueforøgelse eller 110.578 kr. Gentofte kommunes ligningskommission og Gentofte skatteråd ansatte hans indkomst og formue i overensstemmelse hermed, men amtsskatterådet for Københavns øatre amtsskattekreds nedsatte hans skattepligtige formue og forhøjede hans skattepligtige indtægt med de nævnte beløb. Denne afgørelse indbragte sagsøgeren for Landsskatteretten, der ved kendelse af 30. januar 1970 stadfæstede afgørelsen. Det hedder i kendelsen bl.a.:

"_____Forøgelsen af gælden iøvrigt er imidlertid anset som vedrørende formuesfæren, hvorfor afskrivning herpå er nægtet og indkomsten forhøjet med_____Klageren har for så vidt angår de påklagede ændringer påstået selvangivelsen lagt til grund.

Landsskatteretten er imidlertid enig i den af amtsskatterådet foretagne sondring mellem gældsforøgelse vedrørende virksomhedens løbende drift og gældsforøgelse vedrørende formuesfæren, ligesom retten kan tiltræde de som følge heraf foretagne ændringer af den selvangivne indkomst.

Den påklagede indkomstansættelse vil følgelig være at stadfæste.

Da endvidere den påklagede formueansættelse er en konsekvens af den indkomstmæssige behandling af de påklagede forhold; vil formueansættelsen ligeledes være at stadfæste._____".

Under denne d. 17. juli 1970 anlagte sag har sagsøgeren påstået sagsøgte, finansministeriet, tilpligtet at anerkende, at hans skattepligtige indtægt for skatteåret 1968/69 udgør ÷ 158.580 kr., og at hans skattepligtige formue udgør 1.677,040 kr., idet sagsøgeren gør gældende, at han er berettiget til at opskrive sin saldo for driftsmidler med 1.228.644 kr. som følge af hans gældsforøgelse på grund af devalueringen, og at foretage afskrivning i sin indkomst med 9 pct. af dette beløb eller 110.578 kr.

Sagsøgte har påstået frifindelse.

Som svar på en forespørgsel fra sagsøgerens advokat har "N.V. Veenkoloniale Bank voor Hypotheek en Scheepsverband" i en skrivelse af 30. december 1970 erklæret, at det hollandske værft på eget initiativ har sørget for den skete financiering, og at sagsøgeren ikke på noget tidspunkt har haft rådighed (Verfügung) over lånebeløbene.

Sagsøgeren har til støtte for sin påstand anført, at ligningsmyndighederne i praksis tillader opskrivning af en engang opgjort anskaffelsessum på grund af devaluering, men kun såfremt skatteyderens gæld er et leverandørlån. Ligningsmyndighederne indfører herved på afskrivningsområdet uden nogen lovhjemmel en sondring mellem en indkomstsfære og en formuesfære. Skattemyndighederne giver ikke nogen reel begrundelse for sondringen og oplyser intet om efter hvilke kriterier der sondres. Der er tale om rene cirkelslutninger, som er opstået på baggrund af bestemmelsen i statsskattelovens § 5 a. Der er imidlertid ikke tale om en stigning i værdi som omhandlet i nævnte bestemmelse. Sagsøgerens opskrivning bevirker ikke en ændring i hans opgjorte nettoformue, idet gælden som følge af devalueringen er steget med samme beløb. Skattemyndighederne har ikke taget noget hensyn til de faktiske forhold, idet sagsøgeren ved devalueringen er blevet mere velhavende. Eventuelt salg af skibene vil ske i hollandsk mønt, og indtægterne indgår i samme mønt. Hvis opskrivning nægtes, bliver hans angivne nettoformue på grund af gældens stigning mindre end før devalueringen. Det kan ikke være afgørende, at anskaffelsessummen ikke straks kan gøres endeligt op. Udskudt opgørelse kendes også ved opførelse af fast ejendom, når alle håndværkerudgifter først er oplyst måske 1-2 år efter opførelsen. Ved prisreguleringsklausuler i skibsbygningskontrakter, hvor leveringstiden kan være 2-3 år, må anskaffelsessummen ligeledes revideres.

Selvom skattemyndighedernes praksis følges, må der gives sagsøgeren medhold, idet gælden ganske kan sidestilles med leverandørgæld. Det er kun for at undgå stempelafgifter, at sagsøgeren ikke har udstedt pante-

brevene til værftet, der herefter kunne tiltransportere dem til banken. Værftet er den reelle låntager, idet sagsøgeren aldrig har kunnet råde over lånene, og han har fået værftets rentesubsidier. Banken er ikke et almindeligt pengeinstitut, men må anses for skibsværftets "forlængede arm". Ingen kunde kan betale nybyggede skibe kontant, og lånetider på ca. 10 år er sædvanlige. Lånet må derfor sidestilles med en almindelig leverandørgæld.

Sagsøgte har til støtte for sin påstand anført, at udgangspunktet efter afskrivningsloven må være, at der ikke kan ske nogen ændring i et engang fastsat afskrivningsgrundlag. Ved opførelsen af en fast ejendom fastlægges afskrivningsgrundlaget først, når byggeudgifterne er gjort endeligt op. Prioriteringsudgifter og kurstab medregnes efter afskrivningslovens § 22 (jfr. lovbekendtgørelse nr. 264 af 23. juni 1965) ikke til anskaffelsessummer for faste ejendomme, og denne regel anvender ligningsmyndighederne med rette analogt på skibe. Disse følger i almindelighed afskrivningsreglerne for driftsmidler, men med hensyn til pantsætning har de afgørende ligheder med faste ejendomme. En senere indtrådt forøgelse af pantegælden kan allerede af denne grund ikke ændre saldoværdien for afskrivning. Efter devalueringen har ligningsmyndighederne gjort en enkelt undtagelse med hensyn til afskrivningsgrundlaget, idet man har tilladt opskrivning af driftsmidler for så vidt angår forøgelsen af almindelig leverandørgæld. Denne praksis har kun været anvendt ved kortfristede lån, hovedsageligt i forbindelse med maskinkøb, og det er tvivlsomt, om den ville blive bragt i anvendelse på leverandørgæld, der løb over en årrække. Praksis har ikke nogen udtrykkelig lovhjemmel, og ligningsmyndighederne har ret til selv at drage de almindelige grænser for den. Ved grænsedragningen har man anvendt principper, der harmonerer med statsskattelovens regler om, at driftsudgifter kan fradrages i indkomsten, men tab på formuen ikke, jfr. statsskattelovens § 5 a. Man har aldrig tilladt afskrivning af en gældsforøgelse som

følge af devaluering, når det drejede sig om gæld til trediemand eller ekstraordinær leverandørgæld. Uanset at værftet har skaffet lånet, er der her tale om et direkte lån fra banken til sagsøgeren, der har udstedt pantebrev til banken. Grunden til, at sagsøgeren ikke kunne få lånet udbetalt, er, at det skulle anvendes til financiering af skibsnyggeri. Værftet har hverken kunnet eller villet yde kredit, og det ville ikke gøre nogen forskel i sagsøgerens retsstilling, om pantebrevet var udstedt til værftet og transporteret til banken. Det drejer sig ikke om kredit, men om financiering, og sagsøgerens langfristede gæld hører i udpræget grad hjemme i formuesfæren. Konsekvensen af en opskrivning af sagsøgerens saldoværdi for skibe måtte blive en tilsvarende nedskrivning for så vidt angår skibe købt og financieret i England, der devaluerede med 15 pct. i efteråret 1967. En sådan nedskrivning ville klart savne hjemmel.

Landsretten skal udtale:

Efter bestemmelserne i loven om skattefri afskrivninger, jfr. nu lovbekendtgørelse nr. 604 af 23. december 1969 om skattemæssige afskrivninger, § 13 sammenholdt med §§ 2 og 7, sker afskrivning på skibenes saldoværdi, der fastsættes på grundlag af den faktiske anskaffelsessum ved leveringen, alene med tillæg af senere afholdte forbedringsudgifter. Efter lovens ordlyd og forarbejderne til afskrivningslov nr. 199 af 6. juli 1957 er det forhold, at genanskaffelsesværdien f.eks. på grund af prisstigninger øges, uden betydning.

Der ses ikke at være hjemmel til at opskrive saldoværdier, af skibene på grund af, at sagsøgerens gæld efter leveringen er øget som følge af devaluering. Herefter vil sagsøgtes frifindelsespåstand være at tage til følge.

Det pålagdes sagsøgeren at betale sagsøgte 1.500 kr. i sagsomkostninger.

(Dommen er gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 1971, p. 543 ff.)

HØJESTERETSDOMME (NOVEMBER 1975)

H. D. 28. november 1975 i sag **II** 49/1975

Dansk Esso A/S (lrs. Spang-Hanssen)

mod

Ministeriet for Skatter og Afgifter
(km.adv. v/ hrs. Søby).

Skatter II B.

Et benzinselskab A fandtes berettiget til som driftsomkostning at fradrage tilskud til dækning af underskud i datterselskaber, der drev nogle tankstationer, som i kortere eller længere tidsrum ikke kunne drives uden underskud, men som A af konkurrencehensyn og til fremme af omsætningen i almindelighed havde væsentlig interesse i at opretholde.flj *(Dissens). - A* kunne endvidere fradrage et devalueringstab på udenlandske banklån, der var optaget til og anvendt til betaling for varekøb.[2]

2. Forsvarersalær 1.000 kr.
1. Jfr. U 1962.122 og 124 HH, 1969.929, LSR 1962 II nr. 96, Jørgen Andersen: Vejledning i aktieselskabsbeskatning m. m. s. 198, 301-303 og 328-33, Thøger Nielsen: Indkomstbeskatning I s. 197, 202-03 og 693 og II s. 400-406 og Helkett: Opgørelse af den skattepligtige indkomst (11. udg.) s. 376-78.
2. Jfr. U 1971.853, LSR 1969 II nr. 130, 1970 I nr. 53 og II nr. 137, 1974 II nr. 141, 1975 I nr. 38, 39 og 40, Hinze i S.O. 1968.4 ff, Helkett: Opgørelse af den skattepligtige indkomst (11. udg.) s. 125-26, betænkning nr. 753/1975: Redegørelse fra arbejdsgruppen vedrørende den skattemæssige behandling af kursgevinster og kurstab på valuta samt forslag til ændring af lov om påligningen af indkomst- og formueskat til staten (beskatning af kursgevinst og -tab på fremmed valuta) fremsat af ministeren for skatter og afgifter den 21. november 1975.

Østre Landsrets dom 16. januar 1975 (111 afd.).
(Taksøe-Jensen, E. Mikkelsen, Kam (kst.)).

Sagsøgeren, Dansk Esso A/S, hvis formål ifølge § 3 i selskabets vedtægter er »——fremstilling, raffinering, transport af og handel med olie og produkter deraf——,« har gennem en årrække opbygget et landsdækkende net af benzinstationer. I 1968 fandtes der ca. 900 sådanne servicestationer, hvoraf ca. 630 ejedes af forhandlerne, medens de øvrige ca. 270 for de flestes vedkommende var bortforpagtet af sagsøgeren på standardkontrakter, i henhold til hvilke de drives for forpagterens regning og risiko. Et mindre antal af disse af sagsøgeren ejede servicestationer er imidlertid drevet i datterselskaber, som har forpagtet stationerne på samme vilkår som andre forpagtere. Baggrunden herfor er, at sagsøgeren som led i sin salgspolitik har ønsket at opretholde visse stationer, selvom driften kunne være tabgivende. Det drejer sig her nærmere om de reklamemæssigt begrundede såkaldte flagstationer, f. eks. stationerne i Rødbyhavn, Knudshoved og Kruså, om stationer der på grund af vejforlægninger, midlertidigt har mistet søgningen samt stationer, hvor forpagtningsforholdet er ophørt på grund af sygdom, fraflytning eller af andre midlertidige grunde.

De omhandlede servicestationer er drevet af følgende datterselskaber under sagsøgeren:

aktieselskabet af 15. juli 1958,
aktieselskabet af 31. juli 1962,
aktieselskabet af 1. august 1963,
aktieselskabet af 18. maj 1965,
Codanhus-garagerne A/S,
Palæ-garagerne A/S,
A/S Esso Service Station, Strandvejen 66, Hellerup.

Selskaberne, hvis aktiekapital andrager 10.000 kr., for 2 selskabers vedkommende dog 15.000 kr., er debiteret sædvanlig forpagtningsafgift, der er ført til indtægt hos sagsøgeren. Driften har givet underskud, som sagsøgeren årligt har dækket gennem tilskud omtrentligt svarende til disse underskud, og som sagsøgerer, der ikke er sambeskattet med datterselskaberne, derefter har bragt i fradrag ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst.

For skatteårene 1964/65 - 1969/70 fradrog sagsøgeren følgende tilskud til datterselskaberne:

1964/65	1.335.000 kr.
1965/66	1.452.432 kr.
1966/67	1.464.003 kr.
1967/68	1.530.649 kr.
1968/69	1.735.441 kr.
1969/70	2.287.133 kr.

For skatteåret 1968/69 fradrog sagsøgeren yderligere som tab ved devalueringen den 17. november 1967 12.321.014 kr.

Direktoratet for Københavns Skattevæsen, der i 1969 tog spørgsmålet om fradragsretten for til-

skudene op, nægtede at anerkende denne og forhøjede efter bemyndigelse fra Statens Ligningsdirektorat for de ovennævnte skatteårs vedkommende sagsøgerens skattepligtige indkomst hermed. Endvidere forhøjede skattedirektoratet for skatteåret 1968/69 ansættelsen med 3.969.014 kr., idet denne del af devalueringstabet ikke ansås fradragsberettiget.

Sagsøgeren påklagede ansættelserne til Landsskatteretten, som ved kendelse af 8. februar 1972 stadfæstede disse, dog at ansættelsen for 1964/65 yderligere forhøjedes med et tilskud på 316.000 kr. til Codanhus-garagerne, som ikke havde været omfattet af skattedirektoratets forhøjelse.

I kendelsen, som også omhandler andre klager over ansættelserne, hedder det om tilskudene til datterselskaberne:

»Selvom landsskatteretten ikke kan afvise, at der ligger erhvervsmæssige hensyn bag det klagende selskabs årlige ydelser af tilskud til datterselskaberne, svarende til de konstaterede underskud, kan retten ikke tiltræde påstanden om fradragsret for ydelserne. Retten lægger herved vægt på, at modtagerne er selvstændige juridiske personer, og at ydelserne efter det om karakteren af disse, baggrunden for udredelsen heraf, samt den udstrækning i hvilken de er blevet erlagt, på afgørende måde ligger ud over, hvad der ville være tilfældet i et normalt samhandelsforhold. De omhandlede tilskud vil således hverken kunne henføres til de i statsskattelovens § 6 a omhandlede driftsomkostninger eller de i ligningsloven § 8 hjemlede fradrag for særlige udgifter til reklame m. v., men må anses for ikke fradragsberettigede formuetab for selskabet.«

Om devalueringstabet udtales det i Landsskatterettens kendelse:

»Om det ikke godkendte fradrag for devalueringstab er det oplyst, at selskabet køber dets råolie af Esso International Inc., New York, medens andre produkter, der udgør ca. ⅓ af dets samlede vareimport, købes hos andre Esso selskaber. Varebetalingen foregår hovedsagelig ved, at leverandørfirmaet trækker veksler på selskabet, men betaling kan også foregå ved, at selskabet optager banklån i udlandet og dækker varekøbet med lånemprovenuet. Pr. devalueringsdagen den 17. november 1967 har selskabet opgjort sit samlede devalueringstab til 12.321.014 kr., hvoraf 8.352.000 kr. hidrører fra vekselgæld og resten 3.969.014 kr., fra banklån.

Ved ansættelsen for skatteåret 1968/69 har skattedirektoratet indrømmet fradrag for devalueringstab på vekselgælden, medens tab i forbindelse med banklån er anset for formuetab, idet man ikke har anset det for godtgjort, at lånet ikke delvist er anvendt i forbindelse med selskabets almindelige virksomhed.

Landsskatteretten har———ikke i de tilvejebragte oplysninger om de optagne banklån og deres anvendelse fundet det tilstrækkeligt godtgjort, at disse alene har været anvendt til varekøb.«

Under denne den 8. september 1972 anlagte sag har sagsøgeren nedlagt påstand om, at sagsøgte, Finansministeriet, dømmes til at anerkende

principalt:

at sagsøgerens skattepligtige indkomster for skatteårene 1964/65-1969/70 nedsættes med de ydede tilskud til datterselskaberne og det ikke anerkendte devalueringstab eller for hvert skatteår henholdsvis med 1.651.000 kr., 1.452.432 kr., 1.464.003 kr., 1.530.649 kr., 5.704.455 kr. og 2.287.133 kr.

subsidiært:

at sagsøgerens skattepligtige indkomster for de nævnte skatteår nedsættes som i den principale påstand anført, dog at indkomsten for skatteåret 1968/69 alene nedsættes med tilskudsbeløbet på 1.735.441 kr. ikke tillige med det i sagen omhandlede devalueringstab,

mere subsidiært:

at sagsøgerens skattepligtige indkomst for de nævnte skatteår nedsættes med den i datterselskaberne internt debiterede men på grund af driftsunderskuddet aldrig indgåede husleje, eller for hvert skatteår henholdsvis med 557.425 kr., 699.798 kr., 662.264 kr., 564.892 kr., 765.859 kr. og 1.287.078 kr.

Sagsøgte har påstået frifindelse.

Under domsforhandlingen er der foretaget dokumentation af de enkelte datterselskabers regnskaber for den omhandlede periode, i hvilke regnskaber de ydede tilskud figurerer som »Tilskud fra Dansk Esso«. Det er oplyst, at tilskuddene ikke er anført tilsvarende særskilt i sagsøgerens regnskaber. Fra sagsøgerens side har man opgjort datterselskabernes omsætning til at andrage omkring 2-3 pct. af sagsøgerens samlede omsætning i denne periode og hovedparten af de ydede tilskud til at variere fra ca. 1 til 10 pct. af selskabernes omsætning.

Dernæst er datterselskabernes regnskaber blevet dokumenteret for så vidt angår de internt debiterede huslejebeløb.

Endvidere er der foretaget dokumentation af opstillinger, som sagsøgeren på grundlag af sine regnskaber har ladet udarbejde over »importfinansiering« ved udenlandske lån og veksler og tabet pr. devalueringsdagen den 17. november 1967, og hvorefter visse på devalueringstidspunktet løbende veksler senere skal være indfriet med midler tilvejebragt ved optagelse af banklån.

I en fremlagt skrivelse af 4. maj 1964 fra Danmarks Nationalbank til sagsøgeren som svar på nogle af sagsøgeren rejste spørgsmål om en ændret importfinansiering hedder det, at man af principielle grunde ikke kan godkende, at der optages

udenlandske bankkreditter og lignende til finansiering af varekøb i udlandet i tilfælde, hvor kreditternes benyttelse og betalingerne for de konkrete varekøb ikke direkte er kædet sammen. Nationalbanken henstillede samtidig til sagsøgeren at indføre et nærmere beskrevet almindeligt anvendt system med udfærdigelse og opbevaring af anmeldelser vedrørende sådanne konkrete varebetalinger til udlandet.

Regnskabschef hos sagsøgeren, Bent Harms Larsen, har som vidne forklaret, at sagsøgeren anlægger en ensartet økonomisk linje overfor såvel selvstændige forhandlere, selvstændige forpagtere og tankstationer under datterselskaberne. Til de selvstændige ydes støtte i form af anlægsrnæssige foranstaltninger påtagelse af kaution for banklån eller direkte lån på særligt fordelagtige vilkår, være sig til modernisering eller vedligeholdelse af anlægget. Selvstændige forpagtere har i en oparbejdningsperiode betalt reduceret afgift. Overfor alle 3 kategorier anvendtes ensartet faktureringspris for benzin og olie med kredittid normalt fra levering til levering.

De stationer, der af særlige grunde ikke har kunnet drives økonomisk forsvarligt af selvstændige, men som sagsøgeren har ønsket at opretholde som salgssteder, er ikke blevet overtaget af sagsøgeren selv, men henlagt under datterselskaberne, idet sagsøgeren ud fra rentabilitetsbetragtninger har ønsket at konstatere de virkelige omkostninger ved driften af de enkelte stationer. Der er ikke ydet særlige rabatter. Datterselskabsformen er tillige anvendt under hensyn til den hos sagsøgeren gældende generelle pensionsordning for personalet, som det ikke er hensigtsmæssigt at lade omfatte de ved de midlertidige stationer ansatte. En vis rolle har det endelig spillet, at den tidligere næringslov forbød mere end et detailudsalg i hver kommune. Sagsøgeren driver ikke i datterselskaber andre servicestationer end de heromhandlede.

Vidnet har videre forklaret, at betalingsfristen for varekøb er 10 dage efter modtagelse af faktura eller ved fragter ved udlosning i dansk havn. Det er sagsøgerens egen sag at finansiere købene, men sagsøgeren bistås heri af det amerikanske moderselskab eller søsterselskabet i vedkommende land. Sagsøgeren er i finansieringsmulighederne afhængig af forholdene på det internationale lånemarked og af de enkelte bankhuses kreditmaksima. Visse, navnlig tyske bankfirmaer yder kun kredit mod udstedelse af veksler, og det er således bankhusenes praksis, der bestemmer om kreditformen er veksler eller lån. Lånebeløbene har ikke været hjemtaget til Danmark men er afregnet direkte fra vedkommende udenlandske bank til Esso International og kunne efter danske valutabestemmelser kun anvendes til betaling af varer i overensstemmelse med betingelserne i Nationalbankens lånetilladelse. Nationalbanken har gennem sagsøgerens indsendelse af de såkaldte grønne anmeldelser vedrørende betaling til dækning af vareimport kontrol hermed.

Sagsøgeren har til støtte for sin påstand om fradragsret for tilskuddene i medfør af statsskattelovens § 6 a anført, at datterselskabernes drift er et integrerende led i selve sagsøgerens omsætning. Skatteretligt er det afgørende, at der ikke er tale om ydelser til etablering af nye indtægtskilder men ydelser, der er et led i den hjemlige, normale, løbende omsætning og drift, og tilsigter fremme af salg af sagsøgerens produkter. Tilsvarende antages det, at tab på udlån som et naturligt led i forretningsforholdet og tab ved kautionstilsvar, der har tilknytning til den løbende indtægtserhvervelse, er fradragsberettiget. Datterselskabsformen, der ikke er valgt af skattemæssige hensyn, men af hensigtsmæssigheds-grunde, er ikke afgørende, da moderselskab og datterselskaberne drives med det fælles formål at sælge benzin og olie, hvorved bemærkes, at tilskuddene er af ganske ringe omfang i forhold til sagsøgerens samlede omsætning.

Det anføres videre, at skattemyndighederne fra 1958 til 1969 eller i 11 år har anerkendt fradragsretten. I den forbindelse må det fremhæves, at tilskuddene klart fremgår af datterselskabernes regnskaber og at selskaberne med en enkelt undtagelse alle er hjemmehørende i Københavns kommune eller sammesteds som det sagsøgende selskab, og at skattemyndighederne således til enhver tid har kunnet konstatere forholdet. Sagsøgeren har derfor heller ikke haft anledning til organisatorisk at indrette sig på anden måde.

Hvad angår den mere subsidiære påstand har sagsøgeren anført, at de årlige tilskud delvis dækker huslejebeløb, som man år for år har debiteret datterselskaberne og selvangivet som indkomst for moderselskabet. Sagsøgeren må kunne kræve, at i det mindste denne fiktive lejeindtægt udgår af beskatningsgrundlaget.

Med hensyn til devalueringstabet på banklån må der efter den dokumenterede sammenhæng mellem finansieringsformerne anses at foreligge sikkert bevis for, at lånebeløbene alene er anvendt til betaling af konkrete varekøb. Anden anvendelse ville medføre strafansvar efter valutabestemmelserne. Det må iøvrigt erindres, at der er tale om løbende leverancer, og at krav om dokumentation med hensyn til den enkelte leverance ville føre til den helt urimelige ordning, at kun engangsimportører indrømmes fradragsret.

Sagsøgte har til støtte for påstanden om nægtelse af fradragsret for tilskudsbeløbene anført, at efter selskabsskattelovens § 1, jfr. § 37 betragtes moder- og datteraktieselskaber som selvstændige juridiske personer og beskattes hver for sig medmindre der efter lovens § 31 er opnået den særlige adgang til sambeskatning af selskaberne. Dette er der ikke ansøgt om her, og det er derfor principielt

uforeneligt med loven, at sagsøgeren gennem de ydede tilskud vil overføre tabet i datterselskaberne til moderselskabet.

Undtagelse herfra kan kun gøres, såfremt tilskudene efter skatteretlig praksis kan anses for fradragsberettigede drifttab for sagsøgeren. I så henseende må det fremhæves, at beløbene ganske nøje svarer til de regnskabsmæssige underskud, medens der ikke er tale om tab på konkrete vareleverancer, og at datterselskaberne tillige driver handel med en række varer, f. eks. tilbehør til biler og foretager reparationer, således at driftsunderskuddet ikke alene vedrører salg af benzin og olie.

Datterselskaberne mangler på grund af den beskedne aktiekapital det fornødne kapitalgrundlag, der derefter tilføres gennem den løbende finansiering år for år, og et sådant udlæg til finansiering er efter statsskattelovens § 5 a som hovedregel et ikke fradragsberettiget formuetab. De herfra gældende undtagelser ved tab på lån eller kaution til sikring af kunder kan ikke finde anvendelse her, allerede fordi sagsøgeren ejer datterselskaberne. Ej heller er der tale om dispositioner, der er uomgængeligt nødvendige økonomisk set for sagsøgeren men blot om ydelser, begrundet i hensynet til sagsøgerens salgsnet.

Sagsøgerens finansiering går langt ud over, hvad der er normalt i kundeforhold og kan anerkendes som driftstab. Reelt tilsigtes der en sikring af indkomstkilder og formue.

Sagsøgte har dernæst anført, at skattemyndighederne har adgang til at foretage ændringer i indkomstansættelserne for tidligere skatteår, blot med den begrænsning, der følger af den 5-årige forældelsesregel i loven af 1908, og at sagsøgeren derfor ikke kan støtte sin påstand på skattemyndighedernes tidligere holdning.

Om den mere subsidiære påstand har sagsøgte anført, at der gennem den foretagne kreditering hos sagsøgeren af ikke indgået husleje reelt er tale om kapitaltilførsel til datterselskaberne.

Hvad angår devalueringstabet har sagsøgte anført, at der i forhold til behandlingen i landsskatteretten ikke er tilvejebragt yderligere dokumentation. I modsætning til veksler, der trækkes af vareleverandøren, må anerkendelse af valutatab vedrørende optagelse af banklån forudsætte en ganske særlig og fuldstændig dokumentation af forbindelsen mellem det konkrete varekøb og låneoptagelsen, og der er i Nationalbankens skrivelse af 4. maj 1964 anvist et system, som sagsøgeren kunne have fulgt.

Retten skal udtale:

Ved afgørelsen af, om de ydede tilskud til datterselskaberne kan anerkendes som fradragsberettigede driftsomkostninger for moderselskabet, lægger retten til grund, at datterselskaberne er stiftet med beskeden egenkapital og uden forventning om, at driften foreløbig ville blive overskudsgivende. Idet bemærkes, at retten under de foreliggende omstændigheder må bedømme de årlige tilskud som en supplerende og nødvendig kapitaltilførsel, at datterselskaberne ikke er søgt sambeskattet med moderselskabet, og at skattevæsenet ikke ses afskåret fra at omgøre sagsøgerens indkomstansættelse for de af sagen omfattede skatteår, findes der at måtte gives sagsøgte medhold i, at tilskudene ikke kan bringes til fradrag i sagsøgerens indkomst.

Med hensyn til den del af tilskuddene, der er regnskabsmæssige modposteringer til bogført og selvangjvet, men ikke indgået husleje fra datterselskaberne, findes der dog til foretagelse af den rette indkomstansættelse at burde indrømmes sagsøgeren fradragsret i overensstemmelse med den herom nedlagte mere subsidiære påstand.

Hvad angår devalueringstabet på banklån må retten nære betænkelighed ved at anerkende nedsættelse på grundlag af det i sagen foreliggende bevismateriale, der generelt set ikke findes at yde tilstrækkelig dokumentation med hensyn til forbindelsen mellem de enkelte varekøb og låneoptagelsen, og sagsøgerens påstand om fradrag for et sådant tab kan derfor ikke tages til følge.

Ingen af parterne betaler sagsomkostninger til den anden part.

Højesterets dom.

Den indankede dom er afsagt af Østre Landsret.

I pådømmelsen har deltaget syv dommere: Gjerulff, H. A. Sørensen, Schaumburg, Høyrup, Urne, Høeg og P. Christensen.

Appellanten har for Højesteret gentaget sin principale og sin subsidiære påstand.

Indstævnte - nu Ministeriet for Skatter og Afgifter - har påstået stadfæstelse.

Til brug for Højesteret er der tilvejebragt yderligere oplysninger, herunder en nærmere redegørelse fra appellanten om anvendelsen af de udenlandske banklån under vedlæggelse bl. a. af de til Nationalbanken indsendte anmeldelser af betaling til udlandet.

Med hensyn til spørgsmålet om fradragsret for de ydede tilskud til datterselskaberne udtaler fire dommere - Gjerulff, H. A. Sørensen, Schaumburg og P. Christensen:

Det må lægges til grund, at det af konkurrencehensyn og til fremme af omsætningen i almindelighed har haft væsentlig interesse for appellanten at opretholde de i sagen omhandlede, gennem datterselskaberne drevne tankstationer, som i kortere eller længere tidsrum ikke kunne drives uden underskud. Udgiften ved datterselskabernes virksomhed i så henseende må antages at svare til datter-

selskabernes regnskabsmæssige underskud, som er dækket af appellanten ved de i dommen nævnte tilskud, og disse tilskud findes efter det anførte at have været et sådant naturligt led i appellantens virksomhed, at de som driftsudgifter for appellanten i de pågældende regnskabsår har kunnet bringes til fradrag i indkomsten, uanset at appellanten ikke er sambeskattet med datterselskaberne.

Tre dommere - Høyrup, Urne og Høeg - finder af de i dommen anførte grunde ikke at kunne anse de omhandlede tilskud som fradragsberettigede.

Med hensyn til devaluerings tabet finder samtlige dommere det tilstrækkelig godtgjort, at de i sagen omhandlede lån er optaget til og anvendt til betaling for varekøb, hvorfor kurstabet på lånene må anses som en fradragsberettiget driftsudgift.

Overensstemmende med det anførte stemmer de førstnævnte fire dommere for at tage appellantens principale påstand til følge. De stemmer endvidere for at pålægge indstævnte at betale 50.000 kr. i sagsomkostninger for begge retter til appellanten.

De forannævnte tre dommere stemmer for at stadfæste landsrettens dom med den ændring, der følger af, at devalueringstabet anses fradragsberettiget.

Der vil være at give dom efter stemmeflertallet.

Thi kendes for ret:

Indstævnte, Ministeriet for Skatter og Afgifter, bør anerkende, at appellanten, Dansk Esso A/S's skattepligtige indkomster for skatteårene 1964/65,1965/66, 1966/67, 1967/68, 1968/69 og 1969/70 nedsættes med henholdsvis 1.651.000 kr., 1.452.432 kr., 1.464.003 kr., 1.530.649 kr., 5.704.455 kr. og 2.287.135 kr.

I sagsomkostninger for begge retter betaler indstævnte inden 15 dage efter denne højesteretsdoms afsigelse 50.000 kr. til appellanten.

STATSSKATTEDIREKTORATET
Indkomst- og formueansættelser

1613 København V., den 14. juli 1976.
Meldahlsgade 5.

Til samtlige
ligningsmyndigheder.

Cirkulære nr. 473.
J.nr. F. 4o.457.

Cirkulære om beskatning af kursgevinst og -tab på lån i udenlandsk mønt, konstateret før 1. januar 1976.

Ved højesteretsdom af 28. november 1975 er der indrømmet et aktieselskab ret til ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst at fradrage et i forbindelse med devalueringen af den danske krone den 17. november 1967 konstateret kurstab på et i udlandet optaget banklån.

Selskabet, der driver en omfattende virksomhed med salg af olie og olieprodukter, betalte i det omhandlede år den i udlandet købte råolie dels ved at leverandørfiemaet trak veksler på selskabet og dels ved at selskabet optog banklån i udlandet og betalte varekøbet med låneprovenuet. Ved indfrielsen af vekslerne og lånet konstateredes på grund af forskydning i valutakursen et tab i forhold til gældens værdi ved stiftelsen.

Skattemyndighederne godkendte ved ansættelsen det af selskabet fratrukne kurstab på vekselgælden. Kurstabet på banklånene blev derimod behandlet som et formuetab, der ikke kunne fratrækkes ved indkomstopgørelsen, idet det efter den gældende praksis ikke ansås for godtgjort, at disse lån udelukkende var bestemt til betaling af vareleverancer, jfr. instruktionsforedrag II, januar 1974. Det fremgår af højesteretsdommen, at samtlige dommere anså det for tilstrækkeligt godtgjort, "at de i sagen omhandlede lån er optaget til og anvendt til betaling for varekøb, hvorfor kurstabet på lånene må anses for en fradragsberettiget driftsudgift".

Den hidtidige praksis - for tiden før 1. januar 1976, jfr. nu ligningslovens § 8 D, indsat ved lov nr. 648 af 19. december 1975 - kan herefter ikke opretholdes. Kursgevinst ved forskydninger i kursen på udenlandsk valuta må herefter medregnes og kurstab fradrages, når gevinsten eller tabet er opstået, på lån, der er optaget til og anvendt til varekøb.

Hvorvidt dette foreligger i det enkelte tilfælde, må afgøres efter låneforholdets karakter. At lånet i henhold til gældende valutabestemmelser er en kommerciel kredit vil ikke være tilstrækkeligt, da kommerciel kredit også omfatter kortvarig kreditydelse til andet end varekøb og -salg. Derimod vil fortjeneste eller tab være at henregne til den skattepligtige indkomst, hvis lånet direkte er overført til betaling for bestemte vareleverancer, eller det modsvarer en bestemt kreditydelse fra den skattepligtige til en varekøber, der skal betale i udenlandsk mønt eller modværdien heraf.

Skattepligtige, hvis indkomstansættelse, for indkomstårene 1973, 1974 og 1975 ikke er foretaget efter ovenstående retningslinier, kan kræve ansættelsen ændret, således at der tages hensyn til kursgevinst og -tab som anført.

Skatterådene bemyndiges til at ændre ansættelserne for de nævnte indkomstår, såfremt anmodning herom fremsættes inden udgangen af kalenderåret 1976, og de pågældende forhold ikke er blevet påkendt af landsskatteretten.

Foreligger der kendelse fra landsskatteretten, må den skattepligtige henvises til at indbringe spørgsmålet for domstolene, eventuelt efter at have opnået dispensation fra indbringelsesfristen hos skattedepartementet.

Hans Westerberg

/hl. P. Zimmermann

Lov nr. 148 af 31. marts 1976.

Lov om bemyndigelse til optagelse af statslån.

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning, gør vitterligt:
Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

§ 1. Finansministeren bemyndiges til at optage indenlandske statslån til et samlet beløb af indtil 14 mia kr.

§ 2. Finansministeren bemyndiges herudover til at udstede indenlandske gældsbeviser til et samlet beløb af indtil 5 mia kr. Disse gældsbeviser kan fornys inden for det nævnte samlede beløb.

§ 3. Bortset fra de i ligningslovens § 4 omtalte tilfælde skal kursgevinst ved indfrielse af de af § 2 omfattede gældsbeviser ikke medregnes ved opgørelsen af skattepligtig indkomst.

§ 4. Loven træder i kraft ved bekendtgørelsen i Lovtidende.

Givet på Christiansborg slot, den 31. marts 1976.

Under Vor Kongelige Hånd og Segl.

MARGRETHE R.

Knud Heinesen.